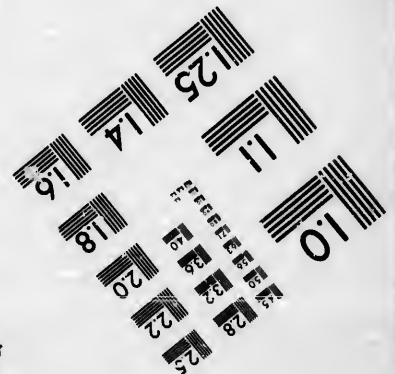
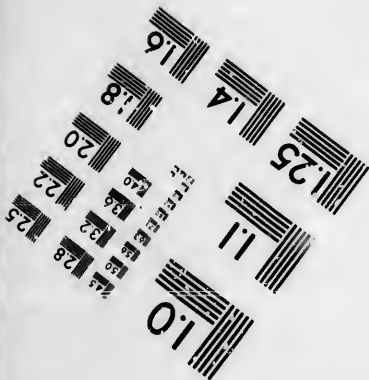
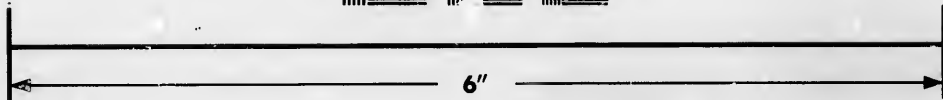
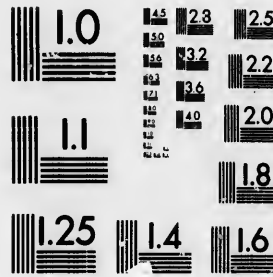

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1985

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

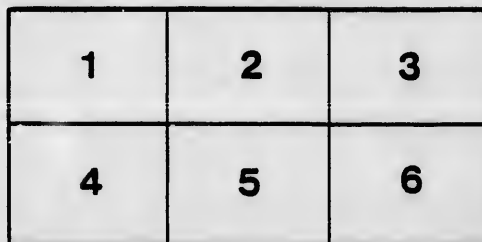
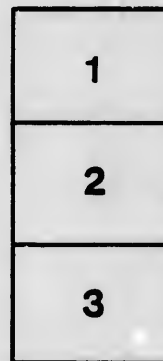
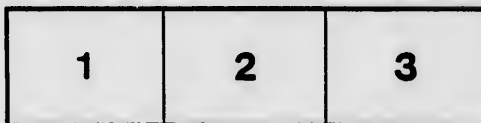
Library
Indian and Northern Affairs

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque
Affaires indiennes et du Nord

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
ouffier
une
mage

rrata
o

belure,
n à

32X

Faint, illegible text or markings, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

&
No

AMT
E7K4

atuainiutit,

imáipok :

ilíniartunut issigititdlugit

atuarnermut sungiusautigssat.

agdlagtok katerssuissordlo

J. Kjer,

amerdlormiut manitsormiutdlo palasigigaiuat.

sujugdliit

áipakartut ássiliartalingnik.

NORTHERN AFFAIRS
& NATIONAL RESOURCES

NOV 25 1955

Northern Research Library COPENHAGEN.
OTTAWA

Tyko I. A. Rosenbergs Bogtrykkeri.

494.75 : (*38)

Atollanaig

CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION

SECRET

CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION GROUP 1 EXCLUDED FROM AUTOMATIC DOWNGRADING AND DECLASSIFICATION
--

-s
-r
ta
-d
-n
-n
at
-n
-t

-r
-s
as
sa
is
na
-t
pa
-t
-r
-r
-t
-s
-r
-r
ili
OR
OR

sujulekutât.

amerdlume palasiugatdlarama malugissarpâka ilinialer-
-sut atuainiutit nâmagtut ajorssautigigait, atuagarssuit mêt-
-kat issigalugit atuagautigissartagait pâkartingitsarigamikik.
taimâitumik kalâtdlit nunânikatdlarama pilerssârpunga ag-
-dlangniarumagaluardlugit ilinialersut atuainiutigssait nâ-
-magtut, palasitdlo ajokersuissutdlo misigssuissortâta inang-
-manga, ôkâtârniaraluarpâka nugterdlugit najorkutaralugitdlo
atuagkat taimâitut kavdlunâne atortagkat; kalâtdlitdlo nang-
-minek okautsimingnik ilisimanertaisa agdlagainik ilakar-
-titdlugit iluarnerusangmat, aitsât mâna nakitigaulerput.

atuagkat mâko âipakarput. sujugdît mâko aitsât ilî-
-nialersut mêtakat mingnerit atuarkâgagssait ajornângineru-
-ssunik imakarput: okalagtuanik nalinginarnik: âipainile
âssiliartalingne mêtakat angnerit inûsugtutdlo atuagagssaine
sapîngisavnik navsuiarfiginiaraluarpâka silarssuarmik kanok
issusianigdlo pekuterpagssuinigdlo, mēraunerningnit agdlât
nalujungnailerkuvdlugo silarssuak tupingnartumik pingorti-
-taussok táussumîngalo pekuterpagssuinigdlo pingortitsissok
pârssissordlo ajugakângitsox ilisimassorssuardlo, Gûte atâ-
-tarput, ugperfigerkuvdlugo tatigerkuvdlugulo. tamâko tâ-
-maisâ okautigisavdlugit misigissaravkit kalâtdlit okausê a-
-migartartut uvangalûnît ilisimavduângikîkâ, okautsit nu-
-taukânersut atortarpâka nâmagsimanersunigdlo okausigssar-
-siordlunga atugaralugit okautsit kalâtdlit kalâtdlisutdlo o-
-kalugtartut agdlagtartutdlo atortagait. pingârtumik najor-
-kutârâka ajokîtigssat ajokersuissuata kalâtdlit okausinik
ilisimangârtup Kleinschmidtîp agdlagai, ilait nailisitdlugit,
okalugtuarigavkit ûmassut nunatdlo, ilaitdlo ilâinarsiordlugit,
okalugtuarigavkit silame iliornerit.

4
nugtíngisáka tamaisa ataisigut taigornernik, agdlagtut arkinik, nalunaerssorsarpáka, mássa ilarpagssue iluarsarnia-raluarivkit; nangminerdle nugtigkáka nalunaerssornekángit-dlat. nalingínarpagssuit nugtigkat sapíngisavnik navsuiar-tíniaraluarpáka ássiliarpánguanik. — mánalo, kalátdlit a-sassáka, kínuvigávse: atuagkat máko asangningnermik pí-narsigik, «atuainiutit» ilivsíne pernaungmata, issorivatdlár-nagitdlo okautsit ilait námagtôrsimangínerângaca. kutsa-vigiumárpavsiló, kúkunernik nalunaerfigissarângavsinga ilu-arsarniagagssavnik, kingugdlermik nakiternekásagpata. «a-tuainiutit» imakarmata kavsínik kalátdlit nalussainigdlúnít ilisimavduángisainigdlúnít, isumakaraluarpunga áña inersi-massunut silagtorunassunut atuaruminásasoralugit.

kujanakaok palasit misigssuissortáta atuagkat máko a-jorssautigissat nakiterkungmagit. kujássutigákátaok kalát-dlit kavdlunátdlo tamaisa mákua ilakutagssainik agdlagtut, kujavdlungalo ikíngutima níngme palasiugaluap H. F. Jer-gensenip kavsínik ikiortarmanga.

kísalo, inúsugtut asassáka, «atuainiutit» máko ilivsinut túniúpáka. mákunane ilisimángisavsínik tusardlerniaralua-ravse, kínuvigingárpavse: atuardluarniarsigik úmámiugalu-gitdlo atuagkase ilisimajartútigerkuvdlugit; ajúngitsut ta-maisa maleruarniarsigik ajortutdlo tamaisa ingalangniar-dlugit; taima atuainek tipaitsútiginerujartúsavarse, tauvalo nuánásaunga, iluakutigssarse tarnivsigut timivsigutdlo isu-magituaravko agdlagtitdlugit. «agdliartortuínaritse Nála-garput Jisuse Kristuse sáimáunekarfigalugulo ilisimajartor-dlugulo» (2 Pít. 3, 18). «tamatigut pekangárniaritse ugper-níkut okautsíkutdlo ilisarssiníkutdlo piniarkigsárníkutdlo nalingínákut» (2 Kor. 8, 7).

Ondlësime 1880 Ort. 17de.

J. Kjer.

, agdlagtut
iluarsarnia-
ornekángit-
k navsuiar-
kalâtdlit a-
nermik pī-
orivatdlār-
a. kutsa-
vsinga ilu-
pata. sa-
ainigdlūnīt
na inersi-
t.
máko a-
ok kalât-
agdlagtut,
F. Jer-

ilivsínut
nialua-
miugalu-
itsut ta-
langniar-
tauvalo
dlo isu-
e Nâla-
ajartor-
epper-
nikutdlo

.

I.

OKalugtuat.

A. okalugtuat ilumôrtut sianinartutdlo.

1. nâlagkumángitsox ajunârtarpox.

(1) ilâne sila íssekingmat atuartutdlo so-
-raeramik, Kârale ilíniakatine ilagalugit anger-
-dlarpox. taimane uvdlut mardluk íssekingmat
kūnguardlo sanerkutileramíko sikusimassok ta-
-kuvât. tauva ernînak tamarmik sikumut ar-
-kariartorput; aulisartup sanerkutdlune takuga-
-migit suaorpai: „mêrkat-â, súsavise? siko sule
kajangnakaok“. tupagdlutik tauva majuarput,
uvnit piunángikaluardlutik.

Kâralip kisime nâlangitsup inerterkut ta-
-mána ilumôrtok sokutigíngilâ kūnguamutdlo
avalagpox ilane nangiartunerardlugit agdlât.
aitsâtdle avalangniariardlune nákarpox niakuí-
-nángordlune. sikip sinâ tigugaluarpâ kakini-

-arumavdlune, kisiánile úkarsínarpok; ipísaga-luarpordlo aulisartup asangnigtup erkânítup ánáukiartorasuángigpane. Kárale kiulerdlune sajgtorssûgame nikorfanderlo okarnerdlo aju-lerpok.

inuit mardluk ornigdlugo angajorkainut angerdláupât sinigfingmut okorunartumut ínar-titdlugo. taimailivdlune ingminut nápautig-ssarsiorpok, sapâtitdlo akúnere kavst iluarsi-nane, aussarmat aitsât nukigtoraluarpok. sinig-fingminit kîsa makingmat, angutâta okarfigâ: „ila nâlagkumángitsok ajunârtarpok.“

(a.)

2. nukagpiarapiluit.

(2). Sôrutdlo Miggililo atuarungnaerânga-mik iluamik angerdlarnaviararângitdlat, nivdli-avdlutigdle angerdlaleraraut, pingârtumik ajo-kersuissup issigngitsarângatik. anêriarângamik silaitsorssûvdlutik ingmingnut marugdlungnik mitdlûleraraut ujarkanigdlûnît agdlât. siag-dlersimassarângat panertúkut ingerdlaniararâi-ngitdlat, tasínguatigutdle nalorardlutik ing-mingnut imermik kitseráutaraut. avkutimingne ûmassúnguit nalingínait nâpitarângamíkik su-junermingnut ungôrdlugit nâgdliugtítarait nu-ánârutigipilugdlugitdlo. uvdlut ilâne taimailior-titdlugit aggerpok angutitokarssuak, táussumalo

navêrpai silaitsuliornerat pivdlugo. inerteralu-
-armatigdlo nukagpiarapiluit tusangãngilât, ig-
-dlautigigínardlugule ikagtorssûvdlutik kimag-
-pât. taimáitumik nukagpiarapilungnik taissa-
-riakarput, inuit ilerkorigsut tamarmik iluari-
-naviásángingmatigik ilerkupiluit. okalugtuap
tamatuma ajokersûtigssâ imáipok: inuit iler-
-korigsut utorkaitdlo iluaríngisait mêrkat ajún-
-gitsut piniarnaviásángilait.

(a.)

3. okajamát sokutiginagit.

(3). Pâvia nuliáminut ima okarpok: „nu-
-liánguara, sôk ernínguarput okorsarpatdlârtar-
-piuk? sôk amek merkuligssuak tamána na-
-sarísavâ? sôk merkulualik tamána kungaseru-
-tigísavâ? taimailiörtaruvit nuvfaserumârpok“.
nuliata sãpâ: „avdlátaok taima okartaramik
sagdlusimángekôkaut. igdlorpane mêrarpag-
-ssuit takussarpavut ikagtut nasakaratik kun-
-gaserutekaratigdlo; taimáitok perkigkaluarput.
kisiánile kitornavut taima anêrkuguvtigik, ka-
-norme tauva inuit okásanerpat? ima okaru-
-mârsimáput: angajorkâpilûsimáput uko kitor-
-nánguatik okorutigssakángitsut anerkussarma-
-tigik; imalûnît: túkuípatdlârsimakaut; ima-
-lûnît: pîtsûsimakaut“. uviata akivâ: „oka-

-jamât sugssarísángilatit; iluartok piniarniarâ-
-ngavtigo inuit okauserdlugfigisínardlisigut“.

ãma taima Hanse okararaok: „okajamât
sugssaríngiláka“, pítainera agssuardliutigissar-
-mássuk. kisiánile taimane Hansip ùmámi-
-ugísagaluarpai inuit okausê, ajortuligame.

4. ajúnginiarneok.

(4). niorkutigssat nangmagdlugit Jútít
ilât ilãne igdlorpagssuakarfigmut autdlarpok
niorkutine tuniniarumavdlugit. avkusinerme
nâpípâ mêrak kiassok ikiorkuvdlugo angúne
naussorigsaissook iterssamut marraligssuarmut
nákarsimæssok, marrarssûp. nákaivfigingmago
morsugtitdluínardlugulo. Jûte táuna kanok
iliúsava? niuvernarnine taimaitísavâ? iterssa-
-mut atísava áipe tokulersok ikiorniardlugo?
sumigdlo marrarssuak nivásavâ nivautagssa-
-kángíname? — Jútivdle ernĩnak niorkutigssat
nalugdlugit mêrak maligpâ. mêrkavdlo na-
-lungmago angúme niakua sûp tungânĩtok, Jútíp
niperpalungnek tusarnârnarpâ. agssaminik
marrak nivagdlugo erkordluaramiuk angut á-
-náupâ. sarkúmerdlugo inuit inânut kaerku-
-jartorpai, kamutinigdlo nákarsimassok anger-
-dláupât. angutip táussuma nuliata akilernia-
-raluarmane, Jútíp ajuatdlagdlune okarfigâ: „a-
-júngitsuliorniásángínerpugut akekángitsumik?“

5. ilíniartok.

(5.) sananermik ilíniartok píkoríg3ok Mar-
-tinimik atilik ilíniarêraluardlune ilitsersuissûju-
-magaluarpok. nâmagtumigdle aningaussaute-
-kângingmat, niuvertut ilâta Martinip ilerkoríg-
-ssusianik nalúngitsup korûninik mardlungnik
untritilingnik akiligagssarsisípâ akilerârkuvdlu-
-git ukiut pingasut nâvdlugit. Martinip niu-
-vertup angajorkâussusia ingminut ilimagíngí-
-namiuk nuánângâlekaok. taimaititdlune su-
-nauvfa silaerúnartortorfik tikípâ. ilumigutdlo
okarpok: „nuánângârama iseratdlatsiarumavu-
-nga uvdume inûvdluarumavdlunga“. kisiánile
nipe ûmatânîtok okalugpalugpok: „taimaití-
-katdlauk; sule piniagkat píngilat; aningaussat
períngkatit atordluákit, ilitsersuissúngorumagu-
-vit; akiligagssatit akilerêrugkit, aitsât tauva
nuánârsínângúsautit.

kisiánile Martine isumaliulerpok ima: ôrit
25lünît 50lünît atoraluaruvkit, sokutâusângi-
-lak“. taimalo okariarame iserpok nerivdlu-
-nilo imerdlunilo. ikíngutinilo mardluk tássane
nâpíkamigit pivdluarnerminigdlo okalugtûtdlu-
-git nerisípai ímitdlugitdlo. akagûngmat nuá-
-nârutine erkaigamigit, silaerúnartortorfmút
kipilerujok. nangâgaluardlune anivok tikitdlu-
-gulo; korûnilo atausek nungúpâ. uvdlut pi-

-ngajut ne nangâjungnailerpok, kîsalo tássunga pulârtalerpok. ilâne perkigsimíssutigigaluarâ-ngamiuk ilerkupilune, ilumigut okararaok: „súsassok, aningaussautika amigángitdlat, sule ilitersuissúngorsínauvunga. ikíngutertânilo kavsít tássanísinalersut nerisítarpai. taima nuánâkatigígdlutik natdlukátartalerput; natdlukátartitdlutigdlo Martine ilâne ôrínguanik ajorssartaraluarpok kakutigutdlo ilâne ajugaussardlune. kîsame tamána ilerkorileramiuk sivi-suátsiamik, aningaussautine amigarilerpai. tamána aliasútigigakardlugo torkorumajungnailerpâ nungutât, ima isumaliordlune: „ilitersuissúngornaviángilanga, ilíniartûsínévasimavunga inûtitdlunga“. taima nikatdlulerame aliasungnermit sanâsaerpok, kîsalo imíngerdlunilo pítaitсорssuángorpok.

6. ilevkârnek iluatinguakaok.

(6.) Jûnarse piniardluartorssûvok kajakardlunilo umiakardlunilo ajúngitsumigdlo igdlokardlune pigigsúvdlunilo. uvdlut tamaisa kajartortardlune angussarpok, angussanilo angerdláutarângamigit, kingumut autdlararaok. eki-asungnaviánginame Jûnarsíkut nulilo kitornatigdlo ajorssarnaviángitsaraut; iliarssúnguitdlo agdlât uvigdlarneritdlo nunakatine nagdliga-

-lugit tunissarujai. taimáitok piniússai kuaia-
 -nángingmata, amigartûsagaluarput ajorssar-
 -nartut nagdliútarângata, nulia sianisúngigpat.
 aussaleriarângat angmagssivingmut autdlara-
 -raut, nularigsuvdlo táussuma kivfane ilaga-
 -lugit angmagssat ukiumut pekûtigssatik ka-
 -terssortarpai uvia kajartortitdlugo. inokutigît
 táuko isumagigsûgamik piúmârtugssat isumagi-
 -ssarpait, kimatulivingmutdlo katerssugkatik
 torkortarait atorumavdlugit ajorssarnartut nag-
 -dliúsagpata. nunakatine ukiume ajorssartit-
 -dlugit Jûnarsíkut inûvdluararaut. taimaitit-
 -dlutigdle Gûte tamanik tunississok ugperfi-
 -galugo isumagissarpât kutsavigissardlugulo
 súnguamigdlûnit tunissarângatik; ínaleriarânga-
 -mik Gûtimut tugsiartarput erinalingnik, sa-
 -pâtitdlo nungutdlugit nâlagiartarput. tai-
 -maingmata Gûtip najorpai. upernaleriarâ-
 -ngatdlo ilerkortik atordlugo autdlalerângamik
 kimatut sule nungúngitsut tuniorartarpait.
 taima ukiut kavsît pivdluardlutik inûniararaut.

kîsa igdlut táuko âtsornartumik nâpau-
 -tekalerput, kisiáne piniartok kisime itortik
 ajúngilak. nâpaut tamána Jûnarsip nuliata
 tokússutigingmago, nangminek aliasungnermit
 nâpalerujok angalanerdlo ajulerdlune; kemato-
 karamigdle ajorssángíkatdlarput. upernalermat
 kîsa ituat ajorungnaerame ilerkorigaluane ator-

-kilerpâ. nangminerdle kitornáguanilo ikior-
 -tigssaerúkamik, áipanigpok. nuliartâle angne-
 -runiarame kavdlunâkarfigdlo nuánaringâra-
 -miuk, aussame umiartoraluarângamik unga-
 -sigsumut pinaviángitdlat. nuánâgínardlutik
 angmagssivingmîtarput nerissagssamautitik u-
 -kiumut isumaginagit. uvinilo angussarângat,
 tamaisa niuvertumut tunissarpai orssûtitik á-
 -mitdlo nekiddlo tunioráinardlugit. kavfisiu-
 -tigssakángíkângamik igatdlo ũnaivîtdlo uv-
 -dlutdlo tunissarpai. ilerkok tamána atuína-
 -leramiuk, tamarmik atugardlugtorssuángorput
 umiaerutilerdlutigdlo, ukiumilo ajorssarânga-
 -mik kamingassardlutigdlo igdlisitdlo ígkatdlo
 kissugssarilerpait. pîtsorssuánguleramik angu-
 -titamigdlo kajâ amigssaerungmat, kajartornek
 ajulerpok ekiagilerdlugulo atugardlugtuarame.
 igdlokatingtdlo táuko pigigsûgaluartut usornar-
 -aluartutdlo nunakatimingnit tamanit nagdling-
 -narnerulerput. sivisûmigdlo kajakánginame
 sungiusarungnaeramilo, kîsa Jûnarse ilâne ka-
 jartortitdlune niggiliutdlarmane kajauvok.

okalugtuángûp tamatuma imáitumik a-
 -jokersordlisit: inûvdluarumaguvit pigissatit
 aungnertusârniákit.

7. ajortulliarumatút ingiakatigissaraunagit.

(7.) Antríarsip kivfarigsup ekiasuitsup kivfak-
-tigilerpai nukagpiapiluit imerajugtut natdlukátartar-
-tutdlo sapátikut únulerângat. taimailiortaramik
akigssarsiarissartagkatik nungútarpait perkigkiarto-
-runгнаerdlutigdlo. akagutártut suliniásagamik pi-
-gârnermit asingavdlutik ekiasugkaraut. Antríarsip
ilerkupilugssuat tamána agssuaringâramiuk, kivfaka-
-tine Kristiât avorkârâ. táussuma ajorsimángikalu-
-artup okarane Antríarsip okausé tusarnârtarpai
tupigusûtigiginardlugo agssuardlernerâ natdlukátarne-
-ránik akungnigtarfiliarneránigdlo únuarsiorneránigdlo;
ilerkorigamiúngôk soraerúnek ajúsasimavâ, avdlat-
-dlugôk kavst taimailiortarput. Kristiâp putumassut
takussaramigit nangminerdlo kakutigut putumassar-
-aluarame agssuarnartoringilâ ilerkupiluk tamána,
isumaliordlune sapâme taima kasuersârsínaugaluar-
-tumik nuánârsínauvdlutigdlo, sapâtip akúnerâ nâv-
-dlugo kasunatik sulissarângamik. taima Antríarsip
kivfakitime ilerkupiluat agssuarnartoriungnâileriartor-
-dlugulo ingiakatime okausipilue ajoriungnâlieriar-
-torpai. kîsa ilagilerpai imekatigalugitdlo putuma-
-gatdlarnane, asulinardlo natdlukátakatigilerpai. iler-
-kupiluat kîsa nuánarileramiuk putumassalerujok in-
-giakatimisut. ukiox atausek nâtsnago imíngersor-
-ssuángorpok.

tássanga nalujungnaerparput ilerkorigsox agdlât

mianerssúngfkune aserorsârnekásassok ajortut ingia-
-katigilerângamigit.

8. tigdlisângilatit.

(8.) Margaríta ilerkorigssutsimigut nalekângi-
-larôk. ilumúngôk nâlagkane inugdlûnit avdla ôrf-
-nguamigdlûnit tigdligfiginek saperpâ. kivfakulúnguak
pîtsok táuna okararaok: »nâlagkane tigdligfigalugo
agssuarnakaok». taimáitok púnerdlûnit imugdlûnit
mánitdlûnit pigînaussarângamigit, tigussarpai, oka-
-rame ima: »nerissagssânguáinarnik tigusissaraluar-
-tut tigdlíngitdlat». nâlagâta arnap malugileramiuk
kivfane nerissagssanik tigdligtartok, okarfigâ: »ma-
-martuliak taimáitok tigussat kanok akekarnepa?
nautsorssuigatdlarta:

máningnik pingasunik	ôrinut	10nut,
púnermik	ôrinut	8nut,
taratsunik kissugssaniglo	ôrinut	2nut

tâssa katitdlugit akia: ôrit 20.
tigdligfigiumângfkaluarparma aningaussanik ôrinik
20nik, agssuarnartorigagko; ila? »ângôk!» kisiánile
tigugugkit mánit kajússatdlo púnerdlo pigissâka ôri-
-nik 20nik nalekartut, ajortulisângínerpit tauva? —
akivâ: »kisiáne tigussâka tâssa nerissagssáinait». nâlagâta
okarfigâ: »iluásanerpa tauva ôrinik 20nik
tigdligfigalunga táukulo manigsiutigalugit púniersiu-

-tivalugitdlo? atausek nalgisavâ ptaivfiginekaralua-
-rumalûnit aningaussanik ôrinik 20nik nerissagssâi-
-narnigdlûnit aningaussanik táukuninga nalekartunik.«
Margarítap aitsât nálagkame okausê iluartut siani-
-gilerpai, tamatumalo kingornagut nerissagssatdlûnit
tigdlingnek saperpai, kivfakatinilo kavsinik nalujung-
-naersiniarpai nerissagssâinarnik terdlinganit tigusi-
-ssut tigdligorssuarnik taissariakartut tamarmik.

9. alugsigajgtunguak.

(9.) Fríteríka ilerkupilokarpok nerissagssat
imigagssatdlo sût tamaisa alugtaramigit. alugtuiga-
-jungnera tamána pivdlugo angajorkaisa orpinguar-
-taraluarpât, kisiánile sokutigingilai. taimaingmat
angajorkaisa nautsiviup matua parnaerssarpât orpít
paormakartitdlugit, sût nalingínait takussane sule
ineríngitsut okúmersarmagit. nautsivingmut iserâ-
-ngame, paormat mamaríngisane ígtarpai, taimalo
aserugai tingmíssat avdlatdlo úmassorujúnguit ase-
-rugainit amerdlanerussaraut.

pingártumik imûsivingmut terdlinganik iserumat-
-dlâraok, agssangminik kátanít imungmik imalingnit
alugsivdlátarumanermit. taimaisilerkârmat alugtuissok
kitsúSORIGALUARPÂT. kisiánile kingorna malugilerpât
Fríteríka angiortumik matuersarpât tiguvdlugit imû-
-siviliartartok. angajorkaisa aliasítigalugo ingming-
-nut pisitdlugo nalunaiarfiginiaraluarpât, ilerkupilua

tamána tigdlingnermíngôk ajornerungmat, kínuvigi-
 -niaraluarpátdlo ajorungnaerkuvdlugo orpínguaruma-
 -nagulúnít agdlát, perkussartik nálagpago. kisiánile
 asangningnerat tamána niviarsiarakulúngúp sokutigí-
 -ngāngilá. ilāne puiaussak vīnimik imalik nerriviup
 kânítok tiguvá simerêrsimassok tikerártunut pig-
 -ssamāgak, ilarssua imerdlugo. ásitdle putumaler-
 -pok niarkerivdlunilo agsut. Friterika taima ajo-
 -runгнаerumángingmat, Nálagkavta ilimagíngineru-
 -ssānik pitdlarpá. uvdlut ilāne ajane tikerárfigi-
 -gamiuk inān kisimipok. tássalo ásit ilerkumisut
 alugtuiniartáinarpok. inivdlo ilua tamát issiging-
 -náramiuk ilissivik tekerkumítok parnaersimassok
 takuvá. ajáta ilisimagamiuk alugtuiniáinarimat su-
 -navfa parnaersimagá, nerriviudlo káne súngu-
 -amik navssárisagssakāngilak. tauva kúmuáatak
 ilissiviup kânítok takuleriaramiuk, piurangálerpá;
 ernínardlo ilissiviup sánut igsiavik ilivá; kúmuá-
 -tardle angunek ajuleramiuk kajungerssusialo su-
 -alugkiartuinarmat, nerrivik ilissivingmut āpá, ig-
 -siavingmitdlo nerrivingmut kakivdlune kúmuáatak
 tiguvá. imá kajumingnakingmat sórdlo súkut, atau-
 -sek tiguvdlugo ôkátárpá mamarnerardlugitdlo ag-
 -sungatsiak tigusivok. tássángáinarldo ajá arpag-
 -dlune iserasuarpok nerrivik perpalugtitaussok tu-
 -saramiuk. Friterikale ánilálekigame nerrivingmit.
 ná kangajagpok. ajále táussumānga ánilárnerulerpok,

takugamiuk Fríteríkap nungungajagsimagâ kúmuátap imâ tokunartok. Uvdlok tamána taimane pisiari-ssáuput autitagssamârdlugit íssagssáungitsut timivdle káinânut nakorsautigssat. ajâta tauva ernínak ner-rivingmit arkartípâ imugtortitdlugulo meriarkuvdlugo nakorsardlo kaerkuvdlugo. Fríteríka násserilekaok inûserdlerdlunilo nivdliassorssuángorpok asianit nivdlianera tusarssauvdlune agdlât. — nakorsak tikiú-kame sule imungmik imerkuvâ nakorsautinigdlo avdlarik ímitdlugo. alugtuíngârsimagamile iluarsiv-dluarsínáungilak; inûgaluarpok perkigdluarungnaer-dlunile. agdiartorungnaerdlunilo sanigordlunilo nukigdlângavok avatimigut tamatigut pingârtumik agssamigut nangminerdo ánorârtornek sapilerdlune agdlât.

(a.)

10. misigssuáitsox.

(10.) tuluit kimugerssuisa ilait paortartut ikíngit-sunik ilaussokardlutik ungalûgkamut ingerdláput. av-kutâne píaissut amerdlakissut okautigissartarmatigik ingerdlassunik píaissartut, pisik torkorterkgisârníar-pait. arnak inûsugtúnguak misigssuáitsox sianíssut-siminik nersûtekarníarsimavdlune okarpok: »peku-tinguáka tamaisa uvanga tigumiarpáka; korúnit (anigaussat) pápiarat 400dlit torkordluarsimangâ-ravkit, píaissut naninaviángerokókait atungama alersimalo ikianíngmata. kingunínguagut píaissut

tikiutdlutik ingerdlassut nalunaerkutainik aningau-
 -ssautainigdlo piunavfigait. ingnánguardle pigamik,
 ingerdlassut sujôrasárpait pñavfigivdluinarumavdlugit
 korûnik 200lingnik erninak tuníngigpatik. a-
 -ngutdle utorkarssuak okarpok: »piumassase táuko
 mardloriardlugit pigínauvase niviarsiap úma pukitsue
 alersailo píginaruvsigik«. okausia tamána maligdlugo
 niviarsiak aningaussautainik pñavfigalugo autdlarput.
 autdlarmatale utorkánguakuluk táuna tamarmik in-
 -gerdlakataisa kamagfigát okauspilugfigalugo una-
 -tarniardlugulo kamutinitdlo nákartñniardlugo. tai-
 -mailioraluaráne tamaisa nāmagñarpai okáinardlune,
 ingmingnut tamarmik autdlútariakaramik. ungalûg-
 -kamutdlo pigamik, erninak támarpok.

niviarsiakulúnguak ivna únuak tamât siníngilak
 kiauardlune; akaguanile uvdlakut agdlagarsivok, ag-
 -dlagkatdlo iluániput korûnit arfinek pingasunik
 untritigdlit sarkarmiordlo akisórssuak. agdlagkatdlo
 imáitunik okausekarput:

»asassara niviarsiak úmâ, angutip ipagssak
 »kamagfigissavit aningaussanik nagsípâtit ukunínga
 »aningaussautitit ernisitdlugit. ajoraluakaok ipagssak
 »aliasugtíkavkit, avdlatutdle piuek ajorama. tássa
 »uvanga ukiut kulit Intiamiussunga angerdlarniarpu-
 »-nga; erd'okivdlunga pigssarsiáka korûnit 60nik
 »túsintekartut kaussarfingmiorigika. aningaussat ta-
 »-máko tamaisa pñaissut tigúsagaluarpait uyardlerfi-

»-gigaluarunínga. kanok isumakarpit? avdlatut pi-
 »-ginaunerpunga? kakugo sumik ajorssalísagalua-
 »-ruvit, tauva ikiorumârpavkit. inûvdluarit!«

II. ússernartok.

(11.) katángutigít mardluk, Kristiát Avgustu-
 -silo isâvfiup silatânut pivdlutik nautsivik angma-
 -ssok kaningarpât alapernâinermigdlo tássunga i-
 -serput. issigileriamíkik orpît ilait paormarssu-
 -agdlit, Kristiát okarpok: »Avgustuse-â, atagule
 uko; táukunánga nerisínauvugut kârsitdlautigalugit;
 kâ avalekutaisa ilât napinasuartigo autdlarutdlugulo
 nautsiviup matuma inokángíneranut.« Avgustusivdle
 akivâ: »silakaraluarpit? paormarssuit pigíngilavut«.
 Kristiát nivdlerpok okalugdlune: »súsassok, angutip
 paormarssuautigdlup maluginaviángilai mardlungnik
 tigusigaluaruvta, paormat amerdlakingmata«. Avgu-
 -stusip sâpâ: »ilâinarnigdlûnît tigusigaluaruvta iluá-
 -sángilak; avdlat pigissainik angiortumik tigusissa-
 -rângavta, tigdigltûsaugut; puiorpigit angutivta okausê,
 pinerdlugtok agssamigut isigkamigutdlo kalivnerssua-
 -lik kângiungmat?«. Kristiâp aperâ: »kanorme tauva
 okarpa anguterput?«. Avgustusip sâpâ: »okarpok
 ima: mikissúnguamik tigdlilersup naggaserdlugit a-
 -ngisût tigdiglkumârpai«. katángutâta okautsit ta-
 -máko ūmâmiugalugit okarpok kîsa: »katángutigita,

ilumórput angutivta okausê; nautsivingmit anina-
-suarta.

Kristiát ússerne kardlune ajortok pinialeraluarpâ
paormarssuarterusungnermit nangminek pigíngisa-
-minik; ússernartumutdle ajugauvigpok, katángúne
nálagkamiuk, nangartarmane.

(a.)

12. ilerasugtøk.

(12.) niuvertorssuarók púkitsormiut nunânítok
ilâne niuverniumavdlunc autdlarpok kivfane niuver-
-tugssak áiparalugo. niuvertup ujarkat erdlingnartut
aningaussarpagssuitdlo pigissame ilait nagsarpai. ta-
-mána áipâta nalúnginamiuk aningausseritúvdlunilo
pinerdlugtúngútigâ. avkutâne nálagâ kimugtuarssung-
-mit arkarmat, igluínarssūminik torkortaminik nia-
-kuatigut autdlaivâ; pigissainigdlo ptaivfigerêramiuk,
ikerasaliambut timâ kivisípâ. píagkane nagsardlu-
-git ungalúgkamut tuluit nunânítumut kimâvok, tá-
-ssane nangminek nálagarigaluanilo ilisarissáungit-
-soralutik.

tássunga perkârame pasisârumananilo pínguit
kisísa niorkutigssariniáinarpai; kingornale niorkutig-
-ssai amerdliartorput nangminerdllo pisúnerujartuler-
-pok. nunakatai pasigdliutigssakánginamik ilerko-
-rigsúsoralugulo, tamarmik nersordlugulo tatigingâ-
-lerpât. taimaileriarame angutip pisórssup pania

nuliarilerpá. ilerkue nersornarmata, nunakataisa ná-
 -lagángortipát pârssissúngortitdlugulo erkartüssissú-
 -ngortitdlugulo; pârissagssanilo tamaisa pârerkgisâr-
 -pai. ilânile pinerdlugtorssuak nálagkaminik tokut-
 -sissook erkartütísangmat, erkartüssissokataisalo pit-
 -dlagagssautíkamíko nalunaiaissutdlo tusarêramíkik,
 tamarmik sujulerssortimik isumai tusarumagaluaru-
 -jait, pinerdlugtok nalunaerfigerkuvdlugo. kisiánile
 nipangínarpok ilumigut ilerasungâlerame sujôrangâ-
 -lerdlune asingassorssuángorpok inuartumitdlünft û-
 -lingnerujugssûvdlune. tamarmik atautesimítut tupigu-
 -sungâlerput tássángáinak nápalersoralugo. igsiaving-
 -minit nikuitdlune kisa inuartup sanianut pivdlune er-
 -kartüssissokatine okalugfigilerpai ima: »uvdlume misi-
 -giniarsiuk ajugakángitsorssûp akingnássivdluarssusia.
 mássa ukiut 30 návdlugit pinerdlungnerssuara ángi-
 -gigaluariga, uvdlume ilivsinut sarkúmerpunga ûmá-
 -nga sanivnítumit pinerdlungneruvdlunga«. tauva sag-
 -dlunane pinerdlungnerminik okalugtûpai. ilumut
 ajortuliornera angekaok, nálagarigaluata angajorkaut-
 -serfigissarmago perorsardlugulo tatigivdluínardlugulo.
 okalugtuarpok kanok ilivdlugo uvdlok tamána tikit-
 -dlugo pinerdlungnine ángigigine. okarpok tauva:
 »mána pitdlarnekarfigssara nagdliúpok; inuitdlünít
 issiginek igtôráka, tarnivkutdlo ileragissakangâr-
 -punga. Gútip kilangmiussup pinerdlugtorssuarnik
 tamanik akingnássivdluartup kisa pitdlarnekarku-

-vânga. erkartútdluarniarsinga; tokutagssáinauvu-
-ngame.

parnaerússivingmut isertitaugame nalunaiautitdlo
tamaisa tusarêrmatigik pukitsormiut nunânit pissut,
kangale pinerdlugsimassok kîsa niakuersípok.

B. okalualárutit.

1. utorkánguak ingnerssuarnut tikerártok.

(13.) utorkánguarôk inûsungnerminit tikerártok
piniardluartôkaok; súnguit tamaisa piniagagssat sa-
-píngilai. âtât avalángikatdlarângata, uvdlânguak
autdlarângame uvdlok nâlerarâ tuláussuinermik; sô-
-runa ajorssarnartumik ukiorssuak misigíssakararâi-
-ngitdlat inokutai. ingangmik kilaluvkat tikikângata,
saperssautigíngípatdlâtdlârai; kernertarssuarnut ag-
-dlât sapíngilai piordlugulo nauligdlugulo, ajunârsi-
-nerdlûnit ajorame. taimaingmat nunakataisa ilua-
-kutigekât, ukiupilugssuarne akungnagsivekángingmat.
kîsa utorkángorpok atausek nalgînardlugo. taimait-
-dlune ilâne uvdlortusiartorame uvdlortusekaok, âtât-
-dlo avalagdlutik avdlamut âsit kajartúsaerpok. ki-
-siâne tasamunga kamassaleraraok, ilânilo kajakate-
-kardlune nunakatiminik avdlale naulerkâsanane kig-
-dlok utorkartokasiat naulerkâkissok. ilâne uvdlâkut
itínguaraluartok avangnersorssúvdune, tássángâsit
avdlamik kainerissokariángitsok kîsime kaineriardlune
ingiatdlornekánginame, nunakatiminut tássânga aut-

-dlarpo
-gissart
-tagkam
takorian
-tortoká
orningn
tássânga
kalilerâ
utorkán
tokúkan
aggilern
nâme i
-narmiv
-luaravk
-raunga
-lekâvki
-kângûp
kaligdlu
fkardlu
-narmiv
pulariar
-ma; ti
akago e
âiparme
fkardlug
tungânu
ûnga til
sinâ tar
kigaitlan
-lakaok,
-lagdlut
-tik ing

-dlarpok. ingerdlagame avalangâtdlardlune kamavi-
 -gissartagkane ersserdlugo takulerpâ kamavigissar-
 -tagkame avangnâne kajarssuak kakorsârtuinarssuak.
 takoriaramiuk isumalerpok: »nunakativnigdle kajar-
 -tortokângingmat, sumit una kamassok pinerpok?«
 orningniardlugo âtarssuak kaningariaramiuk naulekâ.
 tâssânga tokusaramiuk tokutdlugo kalisiúpâ; mássalo
 kalilerâ táuna kajarssuak naulekaok. nauleriar-
 mat, utorkângûp patdligtulerpâ kigait súnguamik;
 ernerdlugo tokúkamiuk kalisiutdlugulo aso aggilersínarmivok.
 aggilermat, utorkânguak nuínarpok ilisari-
 niardlugo; nâme ilisarinek ajokâ. tikeri-
 ard- lugo asûna okarsí-
 -narmivok: »ivsardle kisimtdlutit takujumassalera-
 -luaravkit tikerârsarumavdlutit; tâssungale pissa-
 -raunga kajakatekartutit: kfsame kisimtdlutit nâpi-
 -lekâvkit; tikerârit, áiparisavavkit«. tâssânga ut-
 -kângûp áiparilerdlugo tunungmukalerput, tamarmik
 kaligdlutik. ingerdlagamik ingerdlagamik ornilerpât
 fkdarduinarssuak. ûnga patdligdlugo asûna okarsí-
 -narmivok: »tâssunga fkdardlugssuarmut tulagtugut
 pulariaruma, ilimasungnak; malinguiatdlarumârpar-
 -ma; tikerârtugssak ajornakingmat tikerârtsavavkit;
 akago ernerdlutit angerdlarumârputit«. utorkânguak
 áiparme ilimasorkúngingmane angagínarpok; táuna
 fkdardlugssuak tikeri-
 ard- lugo áipâ autdlarsimalekaok
 tungânut, utorkângûvdlo ingiatdlorsimajuarsfnarpâ.
 ûnga tikeri-
 ard- lugo misigssorkigsârfnardlugo, asume
 sinâ tarpartalekaok. ilâne tarpariarmat kajarssua
 kigaitlameriatdlánguarane tarparnera erkordlugo pu-
 -lakaok, takuvdlugulûna igdlutsiánguak. atânut tu-
 -lagdlutik tâssânga arnartai ateramik uniariartordlu-
 -tik ingangmik táukua inûssáuput. angussait uniar-

-torêramikik iserput. tássánga utorkánguak iseriar-
 -torame, isínguatlartok suname suna kâjornartug-
 -ssak. katsoranilo nerissagssamik erkúserkuvdlugit
 arnartai anigamik, erkúpait mátaminerssuit. tássánga
 ataatsíkut nerilerput. nererêramik ingnerssuak oka-
 -lualâlerpok: »taimáitumik tikerârsarpavkit tusar-
 -dlerumavdlutit; uvdlut tamaisa kajakatekartínak tá-
 -ssunga tikerârtarniarit; utorkángordlutit pissagssa-
 -vit kimagkiartulisangmat'it, uvanga ikiorumârpavkit;
 súnguamik pissakâsaeruvit tikerârtarumârputit pe-
 -kutigssangnik nalingínarnik piniarfigalunga, tauva
 ajorssartisángilavkit«. taima okalugfigingmane a-
 -ngerpâ. tássane únuisínardlune utorkánguak anger-
 -dlarpok. sunauvfale tikerâlinguásassok. kigaitసు-
 -migdlo pissane sapileriartordlugit utorkángorpat-
 -dlârdlune ikiortigssaerúkaluarame nangminek ila-
 -minik ingnerssuarmik ikiortitârpok. taima súngua-
 -mik ajorssariarane kîsa utorkarssuángorpok ila-
 -nilo tamaisa tusardlerdlugit ingnerssûp ikiuineranit
 ajorssánginame, kingorra tikerângilertordlune tássá-
 -nga tikerârdlune autdlarpok. ingerdlagame inger-
 -dlagame tássunga pingmat, tikerârfiata okalugfigiler-
 -pâ aggerkunago ikiuinine kâmiamut nâmagilerdlugo.
 kingorralugôk tikerârdluarminane utorkánguak.

(k. o.)

2. iligit arñigdlit.

(14.) inúngôk una píkorivfârigsok sorssugtunut
 ilaugame ersisuúkaluakaok. sorssugtutdle soraermata,
 kúngip sákutûjunguâersitaminut ilángutdlugo soraer-
 -sipâ aningaussánguamigdlo akilínardlugo. tamána

ilu
 nâ
 pin
 -nâ
 nu
 -ra
 -p
 orp
 -ng
 -lu
 -vi
 -pâ
 iss
 ava
 -ss
 ang
 kin
 arfi
 -dl
 -ká
 -ng
 -ler
 -sin
 -se
 -ng
 -ng
 —
 -ta
 -ma
 arp
 -ta
 igdl

iluarinago ingminut okalûtilerpok: »uvatse, taimáinak
 nâmagíngilara, iligssarsiorlunga kúngip pé tamaisa
 piniásarkârpâka«. autdlardlune orpigpagssuit akor-
 -nâne inuk nâpípâ; orpigssuit arfinigdlit táussuma
 nusugsimagai sôrdlule ivínguanik artorssautigíngingâ-
 -ramigit; sâkutûiarnerup kivíúkumatdlermane, anger-
 -pok, kisiâne kissugtâune angerdlâuterkârumavdlugit.
 orpît tatdlimat arfernânik nimerdlugit erssiúpai a-
 -ngerdlautdlugitdlo. kingumut nâlargartâne uterfiga-
 -lugo áipiúpâ. nâlagâ okarpok: »atago ajortôrna-
 -viángilagut«. — ingerdlavdlutik autdlainiartok tiki-
 -pât umertuarsínartok. aperingmane igssúniagânik
 issigissakángínamik, akivai: »tingmiak una orpiup
 avalekutâne mitsimassok igssúniariga talerpiagut i-
 -ssaerniardlugo«. sâkutûp okarfigâ kivíúkumavdlugo.
 angermat okarpok: »atago ajortôrnaviángilagut«. —
 kingugdlermik ingerdlagamik aserorterivît kâpiautit
 arfinek mardluk tikípait, tingerdlautait sukaterulug-
 -dlutik ingerdlassut; taimáitok anorimik misigissa-
 -kángitdlat. tupigusugkaluaramik autdlarkínarput. i-
 -ngerdlâmersordlutik inuk orpingme igsiassok taku-
 -lerpât kingame igdlua patigdlugo áipânik supôrtuar-
 -sínartok; aperingmane suna suliarinerâ, okarpok: »a-
 -serorterivît arfinek mardluk anorssârfigâka, kacsu-
 -ngavatdlâkingmat. sâkutûp kivíúkumatdlerpâ. a-
 -ngermat âsît okarpok: »atago ajortôrnaviángilagut«. —
 autdlarkigkamik ingerdlavdlutik inuk tikípât a-
 -tausinarmik niulik, áipâ nuname ítok inuata pèrsi-
 -magâ. aperingmane sôk taima pisimassok, akivai,
 arpagtûssumik (paortumik) únerdlune. okilavatdlâr-
 -takigame igdluginik níserângame piâralugo mássâkut
 igdlua pèrine únerdlune; tuaviorniarângame tingmí-

-ssat inorssartîtarpaigôk. sâkutûp âma kivfartâriu-
-mavâ; angermatdlo okarpok: »atago ajortôrnaviâ-
-ngilagut«. — kingugdlermik ingerdlagamik inuk ti-
-kîpât natse agsut igdluanut uvingatikâ. sâkutûp
pîlerpâ: »natsat iluarsekiuk, kangunakautit«. inûvdle
akivâ: »iluarsinek saperpara; iluarsigaluaruvko, er-
-nînak îssigtorssuângúsavok, kiokinavuse«. sâkutûp
kivfiúkumatdlerpâ; angermat okarpok: »atago ajortôr-
-naviângilagut«.

ingerdlagamik igdlorpagssuakarfik tikîpât, tá-
-ssane kûnge nalunaersimassok, kia kûngip pania
arpakatigalugo inorssartîkuniuk, písagâ, ajorssarunile
niarke akigîsagâ. sâkutûp kûnge okarfigâ ússeru-
-mavdlugo, kisiâne kivfane arpagtkumavdlugo. kû-
-ngip angerpâ, nalunaerdlunilo, kivfak ajorssaralua-
-rune, kivfak táunalo sâkutôk tokutâusassut. ilua-
-rînarpâ. okilasôrssûp niume igdlua ivertîpâ, nâla-
-gâtale ilungersorkuvâ. arpagkalugtualerput kûk u-
-ngasigsok imertarfigîsavdlugo, tikerkârtok ajugâu-
-savdlune. kûngip pania arpagtordlo tamarmik mar-
-rarmik imertautigssamingnik píput, atautsikudlo
arpagdlutik autdlarput. kûngip pania aitsât aliler-
-sok arpagtartok issiginêrúpok, okilangârame sôrdlule
anore. kûk imertarfigîsînardlugo utimut autdlarpok.
tikingajalerdlune kasugame imertâune sanîminut iliv-
-dlugo înarpok sinîngniardlune; saunerssuak akitsî-
-utdlugo sinîgpok itîârnerúsasoralune, mângertumik
tûngavekarune. kûngip pania arpâgkame kûngmit
imertarsînardlune utimut sâgpok. sinîgtok takuga-
-miuk nuânârpok ajugâusangalerdlune, imertautâlo
kuivâ arpalerkigdlunilo. autdlainiartup sâkutûp kiv-
-fâta kûngip igdlorssuata kânut nasigdlune sinîgtok

takoriaramiuk akisâ igssúpâ erkordluardlugo. arpag-
-tartok iterdlune imertâune kuisimassok misigigamiuk,
kingugdlermik kûngmut arpagdlune marrak ímerkigpâ
uterdlunilo; taimáitok kûngip panianit sujugdliuvdlune
tikípok. nâlagke okarfiginarpâ: »sujugdlermik asule
arpagpunga, aitsât mássákut iluamêrpunga«.

kûngile panialo narrutsagput; ajugaussordlo sâ-
-kutúinaungmat, sagdlokítarniarumatdlerpât. sâku-
-tôk kivfailo kaerkuvai kûngip, nerdlerniardlugitdlo
inimut isertípai, nerrivít tássane nerissagssanik imi-
-gagssanigdlo ulivkârtut, tássanilo nuánârtuarkuvdlugit
kimagpait. inip táussuma narka matuilo savimini-
-náuput, igalâvilo saviminernik ikârtiterfiginekardlutik.
kûngip kimagkamigit matue parnaertípai, inivdlo atâ
kissungnik tátokitdlugo ikuatdlarkuvai, kisiáne savi-
-minek aumalerpat taimaiterkuvdlugo. igassup â-
-sítidle kukupâ — táuko nerissut kiagssuak malu-
-gileramíko, isumaliorkâraluarput nerissamingnit ki-
-ssarutdlersoralutik; sualugtíkalugtuínaleriarmatdle a-
-ninialerput; mato kisiáne parnaersimangmat, saper-
-pât. kiagssuarmit ipísasorinialersut nasalik okarpok:
»íssilersitdiásavara«. natsane iluarseriaramiuk âsítidle
íssiliatdlagpok, nerissagssatdlo ernerdlutik pûgutanut
kerrúput. kûngip tokujungnarsisorileramigit mato
magpertípa; sorraitsutdle takuvai. igassok ornig-
-dlugo navêrpâ. táunale pissûngitsumik únerpok
ingnerssuardlo takutitdlugo. kûnge âma ajorssarujok.
sákutôk kaerkuvdlugo pilerpâ: »paniga taimaitísa-
-gugko, erdlingnartunik tunfsavavkit ivdlit nangminek
nâmagissarnik«. sákutûp angerpâ, kivfame nangma-
-gagssai nâmagtínarkuvdlugit; kûngilo nuánângârpok.
sákutûp nuname tássane merssortartut tamaisa kaer-

-kuvdlugit merssortípai p̄m̄mik. sapátit akúnere mardluk n̄angmata, kúngimut nakuarss̄p̄ (orpingnik nangmagtartup) maj̄p̄a. kúngip takugamiuk suj̄ô-ratsagpok. nápartarssuak aggiúp̄at inuit arfersa-nigdlit nakuáinarssuit, sákut̄v̄dle kivf̄ata igdluínar-minik tiguvdlogo p̄mut kuiv̄a ikigalugitdlo okarpok: »táunaka agssartuilerput«. pigamik pigamik aits̄at kiterkúp̄at. kingorna āma kimugsit 7000dlit tikiú-kaluarmata erdlingnartunik usigdlit, k̄sa nunap er-dlingnartue tamákerpai. ulivk̄ardluángikaluartok p̄ok taimáitok autdlarúp̄a ilane ilagalugit. kúngip taku-gamigit nunap p̄e taima autdlarúk̄ait, kamanḡaler-pok, sákut̄n̄ilo okarfigai maligdlugit arsárkuvdlugit. maligkamf̄kik anguvait; uterterkuvdlugit erdlingnartut okarfigait, taimale p̄ingigpataḡok tokúsagitik úner-dlutik. sup̄ôrissartup tauva kingame igdlua patig-dlugo ást̄dle sup̄úlerpok, sákut̄t̄dlo nunamut t̄n-ganiarungnaerput, ilaitdlo áungaivait. sákut̄ok a-tausek utorkauvd̄lunilo kav̄s̄nik ikilersimassok kisiat ánagtip̄at, kúngimut tamatumínga okalugtuariartor-kuvdlugo, avd̄lanik autdlartitsigaluarpat ersiginḡiki-tik únerdlugit. kúngip tusaramigit okáinarpok: »sa-pernakaut, ilagin̄arsigik«. — táukule iliḡt arfinigdlit erdlingnartorpagssuit avguarpait in̄únerdigdlo n̄av-dlugo nuán̄artuarput.

(A. E.)

3. merssortartok kunusuitok.

(15.) ilāne aussame uvdl̄akut merssortartok nerrivingme k̄āne merssordlune tusalerp̄a tunissini-arpalugtok miluḡissat tungusun̄gnits̄t̄ānik. pilerit-

-sagdlune suaorpâ majuar kuvdlugo pisivfigiumavdlugo. arnak majuarame marrarpâluit tigumiane angmarpai. merssortartok nâme narrutungârpok; ôkâtâramigit ôrit kulit nalinginik pisivok. arnak kamagsârpok suliserulungmane taima ikigtigissut pivdlugit. — a-ningmat, merssortartok timiussiamik kilitsivdlune pânepâ tamatumínga saniminutdlo suliane ilivdlugo, ineruniuk neriumavdlugo. inânile niviuvkat amer-dlanermik milugíssat tungusungnitsûtâta tivka naiv-dlugo ornilertorpât. merssortartup pêrsitaraluar-matik, katsornatik uteraraut amerdlasigalugtuinar-dlutik. kîsa kamalerdlune ânorâminerssuarmik, nerigssagssane niviuvkanik kernertingmat, patípâ. kîngumut kangátâukamiuk, takuvai arfinek mardluk tokutane. tupigalune ingminut okalulerpok: «sunauvfa kakavigsorssúvunga; inuit tamarmik ilisári-savânga; nunarssuarmut autdlâsaunga takutíniardlunga». ânorâminek merssorfigalugo okautsinik imáitunik: «atautsíkut arfinek mardluk tokúpâka», ingminut kiterusiúpâ autdlalerdlunilo. anilerame nagsatagssaminik kineraluaramé sokángilak; tássa-liuna imuk pisokaunermik sújungnailersok. tamâne ingerdlaniardlune tingmiánguak navssâralugo kaussar-fingminut mangúpâ. kâkarssuak majuaramiuk inorujugssuak tikíkamiuk okalútilerpâ: «suna suliarigagko tássane uningavit? kisimikavit áparísavav-kit». inorujugssúp kiviardlugo okarfígâ: «sugssáungitdluínakautit». merssortartup kiterutine tîkuaríardlugo akivâ: «suvit? kakagssusera uvane atuaruk». inorujugssúp takugamigit tupigilerpâ, inungnik arfinek mardlungnik tokútsisimasoralugo; unangmikulugdlugo ôkâtârumatdlerpâ; ujaragdlo tiguvdlugo

ekingâramiuk imermik kuseriartípâ. merssortartup okarfigâ: »sunale mássa ajornartok«. terdlinganit kaussarfingminit imuk tiguvdlugo ekekatâriaramiuk imerssuak kangale kúnguarsse. inorujugssûp tupi-galugo ujarkamik tigusiudlune miloriúpâ kúnuínak. áungartingajagdlugo kingumut nákarpok. merssortartup tingmiánguak sule úmassok tiguvdlugo kúmut miloriúpâ okardlunilo: »miloriarnerit ajúngikaluarpok, kisiánile kigumut ujarak nákarpok, uvangale náka-sángilak«. tingmiak tigumiarnekarungnaerame kat-sornane áungarpok nuíssat tungānut.

inorujugssûp pilerpâ: »mitdlâtdlarkigkaluakautit, erssungnermutdle kanok ínersutit takulagit«. orpig-ssuardlo ornigdlugo erssokatigiumatdlerpâ. merssortartup pilerpâ: »ivdlit túngavia erssuguk; uvanga avalekutai tamaisa okimáinerit písavâka«. sujugd-lingordlune inorujugssûp orpigssuak erssugpâ, merssortartordle avalekutaisa akornānut inginarpok. nakuarssûp orpigssuak inuk ilaliutdlugo erssugkamiuk, kingumut ilivâ katsútôrdlugo. ililieriarmago merssortartok arkarasuardlune avalekutai tigumiartû-ssâlerpai uvingiarssortuardlune; okarpordlo: »sunauvfa orpigdlūnit artorpiuk?« nakuarssûp akitdlā-nguarnago ingerdlagame orpit avdlat tikikāngamigit isuinit paormat tigussarpai, orpit ámut nokitdlugit. ilāne merssortartok okarfigâ tiguserkuvdlugo paor-manik. tiguserliartok nakuarssûp tigumiane iperarmago, merssortartorujuk nagsatarititdlune orpigssuak kulautdlugo igdluanut tugpok. nakuarssûp igd-lautigilermane, okarfigâ: »piāralunga pivunga, pig-sitdlarkigssusera nagdleriaruk«. nakuarssuak pigseriaraluarame orpiup avalekutaisa akornānut unigtôr-

-pok. merssortartok āma tássunga ajugaugujok. —
 angerdlakatigerkuvdlune nakuarssúp okarfigingmane.
 angerpok. nunap iluane iterssarssuarme inekarpok.
 únulermat inarfigssâ sanavdlugo kimagpâ. merssor-
 -tartordle inarfigerkussaraluanut pínane sanianut nat-
 -dlarpok. únuaulerâ iterpok pissorpalugssuarmik.
 takulerpâ tauva nakuarssúp ulimáussuarmik inarfig-
 -ssarigalue ulimagâ iluanisoralune tokúniaraluardlune.
 aniartulermat okarfigitdlanguarnago káumarsigínalerpâ.
 uvdlorimat merssortartok autdlarpok nakuarssuak
 maligdlugo autdlarêrsimassok. nueriarmane nakuar-
 -ssuak ersitsavigdlune kimârssuatârpok tokorêrsori-
 -niardlugo, sule ūmassok takugamiuk.

merssortartok ingerdlagame kúngip igdlorssua
 tikíkamiuk silatānut narssamut inarpok uernalersôr-
 -dlune. kúngip kivfaisa takugamíkik kiterutāta ag-
 -dlangnere, tupigusugdlutik kúnge tamatumínga oka-
 -lúkiartorpât. kúngip iluatigalugo sorssuleriatdlar-
 -pata, kivfarivdluarumavdlugo akigssainik igdlugssâ-
 -nigdlo tunisípâ. sákutūtdle nuánaríngilât ersigalugo
 kamáuleriarpatik, ataútsíkut arfinek mardluk tokúsa-
 -soralugit. taimáitumik kúnge ornigdlugo okarfigât
 sákutájungnaerumavdlutik ersigimermit táuna. kúngip
 sákutôrpagssuane erdigigaluarpai merssortartordlo
 soraersínek kunugilerdlugo tokutdlarsoralune; tauvalo
 kaerkutípâ okalútilerdlugulo nuname ilānitut inoru-
 -jugssuit mardluk únerdlugit tokutsissáinartut tig-
 -dligtáinartutdlo sorssorkuvdlugit untritekartunik ila-
 -lerdlune, ajugaugpatdlo panine písikumavdlugo nu-
 -nanilo avitdlugo. pileritsagpok okardlune: »inoru-
 -jugssuit tokúkiartúsaváka; kísima písauंगा; arfinek

mardluk atautsikut tokúardlugit mardluínait artú-
-ngiláka.

autdlardlunilo ingerdlagame orpigpagssuit tikípai.
akornánitut tusaramigit inorujugssuit, kigaitdlagdune
misigssungâlerpok; kísame uko takukasitdlârai orpiup
saniane sinigtut. anersârtorneránit orpiup avalekutai
aulajuarpup. merssortartup kaussarfine ujarkanik
ímerdlugit orpiup isuanut kakivok. kulânit inoru-
-jugssûp áipâ sakiâgut milokâ itertitdlugulo. ka-
-magdlune áipe ikusingmekâ okardlunilo: "singnag-
-torsimavutit; agtúngilavkitdlûnit". kingumut ínár-
-dlutik sinilerput. merssortartup milortalerpâ áipâ.
táuna iterdlune áipe pilerpâ: "sók ujarkanik mit-
-dlôrpinga?" akivá: "mitdlûngilavkit". tássane or-
-katerujûleraluaramik, kingumut sinilerput. mer-
-ssortartup ujarkat angnersiordlugit milugkane sujug-
-dlek kaorssuatigut milorpâ kilitdlardlugo. kama-
-vigdlune áipe tigdlokâ, áipátalo akivdlugo kamáuti-
-lerput; orpigpagssuit amoriardlugit sákuliúpait kísalo
ingmingnut tokúput. tokorêrmata, merssortartok
okalútdlune arkarterpok: "kujanakaok orpik iniga
nusungingmássuk, taima sekumísagaluarama". ornig-
-dlugit panaminik panartardlugit kimagpai. uterdlune
ilagssarigaluane okalútilerpai: "inorujugssuit taivko
orpit akornáne tokungalerdlutik ajornaraluakaut; er-
-siornermit uvavnut orpigssuit nusugtarpait". sáku-
-tút tupigusugdlutik kêngertik okalúkiartorpât tama-
-tuminga. merssortartuvdle okarfigâ: "panit nunat-
-dlo avitdlugo pisaváka, mássácut perkussat nâmag-
-serêravko". kúngivdle erdligútilerdlugo okarfigâ:
"nunavne ípok pûlukerssuak takisôrssuarmik tûgâlik;
táuna kangarssuardle ajokutauvatdlâkaok; tokúkiar-

-torkâratdlauk; paniga tauva písavat. autdlarpok
 âstt. orpft akornáne takugamiuk sarkúminarpok ta-
 -kutíniardlune. pûlukerssûp issigieriardlugo tungânut
 pangaligdlune autdlarterpok. tikilermane tóriarpat-
 -dlârdlugo sangoriarnekk sapilerdlune tûgârssuane or-
 -pingmut kapúpâ pèrnerdlo artulerdlugo. taimâiler-
 -mat merssortartup ornigdlugo panaminik tokusarpâ.
 nâmagsigame uterdlune kingumut okalugtuarpok.
 kúnge kingumut ajuatdlagpok okardlunilo: »uvdlut
 kavsinguit kângerpata, katikumârpuse; sujornatigutdle
 pissariniaratdlauk nerssússuak. autdlarpok tauva
 auvartartut ilagalugit. nerssússuak nuigamiko ilane
 unînarkuvdlugit kisime autdlarpok. nerssússûp ta-
 -koriaramiuk kamautigivigdlugo sorssugpâ. tikileriar-
 -mane, igdlíngumut iserpok igalâtigutdlo aninasuar-
 -dlune kingumut. nerssússûp maligdlugo matuagut
 iserpok; kingorariamiugdle anitdlarkingnialeraluar-
 -tok merssortartup mato silatâtigut parnaerpâ avku-
 -tigssaerutdlugulo. angerdlardlune kúnge okarfigâ
 nerssússuak isertíkine únerdlugo tokutikiartorkuvdlugo.
 ajornartue: kúnge aliatsagkaluardlune sag-
 -dlokítarnekk eramiuk, panine písípâ. merssor-
 -tartok tamâne nakardlune ilâne singnagtordlune
 okalulerpok: »kardligssat merssorasuákit ússersáu-
 -migdlúnft unatásavavkit«. nuliata tusaratdlardlugo.
 akago kaungmat angúne okalugtûpâ únerdlugdlune
 merssortartuinarmik uvinigkame iluarinago. angutâta
 okarfiginarpâ únuame matuat parnaerkunago sâku-
 -tâminut sinigitdlugo tokutísagamiuk. paniata a-
 -ngerpâ.

merssortartok ajunâsagaluartok kivi p atautsip
 asangnigtup iluanârpâ tamatumínga okalugtûtdlugo.

únualerá sákutút tamarmik isilermata sinigtússárdlune okalulerpok: «kardligssat mersorasuákit ússersáumigdlúnít unatásavavkit; inorujugssuit mardluk pú-lukerssuardlo piginekángitsok tûgâligssuak nerssú-ssuardlo avdla, arfinerdlo mardluk atautsíkut tokú-páka, kiganítut sákutút iserniardlutik tokúkiartora-luarânga, sugssarisavákame tauva?» sákutút taina okalugtok tusaramíko, ersitsagdlutik kimângârput. kúngilugôk tokungmat, merssortartup kingorârdlugo imunga kúngiuvoK.

(A. E.)

4. AtdlarneK nerrersórssuak.

(16.) Atdlarneôk una kajartordlune autdlarpok. ingerdlagame kangaussânguak uiariatdlarâ igdluavat-dlâkigujok. ornigkamiuk atânut sigssitdlune isumalerpok: «kisiâne inue tamaisa takuguvkit niujumârpunga». tássane atâne anitsilerpok. anínguaraluar-tok arnak korsungmik kalilik korsungmigdlo kilú-ngautilik pûgutamik anitsivdlune. tássûgúngormat aneriatdlarame ássigingâramiuk âma korsungmik kalilik korsungmigdlo kilúngautilik, âma pûgutamik anitsissok. kingorna anissokásasoriungnaerdlugo u-valeriánguatdlarâ âma aneriatdlartok arnak korsungmik kalilik korsungmigdlo kilúngautilik, âma pûgutamik anitsissok, kingornale anissokarminane. táukuínausorilerdlugit niuvdlune majuarame iseriat-dlarame, tássamiuko táuko pingasut tamarmik kulivsiatârtorssuit. AtdlarneK iseriarldlune nerivdluar-nigssaminik ilimatsagpok; táunaka nerdlersileraluarpok; ktsa tássa perdlilerpok. perdlilériánguat-dlartok aso pingajuat okarpok: «mânangâsít ner-

-dleratdlásángilavtigit, kisiáne angutitánguarput ti-
 -kigpat, neriungnarputit«. kulivsiutitik kalagkamik
 tamarmik tunuarpait. Atdlarnek ilimasukululerat-
 -dlardlune okarpok: »ímaaka ígkat tunuánut pivdlunga
 kanok íssusia issigingnâraluaruvko«. tamarmik ilua-
 -ringmane, ígkat tunuánut pivok. únoriánguattlarâ
 tikípatdlánguakulokaok. iserterpalugkame iseriatdlar-
 -tok angússuak nerinâtdláinarujok kangnúsangnik u-
 -lualik; iserniariartok avangnâta tungânítup kulivsiú-
 -me ávê niugamigit avalagpai. nerigamigit nungut-
 -dlugitdlo kátâ tigugamiuk imerpok. kulivsiutit táukua
 tamarmik imait nerigamigit kátatdlo pingasut imait
 ígamigit, ípámut natdlánguakulokaok nāmagsimalerat-
 -dlardlune. sule issigingnârumasarkârdlugo makite-
 -riardlune okarpok: »kákâk inugsungne; tikerârto-
 -karsimavuse«. Atdlarnerpup naigdlerêramiuk avalái-
 -narpok. avalangniariartok okarpok: »sule una ne-
 -rínigila?» »sôruna! sule nerínigila«. »kákâ, neri-
 -ssagssamik avaláinguardluse; kângnakasitdlâraok«. pingajuat anigame. erkutínguaraluarâ anmagssáussuak
 aulángitsok âtvâvdlo orssuata kúpâ. Atdlarnek okú-
 -meragssarsivok aitsât; táunaka nerilerpok; anmag-
 -ssáussuak âtvâvdlo orssuata kúpâ nunguleraluardlugit
 taimaitípâ. kangnúsangnik uluagdlup takoriaramiuk
 okarpok: »nungutdlugo, nungúngíkugko uluamísavav-
 -kit«. Atdlarnek kingumut upagpok. nerigamigit
 nungutdlugitdlo, kátâ tigugamiuk imaerpâ. pingajuat
 taima anissok, erkutínguaraluarai panertut nāmag-
 -torssuit âtvâvdlo orssuata kúpâ. âma nungulera-
 -luardlugit agdleruialeratdlardlune taimaitípâ. âma
 takoriaramiuk okakaok: »nungutdlugit, nungúngíkugkit
 uluamísavavkit«. âma kingumut upáinarpok. nu-

-ngúkamigit, kátâ tigugamiuk imaerpâ. pingajuat ani-
 -game erkutínguaraluarâ âtâk aulángitsook kuak. At-
 -dlarnekk táunaka kuagtulerpok. ugpatáinángoraluar-
 -dlugo kiulikasekaok. Atdlarneroók imáinak ingitsu-
 -kasiugame, tamatumóna nunguñarniariardlugo nu-
 -nguínakaseká serkue kistsa pínagit. kátâ tigugamiuk
 imaerpâ. serkue âma nererkúsavai. nivdleriatdlá-
 -nguarnane kemerdlóraluaramiuk tunuáinarpok. su-
 -nauvfagóok nerissarissartagkane nagdlermagit tugdlú-
 -tok. akago kaungmat angerdlarame, kingornalugóok ka-
 -jartoraluarminane kârkajaratdlardlune anusingordlune.

(k. o.)

D. ássersútít.

1. avkusernit mardluk.

(17.) Hans Egedip, kalâtdlit palaserkáta, ilâne
 ajokersuivingmine nûngmiut Kristusimut sâgtitángua-
 -ne najorpai ajokersorkigsârdlugit, ugpertudlo ernerit
 panítldo avatâgut igsiáput tusarnârdlugulo, ajoker-
 -suinera kiydlingnardlunilo tusarnekingmat. tarnip
 nalúngíssusia, Gátip nipâ inûp úmatânitok okautigâ.
 okautsine nâleriardlugit ajokersugkane okarfigai: »kia
 ilavse ássersûmik navsuiarsínaunerpâ?« nukagpiak
 tauva nikuitdlune ima okalulerpok: »ássersút oka-
 -lugtuarisínaugaluarpara, nâmangnersordle naluvara.«
 Egedip sâpâ okardlune: »ilerkungnik okalugtuarsínait.«
 nukagpiak tauva pilerpok ima: »erkigsissup tar-
 -ningata nalúngíssusia ilerasugtuvdlo tarningata nalú-
 -ngíssusia ássersûpâka avkusinernut mardlungnut ilâne

ingerdlavigissavnut. angutiga ungasigsumut autdlar-
-tok uvdlut kavsit muluvok. tamána arnama tamav-
-talo kissatigalugulo aliasûtigingârparput. taimáitu-
-mik autdlartípânga angutiga ujariartorkuvdlugo. aut-
-dlardlunga aitsât únuarutitdlarânga angerdlalerpunga
úmativkut aliatsagdlunga naníngínavko. ukiaungmat
únuak tâkaok, anorerssuardlo imácut sujorssugpok
kákarssuanilo igtulârpok. tuluvkatdlo ugpigssuitdlo
nagtoragdilitdlo kardlorput. tarnivkudtle isumakar-
-punga: asassavtínik atâtaerúpugut, kisimalo utilera-
-ma, arnama kápialanigssâ orulútigâra. únuame târ-
-torssuarne úlingâleralugtuakaunga anorivdlo sujor-
-ssungnera ánilârutigingâlerdlugo. iluvkut tauva isu-
-maliulerpunga: ajortuliartup tarningata nalúngíssusia
taimáikungnarsivok».

Egede okarpok: »kitornánguáka! únuame taimái-
-tume târtorssuarne ingerdlajuminarnerpa, anguterse
támartok ujalugsínásaguvsiuk imarssuak sujorssugpa-
-lugtitdlugo tingmiarpagssuitdlo kardlorpalugtitdlu-
-git?» mérvat atautsikut nivdlerdlutik okarput:
»nâggale, nâggale!»

nukagpiak âma okalugtualerujok: »kingorna tá-
-ssúnarkúpunga najánguara áiparalugo asimit aigdler-
-niardluta nagdliútumut pínersautigssamik, tamatu-
-mínga angutivta anânarput tuniumangmago arajut-
-sisârdlugo akagúgpat. únúkâtigut tikípugut; aussaung-
-mat atdlartorssúvdlunilo anorssânguakaranilo pui-
-lassup pikialârnera kúngúvdlo kúgtulârnera agdlât
tussarssáuput avatânulo tingmiarpalugpok. tamavta
ekekaticigígdlluta ingerdlavugut nuánârnermitdlo oka-
-lungnek ajungajagpugut. angutínguavta tauva páriar-
-torpâtigut. iluvkut isumavunga âma: ajúngitsuliartup
tarningata nalúngíssusia taimáikungnarsivok».

(P. Kr.)

2. perkigsimissúnguak.

(18). naussorigsaissup sanilerígstitdlugit ikússorèramigit orpit paormakartugssat, nuánâlerpok, sujugdlermik paormakalermata, takujumavdlugulo kanok íssusigssât, inerigpata. tauva tugdliata ernipilua nautsívingmut iserame, naussorigsaissup erníngua ússilerpâ pîækatigerkuvdlune paormarssuarnik sule ineríngitsunik. nautsívuiup inua anivdlune takugamigit orpit paormaerútut. ajuatdlalerpok okardlune: »sôk ajortumik pivânga? inupiluit nuánârutigssavnik pîaivfigisimavânga«. okautsit táukua naussorigsaissup ernera kivdlingârpât; arpagdlunilo áipakasine ornigdlugo okarfigâ: »angutínguama ajortuliornivut aliasûtigingârpai; orulugínalerpunga; atâtamalo asajungnâisavânga navisavdlungalo, pitdlagagssáinaugama« áipâta okarfigâ:» ata, silakarniarit; angúpit ajortuliortut kíkûnersut naluvai nalujungnâisanagitdlo, nîpangînaruvit; pînerdlungnerput tamána ângigivdluarumârpâ, mianerssordlutitdlo sarkúmiuterkunago«. naussorigsaissup ernera, Lûtivik, tikíkame takuvdlugulo angúme kînâ inugsiarnersok, ilumigut isumaliulerpok: »kanok nuánârdlunga atâtaga issigisinaunerpara, taima agtigissumik aliasugtíkavko? pînerdlungnima kivdlingârpânga; ûmativkut ujarkamitdlûnît okimáineruvok.« sunauvfa tauva atâtâta iserdlune kitornânguane paormanik katerssugkaminik tuniorarpai. tamarmik nuánârdlutik angúmik avatâgut tapalerput paormartordlutik. Lûtivik kisime nakangavdlune kiangâlekaok. tauva angutâta aperâ: »ernínguara, sôk kiavit?« Lûtivivdle akivâ: »ernínguarnik tainekarnek kíugarkúpunga; issingnut ajúngitsússârnek sapilerpunga kîsa, ajorama. atâtak-â, pítldânga ornigsinângorkerkuvdlutit ûmativkut erkigisivdlunga; pítldarsínânga, tássa uvanga paormat ineríngitsut nuánarissatit terdlingnit pîaravkit.« — tauva angutâta tiguvdlugo sakíssaminut pákúpâ oka-

-lug
-tor
-ma
-dlu
-tig

-ssu
-dlu

puj

-ssu

-dlu

-pa

sinâ

uvan

-ara

-tim

-po

mal

umi

okar

-pur

-nga

okal

taim

taim

nun

akua

-sín

-kuv

tam

-tik

-dlu

âsit

-lugdlune ima: »isumákêrfigâvkit, ernínguara. kanor-
-tok tamána sujugdliutdlugulo kingugdliutdlugulo tai-
-ma ajortuliarigiuk; matuma kingornagut súnguamig-
-dlúnit uvavnut ángigissakarnak, tauva ajuatdlau-
-tigiungnáisaváka orpínguit ivko paormagdlit.

3 akugtók.

(19.) umiarssuit iláne imarssuarsiorut anorer-
-ssúp pitoraugmagit, inue tamarmik nangiángâler-
-dlutik nivdliangâlekaut. akugtuat kisime nangiarane
pujorsiuat kimerdlôrkígsârdlugo sapíngisaminik umiar-
-ssuak akugpâ. inuisa tamána takugamíko nuánâler-
-dlutik aperât: »ánáúsínauvisigut?» akugtuatale sâ-
-pai okalugfigalugit: »kanok tamatumínga neriorsor-
-sínângúsanerpavse? anorerssuarmut nâлагаunerpunga
uvanga? nâmagínarsiuk piniagagssara nâmagsiniarni-
-araluaravko.« âma tauva nivdliangâleríput, anore nag-
-timanerujartulermat. akugtuat kisiáne taimaigínar-
-pok pujorsiuat issigínardlugo umiarssuardlo akugdlogo
maligssuatigut. taima ûnga maunga ingerdlatitdlugit
umiarssuak ímagtalerpok sualugtumik. akugtuat tauva
okarpok: »umiarssuak ánáunek ajulerparput, neriug-
-pungale ilivse ánásasoraluse; tamardluínavse upalu-
-ngaersarniaritse umiarnigssavtínut.« umiarssúp inue
okalorululerdlutigdlo kâpiasulekaut. akugtuatdle âsit
taimaigínarpok kivfatdlo piniagagssainut perkuvdlugit.
taimailisingmane umiarssuak kilánguamik sioralingmut
nunap sujorânitumut íkardlípok; sujua aulâikerdlune
akualo maligssuit aserulerpât. tauva akugtup nalug-
-sínângortut tamaisa sujugdliutdlugit imânut pigser-
-kuvai nunavingmut nalorkuvdlugit, kingornalo avdlat
tamarmik umiatsiamut ikerêrsimassut ánáunekardlu-
-tik nunamut píput, akugtuat kisiáne kingugdliuv-
-dlune. kîsa umiarssuak kiviok.

ánagsimassut tamána takugamíko, akugtortik
âsit okalorujugfigilerpât sioralingmut íkardlisingmatik,

umiarssuak usflo tamarmik kivingmata. kisiánile akugtok táuna akornánut pisugtuarpok okausipilue sugssarinagit.

akugtok táuna ássersûtauvok Gûtimut. iluari-ssaminik silarssuak inuilo tamaisa pâringârpai. ilâne nâgdliorkugpatik, pârssinera okalorujûtigissarât uterîtsúngulerdlutigdlo. kisiánile Gûte taimaiginardlunilo okalorujungnerat sugssaringitsarâ inuit tamarmik iluakutigssât ilisimavdluaramiuk.

4. asangnikajugtúnguak.

(20.) nukagpiánguit mardluk, pîtsut ernere, ilâne orpigpagssualiarput avalekutit naorkârtut panertut katerssoromavdlugit kissugssariumavdlugit. áipâta Kristiâp uvigdlarneK Gûtimik mianeringnigtok arnarâ; áipâtale Kûnrâtip arnarsiarâ arnak kamagkajugtok; taimáitumik angutâ arnagssâlo asakatigíngitdlat. orpítldlo tikikamikik akornáne avigsârput avalekutit nákalanikut katerssoriartorumavdlugit. Kristiât eki-asungnane katerssuiniarpok; takussarângamiuk avalekut tokunek orpingmut atassok, tássunga kakinasuarpok pêrdlugulo. taimáikame katsornanilo katerssugkane nâmaleriar mata, kilerssorpai angerdláukumavdlugit. kisiánile autdlartínane orpigtûp igdluata tungânut arpagpok áipe kaerkujartorumavdlugo. su-aoramiuk asimítordlo malugigamiuk, ornigpâ nâ-pitdlugulo orpingmut kakortarialingmut kakisima-ssok. Kristiâp issigileramiuk okarfigâ: »kâkâ angerdlarta; nauk katerssugkatit?« Kûnrâtidle sâpâ okardlune: »sunauvfa nâmagtipigit? uvanga sule nav-ssângilanga « Kristiât tupigusulekaok; malugigami-ugdle áipâta kakortarissat kisîsa ujariartorai, okarfigâ; »kissugssakánginame arnânguama nautsorssor-pânga; ikiúsavavkit; kissugssanik kater'ssuinasuarit: arkarniarime; tuaviúngikuvit angerdlakatigísángilav-kit«. Kûnrâtip savik kaussarfingmiune amungmago

nalinginarnutdlo kiviartardlune, Kristiâp aperâ: »suvit?« táunalo okarpok: »ivdlit katerssuinâkit avalekutit panertut kivdlugagssama kânitugssat, iluá-nitugssat uvanga kivdlúsavâka.« taima okariardlune savingminik kivdlorniarpâ orpínguak naorkâk. ánilâ-ngalerdlune Kristiâp okarfigâ: »silakarniarit ata, orpínguak tamána aserokinavat; orpigtûp tamatuma pârssissuata orpínguak kipsisassok takuleruniuk. tamaisa inerterumârpai kissugssanik katerssuerkuna-git; ivdlit tauva pissūsagaluarputit, pítsut tamarmik kissugssaerúsagpata.« Kristiâvdle kiviardlune taku-gamigit avalekutit tokusimassut orpigssûp pisorkap kânitut, tuaviordlune kakivâ avalekutitdlo táuko piardlugit.

kilanguamik ikiokatigit nāmagtumik kissugtarput. kilerssoramigit katerssugkaminut, nangmagpai Kûnrâ-tilo okarfigalugo: »ivdlit nangmangniâkit«. Kûnrâ-tile okarpok: »ardlait túniutíkit, táuko okimáipat-dlâkaut. Kristiâvdle igdlalerdlune sâpâ: »ivdlit ang-neruvdlutitdlo nakûnerugaluárputit; taimâitorme«. tauva nangmagagssatik nangmagkiutdlugit angerdla-lerput. kisiánile sule orpigpalik kimangnago Kûn-râte ernumalerdlune kasokaok kasuerserumavdlu-nilo; ingerdlatitdlunile orpínguit kakortariagdliit issi-gileriarângamigit, ornigkumatdlerpai kakortariarsior-umavdlugit. Kristiâvdle nangartarpâ okardlune: »uvanga angerdlâsaunga«. ingerdlatitdlutigdle Kûn-râte kamalerpok nangmagkanilo nákaivdlugit áipe okarfigâ: »nangmâka okimáipatdlâkaut»; okimâine-ritdlo piardlugit okarpok: »piumassut uko pigili-sigik«. Kristiâvdle táukútaok nangmagkaminut kag-dliúpai okarfigalugulo: »súsassok, nangmâsavâka; igdlunut tikíkuvta pînarumârpait«. Kûnrâtivdle áiparme nukekarssusia ikiuigajugssusialo tupigusûtiga-lugit issigalugo aperâ: »kiame tamatumínga ajoker-sorpâtít taimalo nakússagtitdlutit?« Kristiâp sâpâ

okarfigalugulo: »tássa taimailerpunga arnánguara asa-
ngâravko«. Kûnrâtile kasunermit ipingajagpok.

5. avdlamik isumatártok.

(21.) angut Gâtíimik mianeringnigtok ernípilo-
-karpok, táussumalo angúme okaorkigsârutai sugssa-
-rinagit inupiluit ingiakatigissarpai tamalânigdlo piu-
-masipilokardlune. taimailivdlune ūmatâ mangertí-
-kiartordlune ajúngitsut tamaisa kajungeriungnaer-
-dluínalerpai. nukagpíssap támartup inûnerdlungnera
angutâta kâpiasûtigissarpâ. angutâ kingorna nápa-
-rulugdlune tokuvigsse misigileramiuk, erne ingminut
kaerkuvâ okarfigalugulo: »ernera, ersísángilatit, mâna
agssuarísángilavkit inûnerdlungnerit pivdlugo. toku-
-lerpunga pekutkalo tamaisa pigilísavatit; perku-
-ssara kingudlek nâmagsiniaruk, ajornangingmat;
taimâitumik neriorssorniânga nâmagsiumavdlugo«.
ernerata angerpâ, ajornângigpat. tokulersok tauva
pilerpok: »ernera, neriorssorfigínga kâumatit mardluk
nâvdlugit únuit nungutdlugit inínguavnut isertaru-
-mavdlutit misilingniarkigsârumavdlutitdlo«. anger-
-dlunilo angúne ekípâ. angutâtalo pivdluarkorêra-
-miuk, tokuvok, kingornalo ilissauvdlune. nukag-
-piardle taimaekatipilungminut uterpok ilerkumisutdlo
inûnerdlugdlune nuânâpilugdlunilo. únulerâ erkaiivâ
angutigigaluaminut únersûne nâmagsinialerdlugulo.
pilerkârame kisimîarnine tamána ajoringârpâ, nipe-
-kângitdluínarmât ilumigutdlo sujôralerame. taimâi-
-tok únersûne pivdlugo ilerkoriligkane soraerutíngilâ
isumaliulerdlune: »kâumatit mardluk nânasuásáput«.
kisiánile taimailissarame, uilerpok kîsa intnerdlung-
-ninilo misigilerdlugo; ūmâmigutdlo ajortuliornine
pugtarssileramigit, perkigsimilerdlune kiavok avdla-
-migdlo isumatârdlune Nâlagak mianerilerpâ.

6. savanik pârssissúnguak.

(22.) ivigtúme nautsiviup erkânitume nukag-piarkap savautínguit pârígamigit, orpik nautsívíng-mítok paormaligssuak issigilerpâ. paormai augpi-langmata ineritdlutigdlo, píariartordlugit savatdlo ki-magdlugit orpingmut kakivok. pârssissúnguardle takutíngilermat, savat ilait nautsívíngmut iserput, naussutdlo ilait nerivdlugit ilaitdlo túkardlugit. nukag-piarkap tamána takugamiuk, arkarasuadlune savau-tínguit ilât unatariartorpâ pivdlingautigalugulo. angu-tâta tamaisa takugamigit anivok, ernilo ornigdlugo issigingnârpâ aperalugulo: »kína unatariakarnerpa ivdlitdlúnít savánguardlúnít? ivdlit piumasipilitit nálágpátit, savavdle avdlatut pinek ajortup piamá-ssutsine kisiat nálágsínarpâ; ivdlit silakaraluarputit, nerssutdle silakángilak; ivdlit silakartutit pígingisat tigussarângagko tigdligputit, savángávdle pígingisane naluvai, sujunekánginame; taimáitumik táussuma piu-massane mamarissanilo nerigaluarunigit tigdlísá-ngilak. ilumut savautínguavnut pârssissúngortípavkit táuko perkúngisanut perkunagit. taimaingmat ivdlit pitdlagagssauvutit, savánguardle pitdlagagssaunane«. nukagpiarardle pakatsivdlune nakangavdlunilo angúme sâne kekarpok.

7. nákingnigtok.

(23.) angalassut mardluk akungnigtarfingme ka-suerseratdlartitdlugit tássángáinak arpágtut suaor-torssúput okalugtuardlutik, igdlo erkânítok ikuat-dlagtitaussok. tusariaramiuk, angalassut áipâta ni-kuitdlune ajáupísse ernînak igitdlugo nangmagkanilo natermut nákartitdlugo ikiuiartorumatdlerpok. áipâta unigtikumavdlugo okarfigâ: »sók tauvungnásaugut? ikiuiniartut kuianángitdlat; sugávut takornartat táuko?« okausile sugssarinagit áipâta arpáinak igdlo

ikuatdlagsimassok orningniarpâ. kigaitsumik áipâta maligpâ asianit issigingnâginardlugo. igdlup ikuat-dlagsimassup silatânipok arnak kiangâlersok ima okardlune: »kitornânguâka nagdlingnartut tarkama-nîput«. arnângûp kâpiasungnera tusâgamiuk, anga-lassok tássângâinak igdlumut pulavok ígkat serku-lugtorssuit akornânut. inuiagssuit nivdlilerdlutik okarput: »una ánagfigssaerutísavok, ūsagame«.

tássûgutsiângormatdle nuilerpok nujailo mèránguitdlo mardluk kivssumiardlugit arnânuu tá-niúpai. nuânârdlune kitornânguane sakíssaminut pákutdlugit ánâussissâta isigaisa sânut patdlorpok. táussumale makítitdlugulo tugpatdlersarniarpâ. tai-maititdlugo igdlo nákarpok.

angalassut akungnigtarfingmut uterkileramik, áipâta aperâ: »kia ulorianartorssuarmut tamatumúnga perkuvâtit?« táussumale sâpâ okarfigalugo: »tâssa inâpânga ima okartup: »pivdluarput nagdligtuissut, nagdligtornekâsagamik«. áipâtale aperigujâ: »ki-siáne ivdlit nangminek ûtdlutit tokuguvit igdlukut atâne?« kungujulavdlunile akivâ: »ilumut tauva nag-dligtornekâsagaluarpunga«.

8. ajortuliorumatût naggatigssât.

(24.) angut silaitsumik ernekarpok. ajortulior-tarnermine angúminít navêrnekángitdluinárame, a-joriartorpok. utorkait pulártut sánakunik milori-artarpai. taimailioriarângat angutâta navêrnago pin-nerdlungnere igdlautiginartarpai. mitdlûgaisa ilâta angutâ sâgfigalugo okarfigâ: »ernerit igdlautiginago agsut navísagaluarpat; mâna igdlaraluarputit; atago kingorna kiangârumârpútít«. taimáitok angutâ er-neralo tamarmik igdlangâlekaut; nukagpiardlo sua-lugkiartuinálerpok. méraujungnaerame ujarkatdlo ánatdlo mitdlûtigissarpai. áitsât tauva angutâta navêrniartalerpâ, erneratale angúne igdlautiginarpâ.

mānaligōk nukagpiapilugssuak táuna niakuigauvok, angutátalo ernerme ilerfa issiginerdlūnit ajorpâ, kia-nermit tagpingerame.

9. uvdlugssamut pigināngorsariakarpok.

(25.) niuvertok pisōrssuak nunat kiagtut ilāne itok kivfakarpok, kivfanilo táuna sūnguakāngitsok autdlartilerpâ isumaminik sumut nunamut piumassa-minut autdlarkuvdlugo. taimáitumik niuvertup kiv-fane umiarssuagssānik tuniumatdlerpâ tamarik pilersordlugo imáitunik: nekigssanigdlo imigagssa-nigdlo avdlanigdlo iluakutigssainik umiarssūvdlo táussuma kivfagssainik, sūnguamik ajorssarnavêrkuv-dlugo. kisa uvdlok autdlarfigssâ nagdliúpok. aut-dlardlune avalagpok sumut ornigakarane; sulile ingerdlatitdlugit anoreressūp pitorautitdlarpai anor-dlersorujugssuāngordlunilo; kísame umiarssuak ase-rulerpok umiulerdlunilo. najugagssaujungnaeremat kivfai tamaisa imarssūp malisa matōrpai. táunale kivfak nālagāngortitak kisime ānagfigssakalerpok umiarssūp aserornikuinik; tássunga kakivdlune tiv-ssakatsilerpok. kísame sule tássanítitdlune nuna ersserpâ, táunalo tipivfigiartordlugo kekertaussok misigâ; mássale tipútilerāne inugpagssuit arpagd lutik nuia kaut tungāinarminut ingerdlassut tordlulavdlutik: »ārit tássa kúngerput; nuānārta kúngigssakaleravta!» tipingmatdlo, tauva igsiavigssārssuarmut ingititdlugo angerdláupât nuānākalutik. igdlorpagssualingmut ta-sioramiko, nālagānut pisípât. tauvalo umiartup najortine aperilerpai, sōk taima pigāne kúngimigdlo taivdlune. táuko tauva navsuialerput okardlutik, it-sarssuarmut taima ilerkokaramik ūkiut tungūt dlugit Gūtimit kinussardlutik kúngigssamingnik tunerkuv-dlutik; umfartut tamaisa kekertamut tipissut kúnger-sārissaramíkik, taimáitumik táuna āma kúngingortok ūnerdlugo umfartuvdle pivai: »kanorme pissarpait

kúngit táuko, sumutdlo pissarpat?« tauva akivât: »ukiok atausek kângiútarângat, kúngit autdlartítar-pait«. táussumale aperai: »sumut autdlartarpat?« akíputdlo; »piumassamingnut pissarput«; okarfiga-lugulo: »ivdlit âma ukiok nâgpat autdlartínekaru-mârputit«. âmale umiartup aperai; »ilakardlutik autdlartarpat?« akíputdle: »nâgga, kisimik umiat-siânguamut nâmagissamingnut ikitínekarldutik avaglagtínekartarput«. táunale okarpok: »uvanga autdlarfigssara nagdliútinago kivfamik autdlartitsiumârpunga nunagssara sanarfiartorkuvdlugo«. taimalo okarmat nâlagkap iluarâ. autdlarfigssanilo nagdliútilermat, kivfat autdlartípai sanarfiartorkuvdlugit. kîsale nangminek autdlarfigssane nagdliungmat umiatsiânguak ikivfigâ autdlardlunilo nunagssaminut; tauvalo tikípâ inigssak piginângorsarsimassok.

ássersût tamâna imâipok: niuvertok pisôrssuak tâssa Gûte; kivfat autdlartítai tâssa inuit silame inûssut; kekertamítutdle inuit tâssa íngilit. nungutdlugit umiartok kúngíngoraluartok autdlarângame uvdlok autdlarfigsse nagdliútok, tauva umiussaraok. piginângorsarsimânginame, imâitumik: silarssúp ase-rornartue pitorararaut umiartitdlugulo, tâssa ilivigssaminut ikissaraok inûnigssamut soraiuitsumut písanane. kivfardle ivna sujornatigut piginângorsarame sujunigsse iluarsartitdlugo uvdlunilo atordluaramigit, tauva ilivigssaminut ikigaluardlune, imâipok: tokugaluardlune, inigssane, kilak pivdluarfik, pissarêrsimassok tikípâ. inûp inûnermine matumane uvdlune atordluarunigit, kilangme inigssarsiumârpok alianaitsumik tagpikanilo ilumut íngilit pivdluartut tipaisûtigituinâsavât.

(J. M.)

NORTHERN AFFAIRS
& NATIONAL RESOURCES

NOV 25 1955

Northern Research Library
O N A

A. okalugtuat ilumôrtut.

I. Napûliûn kujaniartok.

(26.) tulatorsit kaisariat Napûliûn tusâmassak inû-sungnermine ilniartûvok sâkutût nâlagagssaisa ilniarfiane, Briânime. paormat mamaringârmagit, paormanik nuisit-sissup ôrisivigissarpâ, kakutigutdlo ilâne aningaussakângit-sarângat akiligagssarsisfarpâ, aningaussarsigângamilo a-kilersarpâ. ilniarfigssuardle kimaleramiuk korûnfguanik akiligagssakarfigâ. kingûdlerpâmik pûgutak paormar-ssuarnik vîngissanigdlo înerdlugo âtsivigingmane okarfigâ: „arnânguak-â, tâssa autdlarkajâleraluardlunga sule akiler-sînâungilavkit, akîtsugkâkale isumâkisângilâka“. nuisit-sissartuvdle akivâ: „erkigsivdlutit autdlarsnait, nâlagak inûsugtok-â; Gûtip perkigdluartfkilisit pivdluartûngortit-dlutitdlo!“

kingorna Napûliûn sâkutûnut ilitersuissûngorkârdlune kaisarfingortitauvok tulatorsinut. sulile arnap ivssuma pigssamautine puiûngilai tatigalugitdlo autdlalersup okausê mâko: „puiûsângilavkit“. ilâne kaisare Briânimut ilima-gissaugame tâssungalo pivdlune erkarsautigalugit inû-sungnerme uvdlue kângiûtut tâssângâinak igdlut akornâne unigpok kaunilo agssaminik patigdlugo erkarsalersutut nuisitsissartup arka taivâ aperkutigalugulo sume igdlo-kartok. nalujungnaeramiuk igdlûnguakasia atausinarmik âipakardlune iserfigâ. kaisarip arnak aperâ: „paormar-ssuarsisînâungilanga mâne?“ arnap okarfigâ: „paormat kârorkâmersinâput“. atautsimigdlo aigdlerdlune. paor-marsiniartut âipâta arnak aperâ: „kaisare uvdlume ta-maungnâsassok nalûngiliuk?“ arnap akivâ: „sule tikiû-tîngilak, aitsât ilimanarsivok; ilisarîsânginerpara? inû-

-sugtúngúvdlúne ilfniarfingnikatdlarame paormarssuit kavst
 uvavnit pisiarissánguarmigai“. takornartap aperà: „pi-
 -ssanime tamákerdlugit akilerêrpai?“ arnap sãpã: „sô-
 -runa!“ takornartak okarpok: „úmãk-ã, ilumôrpiángilatit;
 puigutusimakautit, sujugdlermik kaisare ilisaríngínagko;
 tássa uvanga; áipagssânik pissama ilait akilíngífkã, iv-
 -dlitdle akilerêrfka okarputit; sule korúninik sisamanik
 akiligagssakarfigãvkit“. taima okariartok áipãta nerri-
 -vingmut ilivdlugit kispai korúnit túsintekartut. arnap
 kaisare ilisarigamiuk aningaussarpagssuitdlo erdlingnartut
 nerrivingmut sujanãrpalugtut tusaramigit, kaisarip isigaisa
 sãnut patdlorpok tipaitsungãrnermik kujaniarnermigdlo,
 kitornailo issfkútuarsfnarput, sumit tamãna pissok nalu-
 -gamfko. kaisarile perkussivok igdlúnguakasia ingivter-
 -kuvdlugo ajúngínerussunigdlo igdlulior kuvdlugo ima o-
 -kardlune: „igdlume tamatumane iniligtãsaunga nungut-
 -dlugit tamaunga pissarãngama“; arnardlo táuna únér-
 -sorfigã kitornai perorsartfkumavdlugit. taimailiorpailo.

(at.)

2. Alagsanter, Rúsit kaisariat.

(27.) nuname nálagaussut angnerit Alagsanter, Rúsit
 kaisariat, ilagãt. angalassarpok inugtut nalingínartut ati-
 -ssakardlune nálagauvfigssuane nangminek misigssorumav-
 -dlugo. tamãna pivdlugo kavsnik nãpitsissúgaluit ki-
 -naussok ilisarissaríngilat. taimailiordlunime ínugtane
 sulissartut nálagkersortaitdlo takusardlugit perkússúminig-
 -dlo malingnauvduarssusiat misiligsnáuvã. taimaitdlu-
 -nime ilãne ilivekarfingine ilerfiortok nãpilerpã. misilig-
 -kumavdlugo okarfigã: „kisiãne ilerfiat itíssusigssaraluatut
 itíssusilersimãngilat“. angutivdle iluarsiumãngínamiuk a-
 -kipilugdlugo pivã: „taimáinak tamãne pissarpait avdlã-

-ngúsángitdlatdlo“. kaisarivdlo pinerdlugtailississut ilát kanigtúnguamítok kaerkuvá aperalugulo: „sók ilerfit tamâne taima íkátigitfarpait?“ akivá: „ivdlit súsagavkit?“ avdlamigdlo akinago. kaisarivdle akivá: „uvanga súsagangma? perkússut ajúngitsook maligtarissariakarpok; tamána pivdlugo perkussivunga, taimailissarnerse avdlá-ngoriakartok“. pinerdlugtailississup akivá: „úmâk-â, tamáko isumaginagit angerdláinarniarit sûtldlo nalingínait ilisimángisatit isumagissakinagit“. sule taima okalugtitdlugo kaisariússutsiminik ilisarítsook. tauva ernínak pinerdlugtailississok nunamut patdlorpook kinulerdlunilo isumákêrfígerkuvdlune. kaisare tauva okarpok: „pârssi-nerdlugkavit pitdlagagssángorsimavutit“. kfnuvigingârmane, kaisarip aperá: „nuliakarpit kitornakardlutitdlo?“ akivá: „âp, nuliakarpunga kitornakardlungalo tatdlimanik“. Alagsanter tauva okarpok: „angerdlarniarít nuliatdlo kitornánguaitdlo kutsavigíkit, ánaungmatit“.

(L. M.)

3. sákutút nálagát pítsordlo.

(28.) iláne sákutút nálagát okalugfíngmut nálagia-rumavdlune iserpook Gúte kutsavigiumavdlugo, nulia asangágâ erdlokinartorssuarmik nápautekarsimassok ivsaralángúngmat perkígsisingmago. okalugfíngme tauva sákutúp táussuma saniane pítsok sêrkumiarpok; sêrkumiarêramilo pítsup sákutút nálagát kfnuvigá tuníssutíngnamik tunerkuvdlune. kaussarfíngminít aningaussat sarkúmersítldlugit tigussane misiligdlánguarnagit pítsumut túniúpai, sunauvfale kúltiussut. pítsok okalugfíngmit anigame angúmut avdlamut takutípai. táussumalo navsuerpai kúltit akisunerigai taorserumavdlugitdlo atansek korúninut sisamanut nagdlersítldlugo. pítsordle okarpok:

„aningaussat táuko taima amerdlatigissunik nalekarpata, tunississivnut utertísaváka, tugsiartitdlune kúkuvdlune ti-gusisimaneremat“. táussumale akivá: „silakángitsóvutit, tuníssutit ilingnut túniússat pigīnarumángfnagkit; uvdlut nungutdlugit taima amerdlatigissunik aningaussautitárna-viángilatit; uvanga taorsinardlanga; kisiáne pītsógavit, atausek koróunik arfinilingnik taorsísavara“. pītsuvdle akivá: „taortigiumassatit sisamariardlugitdlúnit pigīnau-galuaruvkit, taimáitok tunississima ilisimagatdlásavá, kanok agtigissumik tunigaminga; pītsógaluarpunga, tai-máitok sagdlokftaiumángilanga“. sule taima okalugtit-dlugo sákutót nálagát okalugfngmit aningmat, erninak pītsup isagúpai túniússaralue kóltiussut utertíkumavdlugit. kisiáne táussuma ilisarfnngnamiuk kinusorigamiugdlo, ani-ngaussanik sílviussunik kaussarfngminit ujadleraluarpok tuniumavdlugo. pītsup tauva okarfigá: „nágga, uko takúsagitit okalugfngmítitdlutit túniússatit; tuníssutit a-ngivatdlársimavok; angutip aitsát tássanítógaluap sujug-dlermik atausek taorserniaraluarpá koróunik sisamanik, kingornale arfinilingnik. taimáitumik aningaussautitit kingumut tigufnarniákit; uvanga sagdlokftaiumángilanga“. sákutót nálagát tupigutsalerpok, kóltiussut sisamat taku-leramigit pītsup tigumiarigai ilagigátdlo erkáissutigssiak ivsaralāngúngmat kóltinik mingnernik pisiane okarpordlo: „kóltiussut uko ilingnut túniúniarnagit sílviussunik tuni-niaraluarpavkit, ilumórnriaravitdle, pīnarkuváka; kisiáne kingorna sagdlokftagaorkunatit áipariniánga, sílviussunik ukua taortigssainik tauva tunísavavkit“. pītsup pissari-galuane utertitdlugit igdluanut áipará. sákutót nálagáta aningaussanik kisitsisfnardlune pingasunik kuligdlit tú-niungmagit, pītsup atausek tiguvá kujavdlunilo aniu-matdlerpok, nálagkavdle okarfigá: „tamaisa tigúsavati“.

kujangårdlune okarpok: „uvavnit pítsunerussokarmat, siv-
-nere pítsunut avdланut túniúkkigit; taima pivdлуautigfisa-
-vatit“. taimalo pítsok okarame aulajanginarpok. nálag-
-kavdle uterfiserfigingmane, sule sisamat tiguvai. tauva
kingorna sákutút nálagáta ikiordluarpá igdlokarfianigdlo
akiliútdardlugo ukiumutdlo inútigssainik pajugtardlugo pa-
-nialo ilfniarfigssarsivdлugo, pítsordlo táuna káumatit ta-
-maisa atausiardlugo nerekatigissardlugo, angerdlarângat-
-dlo aningaussanik tunissardlugo.

(L. M.)

4. nukagpiarak sagdlujumángitsok.

(29.) Gútipilugsiortut ilát Intiame ítok ernekarpok
ajokersuiartortitat atuarfisa ilánut atuariartortáinartumik.
ilánigók angutáta ajokersuissok ornigdlugo okarfigá: „er-
-nera atuarfivsínut atuariartortáinarune silarssuarme ilua-
-nârnaviásángilak, sagdlujumángíname, ugpernartumigdle
okalugkumáinarame“. kanortok mêrkat kuisimassut ilf-
-niartut tamarmik ássiginiardlfssuk nukagpiarak táuna.

(R. B.)

5. tunississúnguak.

(30.) palase iláne imáitumik okalugtuarpok: ukiok
1799 íssigtorssúngmat uvdlut iláne ikíngutigá tikerârfi-
-ginialuaravko. igdlut akornatigut ingerdlavdlunga ar-
-natokarssuak pítsok ajáupiartok takuvara kfanermit ú-
-ligtorssúvdлune angalassok; táutumigut nagdlingnakaok,
inuitdlo asangnigtumik úmatigdlit nagdligissagssaraluat.
taimáitok kavseiardlune tuninekarane unigtaraluarpok
sanerkútuminit kinussaraluardlune. nukagpiarângúp ati-
-ssardlugtup táuna takugamiuk kaussarfingminit pápiara
amuvá, angmarasuardlugulo arnak ornigpá agssainutdlo

pápiarap imâ ilinasuardlugo. nukagpiarak táuna kaer-
-kuvara; tikiúkamilo kīne matôrpâ. okarfigâralo: „sók
kiviarumángilinga, mērak-â? ajortumik pisimángilatit;
sumik arnak tuniviuk?“ akivânga: „ôrinânguamik, av-
-dlamik pekângfnama“. okarpunga tauva: „ajúngilatit
pigissatuarnik tunissigavit; tássa sapíngisarnik pivutit;
kisiánile ôriutínguit pigínginek saperagko, tunerkísavav-
-kit“. tunivara tauva ôrinik kulinik. piumángfkaluardlugit-
-dle isumaliungatsiardlune tiguvdlugit arpagdlune autdlar-
-pok. kisiánile tupigutsakaunga arnatokarssuak arpag-
-dlune malingmago aningaussatdlo túniússáka túniutdlugit
táussumúnga. anguniaraluarpara angunerdle ajorpara er-
-nīnardlo támaivara. uvangátaok arnatokarssuak tuni-
-vara ingerdlaniardlungalo.

1 Kor. 13, 5. „asangnigtok nangminigssamik piniar-
taríngilak“.

(L. M.)

6. kimugsernek amílárnartok.

(31.) Rúsit kangale sorssorêrdlutik ajugauvdlutigdlo
angerdlaleramik nunamingnut, ajokutigivigpait amaror-
-pagssuit. amerdlasôrssuángordlutik kingornánit maling-
-nigput kimugtuarssungnik nériniardlutik, sukutût kimâ-
-titaussarângata. kīsa inuk kisimítdlune angalanek sapi-
-lerpok igdlorpangnit. inuit 80 ukiuínak amarkunit to-
-kutáput. taimáitok arnak angutinik ilakarane kitor-
-nánguane pingasut kisīsa ilagalugit, mássa nukardlínguak
sule milugtok, ukiume autdlarpok kimugsimik kimugtuar-
-ssungmik atausīnarmik kimugtokardlune erkardline unga-
-sigkaluartut tikerârfiginiardlugit. avkutigssât maugarig-
-kaluakaok, kisiáne amínermit kimugsip nāmagīnarpâ
sanguvekaranilo, avkusernup sania aputekarpatdlákingmat.
aputdlo sualungârame, aulagsagfiginek sapernakaok, au-

-lagsagfiginiaralaráine. uvdlâkut autdlaramik, ingerdla-
 -lerput uvdlordlo kiterarâ orpiggagssuit tikípait, avkuti-
 -gilerdlugitdlo miaggôrpaluk tusalerpât. arnak ersitsag-
 -dlune kingumut kiviarasuarpok takuvailo amarkut ataet-
 -simitorpâlugssuit. kimarratiginiardlugit kimugtuarssuk
 iperartorpâ; mássa táuna âma ersiornermit tamaviârdlune
 pangaligtok. kisiáne katsoratik amarkut mardluk angne-
 -rit anguvait sujornerniardlugit. kimugtuarssuk sujug-
 -dliutdlugo kîsagâ ilisimagaluaramiuk, ánâuniarugdlugo
 isumaliulerpok; kimugtuarssugdlo kisiat iluakutigalugo
 nalúnginame, umiarssuarmiutut ánagtugssaussutut pinia-
 -lerpok. táuko ánagfigssaerutílerângamik pekutitik erdli-
 -gissaraluatik akisôrssûgaluitdlûnit imânut igítarait. isu-
 -mane artulerdlugo kitorname ilât náparsimanermit kia-
 -nerdlûnit sapersok arnâta nákartípâ, amarkutdlo kakissut
 ernerminik nerisíniardlugit, isumaliorame ilailûnit áng-
 -kungnásasoralugit, nákartitdlugulo nivdlerpatdlagkaluar-
 -nera kingugdlerpâk tusarpâ. sulile nipâ áungaivdluar-
 -nago takulerpai amarkut kingugdlermik angugâtik, er-
 -sitsarkigdlunilo. sanerkutilermatik, nálungiánguane eker-
 -kînarpâ ernínguilo angajugdlek sisamanik ukiulik kivi-
 -ardlugo. ernínguata taúva sêrkue ekítldlugit arne pilerpâ
 ima: „silakásaunga, pitsauniásaunga; ‘ánânúguara, apúmút
 nákartísángilarma ivssumatut nukánguavtut; ila?“ tai-
 -máitok erníngue nákartípâ. isumaliútime nâgdliútingigâ-
 -ramigit, kimugtuarssuk iperartorkilerpâ, mássa piniara-
 -luardlune nukigdlâlersok, orpiggagssuit sule nâriarnagit,
 amarkutdlo kanigdligalugtuínarput kingugdlermik. agssua-
 -rinekarsínaunerpa isumaliornerdlûnit sapilerame? nâlu-
 -ngiánguane ekísimavdlugo kisiat ánâuniardlugo isuma-
 -liútigâ. kisiáne kingumut kiviarnek ersigame, malugi-
 -lerpai amarorssûp isigai tuviminut tugtut okarssualo auí-

-næssússok nivingassok; sunauvfa tássa amarkut sujuler-
 -ssortát. táuna pigseriarualardlune kamutit kánut inor-
 -ssatsiardlune sujugdline kisisa kakitíkai ilungersortumik
 kakeringniardlune. arnak nivingajagkatdlartitdlugo amar-
 -kup nálungiak kfvâ autdlarutdlugulo. ilisimajungnaer-
 -dlune arnap pitútat sapangípai, kimugtuarsúvdlo orpít
 kângerdlugit igdlúnguak kanigtumitok ornigasuarpâ, si-
 -latânudlo pivdlune unigpok kasunermitdlo kiangmitdlo
 ipingajagdlune. inugpáluit aninasuarput arnardlo ilisi-
 -majungnaersok takuvdlugo nagdligtorpât. kisa arnak
 ilisimaleriarórdlune nâgdliússutsine aitsât malugilerpâ,
 kianerdle saperpok. okalugtuarsínângulerame suna tamât
 okalugtuarerkigsârpâ, tusarnârtaisalo ilait nagdligtuissutut
 íput, ilaitdle ajoringnigtutut íput; angutitdle ilât sarkú-
 -merdlune arnamut ima okalulerpok: „kanok-â? kitor-
 -natit pingasut akigaigit ánáuniardlutit ilingnut, sujug-
 -dlermik náparsimassúnguak, kingugdlermik kiavdlune ki-
 -nussúngúgaluartok, kingugdlerpâmik nálungiángúgaluak?
 ilumut inútitagssáungilatit“. taimalo okariardlune uli-
 -máune kivitdlugo ulimavâ tokutdlugo. sákune auiar-
 -dlugo kingumut suliâne ornigpâ. nálagarssuit tamána
 tusaramíko, angut tiguavdlugo parnaerússivingmut isertípât
 inatsisitdlo maleruadlugit tokutagssángortípât, inokatine
 tokúsimgmago; tamánalo tamât kaisarimut Alagsanteri-
 -mut tusardliúpât. kaisarip tamaisa sujunersiutigerkig-
 -sâramigit, angut táuna tokorkúngilâ; iserterkuínarpâ i-
 -sertitsivingmut, pumatdlerune anisitagssángordlugo.

(A. E.)

7. tunississok piminik pârssivduartok.

(32.) palasekarfit ilât naggordlungnerssuakarame
 avdlanigdlo perdlungnerssuakardlune, ajofssarnerssuaka-

-lerpok, tássanilo nunagdlit misigssuissuisa angutit mar-
 -dluk isumagigsut autdlartspait tunfssutinik katerssuiar-
 -tortitdlugit ajorssarpatdlártut ikiúttigssainik. angutit táu-
 -kua ingerdlatitdlutik igdlorssuak angisôrssuak narssami-
 -tok tikspát. igdlorssúvdlo inua pârssúp silatânitok ta-
 -kuvât, táussumalo igassune navêrpâ, ikuatdlagsautip
 igdluínâ atorsimassok sánakôrfingmut igfismangmago.
 angutit ivkua áipát okarpok: „ila angut táuna erdligtâ-
 -simavok, tássánga tuninekásángerokôrpugut“. ingiaka-
 -tâtale pivâ: „taimáitok misiliniaraluardlarput“. taimalo
 okardlune patdligkiartulerpât. igdlorssúp inuata kanilâr-
 -dlune takornartat pârpai; mianerssungârdlutigdlo kiv-
 -fartornermingnik okarfiginiarpât igdlorssuarmut iseriar-
 -tortitdlutik. tupigusungârputdle nangâjajitsúvdlune ani-
 -ngaussarpagssuarnik tuningmatik neriorssordlutigdlo ukiut
 tamaisa tamatuma nalâtigut amerdlakatainik tunississa-
 -rumavdlune ajorssarnartorssuakartitdlugo. autdlartitat
 angut táuna ajúngitsuliortok ángiúkumángilât, ilimasúngf-
 -kaluaramik taima ikiuivdluarnermik, ánugetorssúvdlune
 igassune navêrmago sugssáungitsok patsisigalugo, isuma-
 -karaluaramigdle aningaussáuminik erdligtôrssússok. táu-
 -ssumale akivai: „asassáka, uvdlut tamaisa pigissánguáka
 pâriniartaravkit, ajúttíngilavse maligtarisfnângordlugit o-
 -kautsit máko agdlagsimassut: „angajorkautsernek puioria-
 -raunasiuk tunissiniarnerdlo“. (Epr. 13, 16.)

(J. L.)

8. ilíniartok ilalártok.

(33.) nukagpiarak ilfniartitdlune ívangkiliup piv-
 -dluarnarssusianik misigivdluarêrsimassok aperssortíkame,
 nakorsausiortume ilfniartúngorpok. táuna inupilógame,
 ilfniartúnguak pivdlingautigissarpâ, kúkutsiarângat iláni-

-lûnit sumik malugissakángikaluarângat. nukagpiarak taima ikiortigssakángínermine Gútimut sâgtarpok kinu-ssardlunilo pitsangûmiserkuvdlugo ûmatâlo ilumôrtíngor-sarkuvdlugo. ilníartitsissimilo ingaktivfigiartoraluarmane, taimáitok ilalârdlune ukiut ilníarfigssane nâmagsimagat-dlarpai. ilâne suliamine kúkugame, navsuerpok piâra-lune píngíname. taimailingmat nâlagâta kamautigingârpâ unatangârdlugulo nâgdliugtíngârpâ. pinerdlugfigigaluar-manile, nipangínángilak, ôkátaigínardlunile nâlagke asang-ningnerminik misigitíniarpâ. kisa ajugauvdlune nâlag-kame ûmatâ mángekissok kivdligssautilerpâ. tauvalo nâlagâta nukagpiarak kungasiagut êxpâ okardlunilo: „ugperdluarsimakautit, pinerdlugfigissaraluarivkit ilalâr-tuaravit; uvanga taimáinek sapísagaluarpunga. uvavuit ajúngínerokautit; Gútilo tugsiarfigísavara uvangâtaok ilalârtíngorumavdlunga; ivdlítaok tugsíniánga!“ taimai-liorujok nukagpiarak táuna Gútimut nâlangniartok, tu-sarnekarpordlo; tássángalo nâlagke ikíngutigivdlualerpâ.

(L. M.)

B. okalualârutit.

1. kangerdlungmiinnik.

(34.) nukarígssuúngôk ukua pingasut kangerdlungmi-uvigssuit autdlajuitsut tusâmalerput kangermik agpatôr-ssuarmik. ingmingnúngôk okalútilerput: „agpanik takornarniakisa“. ingmingnúngôk kajumigsáukamik aut-dlâsagamik nukardlersartik ilagiumagaluaramsko, piu-mángingmat, kimagpât. mardluk kisimik autdlarput.

kangek uiardlugo kangâtsiakúngôk tulangnialerput; na-
 -lautsokalunigôk âsît ingiugdlersok. tulangnialerematagôk
 kangermiut angutit ingmingnut okalütilerput: „ingiug-
 -dlersumik nalúput; kangerdlungmiuvigssûput; mitauti-
 -gekisigik“. igdlúngôk atâtigut pitsavfârfkut autdlaralu-
 -armata, okalugfigilerpait: „uvagut tássûna pinek ajor-
 -pugut igdlut atâtigut; kisiáne niussarpugut uggûna
 nôrpiánguákut, mássagôk niunek ajornakissok, tássûna
 ingiugdlersorssûngmat, kisiáne kârterulugdlune niussaria-
 -karmat“. nâlagarsiornermik táukúnguakuluit nûnguamut
 autdlarput. avatangerduardlugugôk uteriartufnarput, sô-
 -runagôk ajulekfât. kangermiúngôk itsak silakángkat-
 -dlaramik imagôk isumasimagamik: niuniaraluardlutik a-
 -junârpata, ánâukumanagit. anguterpagssuúngôk timânit
 suaorpait: „kâ, kâ ukua!“ taimaigínarmatagôk, áipar-
 -ssuagôk sunauvfa nukaminut okaloriarkârdlune kftdlag-
 -terulugdlune uteriartordlune autdlakaok. suaortorssuf-
 -ngôk timâne nipangerput. avasigsumúngôk periardlune
 tunungmut autdlartekaok kagfianerssuak kâvsalivdlugo;
 sigssarôk tikíkalugtuardlugo kajumigsariardlune pautine
 kilussokai tavkaminut, kilussoriardlugit ingiuligssûp kar-
 -ssútitdlararâne, masine nakekâtâriardlugo tunungmut
 pigsekaok. kajarssuane sujorânit utarkivâ. kajarssuar-
 -me tikeriarmane amôratarpâ. tauva taimak anguter-
 -pagssuit mitautigdlíkissut nivdlersokángitdlat, tupigu-
 -sungâramik, nangminek taima saperamik niunek. • kajar-
 -ssuane amôriariarâ; kingornatigut nukâ autdlartekaok.
 sunauvfa angajune ajornerungmat, sujugdliutdlugo niu-
 -tfká, nangminek pitsaunerugame kingugdliussok. takug-
 -dleriaromatik, anguterpagssuit asalerpait; kia tássa ma-
 -juarkúsavai. majuarkulerâtik, angajuagôk sunauvfa,
 malugigamigit mitautigigaluarmatik, okarpok: „uvagu-

-kasít kigdľútdluta tamaungnarmigavta nukarput uvav-
-tfnit pitsauningátsiak tamaungnángingmat; aussak ásit
sermerssuak augatdiarângat, kasigiarpagssuit nagdľiússalit-
-dlarângata silamukardlutik, avalagkumagaluardluta ingiu-
-ligssuak sapilerângavtigo, takulerarárput nukarput savna
avalangmissok; uvagut kigdľükivdluta tamaunga pimi-
-gavta ajorikasiuvidluta“. anguterpagssuit mitautigdlíssut
taima nivdlersokángitdlat. — nāmagsingmata, majuarku-
-vait. agpanik takuleramik mamarait; nekāngôk nāmag-
-tumik mamarigaluarpât, ingangmíngôk inaluit mamari-
-vatdlâkait; naujángôk inaluartortaramíkik ássersútdlugit
naujat inaluinut. akago kaungmat agpaniaramik kangi-
-mukarput, kingornalugôk tikerâratik. kangermiúngôk
aitsât taima kainanik niutdlarigsunik takúput.

(k. o.)

2. iliarssúnguít akigsserniáinartúnguít.

(35.) iliarssúnguúngôk ukua akigsserniáinartúngúv-
-dlutik nunakatigalugúngôk anguterpait, akigsserniardlutik
tikilerângata, akigssersait pilernúpait, kisiánigôk akigsser-
-sánguatik taortekartitduartarigujait. sule tamâne akig-
-sserniartarniardlutik akigssêrutileruját; takuvduautigi-
-ssarniardlugit kîsa pissakartalerput. ilâne autdlaramik,
kîsa angalajuissarujugssuartik angalalerpât. āmale tama-
-tumûna angilugtungajagkivdlutik, nunakaterpagssuile a-
-kigssimik kîngajagtalerivdlutik. ilâne akigsserniardlutik
autdlaramik, kîsa uvdlorssuak nâlerpât takugaluaratik.
angerdlarfigssamingnutdlo únugtúsángalerdlutik alákángua-
-raluarât iluliumanerssuak, tássamane narkane sôrdlo savna
ujaraunane; aterfigigamíko únga navsuilínguaraluarât; ig-
-dlokarnángitsorssuarne igdluluauvatdlâkigujok; ornigka-
-míkulo tikfpât. misigssordlugo misilileriatdlaramíko ig-

-dluata kâtigut kingaligssuak, tássanga igdlup kânut kakigamik kingarssuatigut itsuánguaralarât nukagpiaránguak natermut pivdlune kajaussârtuarsínak kangmi-úmik pauserdlune, kiorfingmik kajaussârfilerdlune. ámut issigínaraluaramfko kuiagilerdlugo, áipâta nuane kater-ssoriardlugo takanunga orariatdlará. sanianut kanga misarkánguarsse! tuparulugdlune kúmut kíyialeriarimat, tamarmik tarrípât. tarrisinámersordlugo kingugdlermik alákánguaralarât. kingumut āma sumik isumajungnaerdlune kajaussâlersimassok. áipâta nuane katerssoramíuk, takanunga kiseriatdlará. paoriarniariartok pau-taisigut kiseramiuk, kanga misarkánguarsse! taimaise-riardlugulo arkarasuaramik igdlup kânit, iserteramik iseriatdldartut, kilup tekerkuanut pivdlune kiamissârtuar-sínak iserdlutik okarfigât: „kisimítungúgavit ilalerssoriartorniarpavtigít, avalangniarit“. igdluat kimerdlúle-riatdlaramfko, tugtut amínik ígkersorsimagame tamât. kaisigut teriangniat amínainik ígalik, kakortatdlo kerner-tatdlo akúnerígsftardlugit. táuna pínerarigpatdlârilerdlugo aperât: „tássá kisimífvigpít?“ asúna akfmiok: „nâgga! uvatsiardliásit anânaga autdlarame sule taima tikíngilak“. tássane ilagalugit itsuartalekaok; ilâne itsuarame okarpok: „tarkavâst ersserpok“. itsuariat-dlaramfko nangmagpatdlānguartok takuvât. ũnga tikintilermat, kingugdlermik itsuariatdlará. teriangniáinarldluí-narssuarnik nangmagpatdlákigujok. pâp kigdlinganut nangmaeriatdlarmat, kangale kánguatdlánguarsse! ar-nak inúsvfârik píníngârame! iseriartorame iseriardlune asúna okatdlartok: „uvatsiak ásit kisimítunguak autdlar-rama isumagekigiga ilalerssorsimagujarse. sule uko ner-ríngitdlat?“ erníngua okarpok: „sôruna sule neríngit-dlat“. taima anissok iseriatdlarame tugtutdlo teriang-

-niatdlo panertue erkutdlugit; kangale kákulānguarsse! avalangmagit nerilerput. kisiáne nāmagtikamik soraerput. teriangniap panertue pŋgŋkaluaramŋkik, ôkátâriatdlarait; kangale kiarssualānguarsse! nererêrmata, ernerata arne isuvssūtilerpâ. arnâ okarpok: „erdligŋgŋkuvsigŋgôk, kar-ssūnguavse áipait piomagaluakai“. erdligŋgŋnamŋkik túniúpait. nuánarivatdlâkingmagit, arnâ okarpok: „kisiáne akago autdlásaguvse akilerumârpâka; māna ilimasuerdluse siningniaratdlaritse“. sinigkamik uvdlâkut iteramik autdlásavdlutik aningmata, arnâta ilagalugit anivok. kuiata áipâ sarkangeriatdlaramŋko, tugtutdlo teriangniatdlo amīnainik ulivkāngajagsimassok, tugtut amīnik periarsŋnardlutik; kuiata áipâ sarkangeriatdlaramŋko tugtutdlo teriangniatdlo panertuŋnainik ulivkāngajagsimassok; táukunŋga akilerpai tugtut amerssue suvdluerutdlugit. tássānga artungajavigdlugit angerdlardlutik autdlarput. autdlalermata okautigilerpai: „kingornagôk karssuerniartokatdlariaraunane“. nunakataisa isumagileriānguatdlarâtik, uvdlup áipâne nangmagtorssuit nuilerput; aitsât ornilerpait akigssersimassorssūsoralugit. tikilinguaraluarait sumik uko nangmagtut? misililŋgualuarait tugtut amê ímokutigalugit tugtut teriangniatdlo panertuinik ulivkârdlugit nangmagkait. aperait: „sumit uko pissase?“ okarput: „inorpiāungitsorssûp ernŋguata karssūnguavta áipait pigamigit, tamássa akê“. ilât okaratarpok: „uvagutdlo karssuerniakisa!“ okarput: „autdlásagavta okáupâtigut ima: „kingornagôk karssuerniartokatdlariaraunane“. nēriumavatdlânâsit autdlaralugtuáinakaut. ilaserilermatik sôrdlo písāngitsut. āma ersilerdlutik autdláinarput. ingerdlagamik igdlokarfia alákariatdlarât, sôrdlulo savna pekarane. ornigkamíko tikŋgualuararât; karmasiāngumigdlūnīt atautsimik taimak

angumerissakángitdlat; mánalo mána inât erssiungnaer-
-dlune. táuko iliarssúnguit okarput: „âma pikanika-
-luarput kuerssuit mardluk“. tássánga tagpko ornig-
-dlugit, âma tauva taima angumeríngilait. tássánga na-
-luleramko, nunamingnut angerdlardlutik autdlarput.
tikfkamik kingornalugôk taima ungasigsigissumut akig-
-sserniaraluarminatik.

(k. o.)

3. umiartuakátáutunik.

(36.) umiánguakasingôk umiartuakátáuniardlutik ta-
-koriatdlarât tauvauna kajarssuakasíp tikfkalugtuatdla-
-râtik. tássánga kimâniaraluardlutik agginakînarpok.
tikfkamigit norsarssuarminik kaluvdlugit asalume atânut
iligamigit, autdlarúpai. táunarssuakasi ingerdlagame
nunaminut sigssíkame, ernerssuakasingme niuvfioriarmane,
angússuakasiata pivâ: „pínguagssarsivavkit“. angússua-
-kasine taima okariarmat, ernerssuakasia pilekaok: „pí-
-nguagssarsekângagôk, pínguagssarsekângagôk!“ angússua-
-kasingme túniuteriarmagit, majúkamigit, kátarssuarminut
ilivdlugit umiaussaralugit pínguarilerpai. angússuakasia
pissarêrame majuardlune isersimanialeriartok, ernerssua-
-kasiata kingutfkamigit, ínugtángue kátap narkanut ki-
-viorartitdlugit. angússuakasiata tamáko inúnguakasít
kátamit kagdleramigit, atausínguak kisime tokusimavok
ipivdlune. únulermat ernerssuakasia okariakaok: „ínug-
-takasê tokorásaváka“. angússuakasiata pivâ: „mássákut
tokorángníaratlákit, akago tokorarumârpait“. angússua-
-kasine taima okariarmat, táuko umiánguakasít kátap
kânut ilivai. tássunga ileriarmatik, ilánguakasígtik káta-
-me ipissok kialerpât. tássanítitdlutik sinigsilerpait. ki-
-siáne sinigdlualermata, umiánguartik ámut ningníalerpât

ípatip kânut. tungmat, âma ingmingnut ningstâutilerput.
 kîsame tamarmik ípatip kânut píput; tamauna ípatip kâ-
 -tigut umiánguartik umêrilerpât narkup tungânut, nang-
 -minerdlo ípatekutip merkorssuinut ináukarniardlutik.
 umiánguartik natermut piskamíko, âma âsít ingmingnut
 ningstautdlutik natermut pigíput. natíkut umiánguartik
 singilerpât, nangminek natsítit kánere uiartertardlugit.
 taimaisiordlutik kîsa katagssuakasiat tikípât. pâmut u-
 -miánguartik ningísínardlugo. âma âsít ingmingnut ningí-
 -táukamik, torssúatigut umiánguartik singilerpât, nang-
 -minerdlo âma natsísítit kánere uiartertarniardlugit. tor-
 -ssúat kiterparaluardlugo kaulermat umiánguartik suv-
 -dluatsiâmut mangúpât ingmingnigdlo pulavdlutik. táu-
 -korssuakasít iteriaramik ernerssuakasingmik pinguartâve
 takugaluardlugit pekángeriarmata, naneruardlutik kiner-
 -dlilekaut. kîsa torssúnut arkarpút kinerdlerdlutik, aniar-
 -tulitdlarmata taima takúsagâtik; kîsame takoriarnatik
 kinerdlerungnaekaut. uvdlok tamána tássanikamik, ún-
 -riarmat sinileriarmata tássânga suvdlua'siâmit umiángu-
 -artik aníkamíko, torssútigut pâp tungânut umêrilerpât.
 pâk tikíkamíko, aniarfianut umiánguartik kúmut nápar-
 -tíniálerpât. nápartíkamíko, sinâgut ivnartordlutik ka-
 -kiorkâramik, umiánguartik kúmut anuniálerpât. kîsa
 kakíkamíko ámut ímap tungânut singilerpât. singínia-
 -raluardlugo igdluvdlo íniavdlo kerka tikínardlugo kau-
 -lermat kangatatsiamut manguínariardlugo âma nangmi-
 -nek pulavdlutik torkorput. kaungmago âsít táukorssua-
 -kasít makeriaramik kinerdlilekaut. ujaraluardlugit ta-
 -kunek ajoramíki, kîsa soraerutinarpait. uvdlok tamána
 âma tássanikasigkamik únoriarmat sinileriarmata, âma
 umiánguartik tássânga kangatatsiamit aníkamíko, singi-

-ler
 imá
 -dl
 tain
 -na
 kiv

-g
 „K
 ka
 -k
 -n
 nâ
 uv
 su
 -p
 ka
 -s

án
 -F
 ak
 ai

-lerpát. tamauna singkamfko, kîsame kaunaviángitsok imánut apútileruját. imánut periaramik tássagók kimáv-dlutik autdlakasekaut. takoriángfkâtigdlo kimangákait. tainagók ingerdlavdlutik nunamingnut apūkamik, kingor-nagók umiartuakátáungitdlat. táunagók kátame kátamut kivivdlune ipissúnguak kisimigók tikíngíniok.

(k. o.)

E. ássersútaussat.

1. kingmek siutitórdlo.

(37.) ilâne siutitúp takuvá, kingmek unassok nála-gáta pátalára. ajuatdlagdlune siutitók isumaliulerpok: „kanorme ípa, unatartínarama, mássa uvdlok návdlugo kamutit kimugtuáinaraluaríka, kingmerdle avdlamik sulia-karane unáinartok asanekarmat“. isumaliorpok nangmi-nertaok nálagke unassarumavdlugo pátalártításasoralune námagtumigdlo nerisínekartalsasoralune. ilâne nálagá uvdlop kerkane silame sinileriarmat, siutitúp ornigpá, sujugdliíminigdlo tuvísigut tutivdlugo nivdlialerpok. tu-pagdlune nálagá iterpok siutitórdlo takugamiuk, kivfane kaerkuvai anaulerkuvdlugulo. nálagkaminut taima pit-saussárniarame taima akilernekarpok.

(at.)

2. amarok kardlútitórssuardlo.

(38.) amarok ilâne sáunfkame pèrnerdlo ajulerdlugo ániautigingál-rpá. taimaitdlunime kardlútitórssuak ná-pípá okarfígálo, sáunfnine siggungminik pèraluarpago, akilerujugssuarumavdlugo. kardlútitórssúvdlo, amarok aitsariarmat, ernínak pèramiuk akísorsilerpok; amarkuvdle

akivâ: „nuánâgínardlutitdlo kujáinásagaluarputit kiguti-
-ma ipigssuserssue misigitfngínavkit ilingnut niarkutdlo
ilángarnagulo píngínavko“.

(at.)

3. naratsit nimárnerat.

(39.) naratsíngòk ilâne nerssutit kúngiat kínuvigât
ingimíkut kúngigssamingnik tunerkuvdlutik. tuniumángi-
-kaluardlugit, uterísfuarmatale, tasfnguanut inigissânut
kissuminerssuak nalugpâ. tungmatdlo ánilârnartumik imar-
-palugpok, naratsitdlo ánilângermit nuíumanatigdlünít
tarrinarput. tássûgutsiángormatdle kissuminerssuak ilag-
-sinialerpât pitsaussârfigalugulo tikiutdluarkuvât; ersiv-
-dluarungnaileramidlo kagdlorfigât íkatigalugulo, anga-
-lássusekaranilo kímásusekángingmat. kúngigiumajung-
-naileramískule, líuvek ornigpât avdlamigdlo kínuvigalugo.
líuvivdle ungassorssuak kúngigerkuvâ; tikiúkamile narat-
-sit ilait ikíngitsut nerivai. tamánalo pivdlugo naratsit
ajuatdlautigingâramíko, kúngigssamingnik avdlamik líuvek
kínuvigiartorpât ásit. líuvivdle tusâgínarpai. taimaner-
-nitdligòk únuit tamaisa ungassorssuak tingissarângat
nimârdlutik kuártortalerput.

(L. M.)

4. líuvek teriangniardlo.

(40.) líuveròk utorkaligame, inûsugkatdlarnermisut
nerissagssarsiornek ajulerpok. nerssutit tamaisa kalerrí-
-pai, náparsimagame ajokalunilo, iniminutdlo kârusûp
kíngorpiarut pulavok. nalatitdlugo nerssutit tamarmik
pulârtarpât, kúngigigamíko, aperiartordlugulo kanok íssu-
-sianik. kanigdlímeriarângánile, isertut tamaisa neri-
-ssarai. teriangniap âma pulârujá. kârusûvdle iluanut
isivingnek kuilertagigamiuk, patdligdlánguarnago kanok
íssusianik aperâ. líuverdle okarpok: „ajokaunga; ka-
-nigdlímivdlutit“. teriangniap akivâ: „kanigdlíminek su-
-jôrakaunga, tunerpagssuit ilungmukartarsimagaluardlutik
atautsimigdlünít utertokarsimángingmata.“

(L. M.)

5. kingmek amarordlo.

(41.) amarkup ilâne orpiggagssuit akornáne kingmek nâpípâ. ilagsivduardluglo amarkup aperâ kanok íssusianik tusaruminartunigdlo okausigssakarsoralugo. kingmip akivâ: „ájungekaunga nerivduartardlungalo nâlagkama nerriviane igdlumilo sinigtardlunga, igdlumiutdlo tamarmik ungagekânga“. amarak tamatumfinga tusarame, pileritsalekaok kivfartokatigiumavdlugo okardlunilo: „taima pitsautigissumik nâlagakaralaruma inûvduarkajakaunga“. kingmek okarpok: „kâ, áiparini-ânga, angerdlâsaunga; sapíngisavnik nâlagkavnut nersorumârpavkit; kisiánile ilerkutorkatut kâsugpatdlârniakina“. amarak angeriarame atautsikut autdlarput. ingerdlatitdlutigdle amarkup malugigamiuk kingmip kungasia merkokángitsorssuak, aperâ sumit tamána pissok. kingmip akivâ: „sûngitsok una; únuame piunassavnik píssarpunga pitûssaersimavdlunga tigdlingniartugssatdlo alapernaerssortardlugit, uvdluvdle kerkane kungaserutser-sarpânga pitutdlungalo, pulârtut kîsitdlâsasoralugit uvavnut“. amarak taima tusarame, kingmip nâlagânut kivfartûssiartornine nangâssutigilerpâ okardlune: „ivdlit inûvduarsfnait, uvanga nâlagakángínek iluarinerugavkomitautigissannermit inûvduarnermitdlo“.

(L. M.)

6. inuk naujalo.

(42.) naujap kulangermanigôk, inûp autdláimik umilerpâ, isumavdlune, aorsârpâ, autdlaitdlarumavdlugo. isumâ nalúngíkaluardlugo naujap inuk issigíngitsûssârpâ. tauva kulautdlugo tingmilerpok nerissagssarsioritûssârdlune inugdlo táuna patdlingâsanago. kîsa inûp utarkinek erinitsáukamiuk okalugfigilerpâ ima: „nauja pavssumák! tokúngísángilatit; kakugo pissariumârpâtit; uvangale perdlilekigama, pissarilagit!“ taima okalugfigingmane, sâpa: „taimailissúkut (mánit nalâne) inuk mániliarsimassok kagsserigune, ekiasorkajakaok; sule taima tusángínama sag-

-dlusorilerpavkit. pivdliorkajakissugut ilákalo inungnut pissaritskuvta“. naujap okausê inûp tusaleriardlugit tupigitdlaramigit, aperilerpâ patsisânik, inungnut sôk pissaritskumángitsok. naujap akivâ: „inuit atordluartítângingmatigut“. inûp sâpâ: „kanok atordluartítângilâse?“ naujap ernerdlune akivâ: „nalussorssuak-â, tusâmángilatit, inuit nekivut mamarivduángfkait? merkuvut kisâsa akilerarait merkit uvdluisa akiat nagdlersitdlugo“. taima okariardlune tingmivdlune tarrfpok.

(M. Kr.)

7. nagtoralik teriangniardlo.

(43.) nagtoragdlup teriangniavdlo atautsfkut ukalínguak issigilerpât, tamarmigdllo tássángáinak piniarummatdlerpât, nagtoragdlup aorsârfigalugo teriangniavdlo íakigssordlugo. ukalínguardle kalerrínguakasitdlarpok. tamarmik piniarâne malugileramigit kimâvdlune pangalilerpok orpítldlo akornánut púpok. nagtoragdlup takugamiuk erninak aorsârfigâ kukigssuanilo ukatdlip nekânut pulatitdlugit tiguvâ kukigssuane pêrnek ajulerdlugit. tíngúníarâ uarpâ, orpingnutdle tátokitsok, terdlínganitldlo teriangniap issigingnârsínarpai. tátokitsut takuleriararmigit, pangaligdlune ornigpai. tássane nagtoragdlup ukalínguak tokusalerpâ isigkanilo pêrnialerdlugit. sulile píngfkai tátokisimagatdlartok ukalínguardlo teriangniap anguvdlugit pissarai. nagtoralik isigagssorame ukalínguamut sâkugssaerúsímaovok teriangniamut. imâgdlát teriangniak nuánârpok, nagtoraligdlunilo ukalerame perkusersússâratdlardlune.

(M. Kr.)

8. kingmek nálagkaminik ánâussissok.

(44.) inuk ukiume kagssimassuliardlune kingmine ilagâ. kangerdluk sikusimassok ikârniardlugo itisôrssuak sarfarigsorsuak tikfpât sikordlâkutdllo ingerdlaniardlutik kagssimassuliartok issfpok. nivdlikardlune autdlâine sâningatitdlugo angmassup kulâgut siko nanerdlugo ig-

-dlugtut kivinek ajulerpok autdlait tigumisitdlugo; nang-
-minek imamit kakinek saperpok ikiortekarane, autdlai-
-sip nanertugâ navdlornek ersigileramiuk, ânagfigssaerut-
-dlunilo ipfsasoralune. kingmip nâlagkame navêrssusia
tamána takugamiuk, ânâuniaraluarpâ ânâussutigssat na-
-lingfnait ússerniardlugit; imâgdlâtdle. tauva igdlunut
kaningnernut pangaligkalugtualekaok. unassorsûvdlunilo
kiâmiartorfigai inuit ilait pârdlagkane imailiortardlunilo
sûnguamik okarfigumatdlerdlugitdlusôk, okalugsnauga-
-luarune. pâsîngingmânile, ânoraisigut kisnardlugit nu-
-sugtarniarpai nâlagkame inânut. ingerdlassut ilaisa
kingmip ilungersornera tupigitdlardlugo ilagilerpât malig-
-dlugulo nâlagâta issivfianut. tâssungalo pigamik, issîf-
-tok kanîngardlugo ânâupât.

9. tingmiânguit nagdligtúkit.

(45.) mêrángûp ilâne tingmiângûp uvdlue orniler-
-magit, sujôralerdlune ima kínuvigâ: „mêrak-â, ilunger-
-sordlunga kínuvigâvkit: uvdlûnguáka aserortitdlariarau-
-nagit inîngualûnit ujâkartitdlariaraunago, tarkamane
piaránguáka tamarnik inekarmata. isserssuakasît takuv-
-dlugit ersiulerpata, nuânârutigîsavigit?“ nukagpiarkap
uvdlut kimerdlôrumangâraluardlugit taimáitok unigpok
ungasigsitdlugit nagdligilerdlugitdlo. tingmiânguak nag-
-dlingnartok sujôrangârtordlo nuânâlerpok tingmeratdlag-
-dlunilo inînguaminut mípok, nukagpiarardlo kanilârdlu-
-nilusôk issigingnârpâ okardlunilo: „kujanak, inardlí-
-ngînavtigut!“

(J. L.)

10. liuvitokak.

(46.) liuvitokarók inûsugkatdlarame orpigpagssuit
akornâne nerssutekatiminik kunutitsigajokaok. utorka-
-ligame ajukulufnalerpok náparsimâinalerdlunilo. tamá-
-nalo pivdlugo inimine kârusungme nalâinalerpok kâg-
-torssûvdlune. nerssutekataisa taimailissok tusaramíko

akiniariartortarpât ániangârtftardlugulo. pûlukit nujuar-
-tat kigússuar mingnik kîniardlugo nerssússuitdlo nagssu-
-mingnik aportardlugo. ajuatdlautiginerussâle tássa, siu-
-titûp akerkaminit tamanit nikanarnerutitame túkarnek
igtôrîngingmane.

(L. M.)

II. amarok teriangniardlo.

(47.) ilânigôk amarkup teriangniak ingminítîpâ,
amarkuvdlo suliarerkussai teriangniap suliarissarpai, pí-
-koringnerugame. kisiánile katsuleramigit, nâlagke táuna
kimagkumagaluarpâ orpigpagssuit akornatigut angala-
-katigîgkamik, amarok okarpok: „nerissagssavnik aig-
-dliúnga, ivdlit nerekinavavkit“. teriangniak okarpok:
„naussorigssaissok ilisarâra savârkanik mardlungnik pilik;
piumaguvit, igdluanut pulârta áipânik aigdlerdluta“. a-
-marok nuánâlerpok. tássungalo pigamik, teriangniap
savârkap áipâ tigdligpâ amarkumutdlo túniutdlugo aut-
-dlarpok. amarkup nungúkaluardlugo nâmagsíngíname
áipâ ainiarpâ. taimailingmat savârkatdlo arnât mèrtor-
-ssuángormat, igdlup inue aninasuardlutik amarok nâpí-
-pât unatañgârdlugulo. tusiagdlune miaggôrdlunilo ki-
-mâgame, teriangniak ornigpâ okarfigalugulo: „ajunâr-
-tîparma; savârkap áipâ pinialeravko, inuit nâpípânga
unatarlungalo agsut“. teriangniavdlo akivâ: „sôrme
taima neriassorssúvit?“ — akagûngmatdlo âma angala-
-katigîgkamik. amarkup áipe okarfigâ: „nerissagssavnik
aigdliúnga, ivdlit nerekinavavkit“. teriangniap sâpâ okar-
-dlune: „naussorigssaissup nulia ilisarâra únuk mána pá-
-nakâliortok; igdluanut autdlarta táuko piniardlugit“. tássunga
pigamik, teriangniap igdlorssuak kaujatdlagpâ
itsuardlunilo kunioraivdlunilo pûgutak nanivâ, pánakâtdlo
arfinigdlit tigdligdlugit amarkumut nagsarpai. teriangniap
okarfigâ: „aivko nerissagssatit;“ taimalo okariardlune
autdlarpok. amarkuvdle pánakât nungúkamigit, ilumigat
okarpok: „mamarpatdlâkingmata, sule pitsiarumagalua-
-kaunga“, pûgutardlo ornigdlugo nákartîpâ. nákarpat-

-dlangmat, arnak aninasuarpok, amarordlo takuleramiuk, kivfane kaerkuvai, táukualo amarok agsut unatangârpât. taima pinekarame, amarok tusiagdlune orpigpagssuarnut kimâvok, nivdliavdlunilo teriangniak tikfpâ okarfígalu-
-gulo: „ajunârtíparma âsít; inuit nâpitdlunga unatariar-
-tormanga“. teriangniavdle akivâ: „sôrme taima neria-
-tigait?“ — uvdlut pingajuáne anêkatigígkamik ama-
-rordlo tusiagdlune angalagame, okarujok: „nerissagssav-
-nik aigdliúnga, ivdlit nerekinavavkit“. teriangniap sâpâ:
„ilisarâra angut, ugsik tokúkâ, nekâlo torkordlugo kuimi-
-nut iligâ; táuna ainiartigo“. amarok okarpok: „kisiáne
ernînak áiparísavavkit ilingnut ikiorkuvdlunga, autdlarne
ajulfsagaluaruma“. teriangniap akivâ: „isumangnik!“
únersûkamiuk avkusinermik nekit torkorfiánut sangmi-
-ssumik, tarkamunga pulalerput. sunauvfâ nekiutit a-
-merdlakaut. amarordlo ernînak nerilerdlune isumaliu-
-lerpok: „aitsât kârsitdlâsaunga; soraeratdlâsángilanga“. teriangniavdlo mamarekai. kisiánile kinersardlune pu-
-túnguak iserfine pangaligtardlune ornigtarpâ timiminut
ússersardlugo tátûterkunago. amarkuvdle nerînardlune
okarfíga: „áipánguara! sôk pangaligdlutit anissardlutitdlo
isertarpit?“ perkuserdlugfigalugule sâpâ: „kineriartortar-
-punga aggersokarsoralugo; kisiánile neriavatdlarnak“. amarkuvdle akivâ: „nâmagsíngíkatdlâsaunga, kisiáne ná-
-partak imærugpat“. pekûsiviuvdle inuata isertarpalug-
-tok anissarpalugtordlo tusaramiuk, süssusia takujartorpâ.
nuileriaratdlo, teriangniak putúkut kimâvok amarkuvdle
malingniaraluardlugo nârssuarminik puto tátulerpâ. tai-
-mailissok inûp nâpíkamiuk, unatardlugulo tokúpâ. teri-
-angniardlo nuánârdlune orpigpagssuarnut pangaligpok,
kîsa nerersôrssuaerúkame.

12. nukagpiarak tingmiardlo milagtôk.

(48.) nukagpiarkap iluamik suliumángitsup ujariartor-
-tarpai tingmiaránguit utorkartaitdlûnît kilorartorniardlugit,
ivassarângata piarkatigdlûnît nerdlersorniardlugit. ilâne

taima tingmiakulúnguak isigagsiuseramiuk piarainitdlo pèr-dlugo, agdlunaussánguak niuata igdluagut kilerpâ tingmi-sfniarumavdlugo, nuánârutigipiugdlugulo tingmiakulúngûp pèrnialugsfnarnera. pínguarnekk tamána ekiagileramiuk, tingmiardlúnît kasuvdlufnarlune nákartalerángat, aitsât tokútarâ kúngmutdlo nalugdlugo. mèrakataisa mássa okarfigissaraluaráne ima: „tatáinakaok úmassukulúnguit pínigitsut taima ániartitdlugit“, nukagpiarkap igdlautigi-ssarpai akissardlugitdlo tamána kuiagingârine únerdlugo“.

ilerkupilune atordlugit ilâne orpigpagssuit ornigpai uvdlusioriartordlune. orpínguame navssârai uvdlúnguit pinivfârît sisamanikk merkókángitsunik piaragdliit. patdli-lermatikk, aitsarput nerissagssamingnik kfnuviginiardlugu-lusók. okarpok tauva: „uvatse-â, âma isigagsiúsfsavara âst“. taima okariardlune isigagsiut isúfpâ uvdlunut saniánutdlo ingfpok. arnâtdlo katsornane tikiungmat, nusugpâ isigagsiuserdlugulo. nuánâvigpok tingmiak ta-kugamiuk aitsât merkorigsok, tupigntsalerpordle, tingmiak okalulermat, tigumialermane. okarpok: „na-â, tokúnia-lerpinga piarakulúnguáka sisamat merkókángitsut isu-maginagit? tukertitsevekartínga táukunfnga angisúngor-serdlugit“. nukagpiarkap akivâ: „tingmiak-â! tuping-naralugtuakautit okalugkavit“. tingmíssavdle apering-mane: „iperarumavinga?“ okarpok: „nâggale, okalut-dlarkigsorssúgavit merkutitdlo pínerpatdlâkingmata, iper-arumángilavkit; isigagsiuseravkit, pigilerpavkit“. ting-míssap nukagpiarak sapileramiuk nipangînarpok. únu-lermatdle nukagpiarak ikangmat orpigpagssuit erkâne, sunauvfa inupilorujugssuak sarkúmerpok. nukagpiarkap issigileriaramiuk, nivdliângârdlune kimâniarpok; inorujug-ssúvdle akornúserpâ niuminigdlo avsserdlugo, taimalo kimâtsailivâ, agssarssuarminigdlo tiguvdlune issiminutdlo nalerkiummane nukagpiarak nivdliângâlekaok. — inoru-jugssúvdle nipitúmik tordlorfigâ: „sunauvfa úmassorujú-nguak táuna nivdliavók“. nukagpiarkavdle sâpâ: „ner-ssutáungilanga“. tauvalo kfnuvigilerpâ inûterkuvdlune. inorujugssúvdle agssangminikk tiguvdlugo orpigssuitdlo ilânut

aporttsiardlugo okalugfigá: „sunauvfa úmassúnguak una okalugpok“. agssanilo pãrdlagdlugit sãpã: „kínuvigãvkit iperarkuvdlunga“. inorujugssuardle okarujok: „nãggale! okalutdlarkigsorssúgavit inekunarpatdlãkalutitdlo, ipera-rumãngilavkit; tigugavkit, pigínalerpavkit“. kiangãler-mat, inorujugssuak okarujok: „erkaiungnarsivat, kanok uvatsiak okartutit, tingmiãnguak pãragko piarãnguinit“. táussuinale okarfigá: „ãp, ãp! ajortuliokaunga pïssaunera atornerdlugkavko“. inorujugssúp sãpã: „nalúngilavkit; pïssaunera ilingnut uvangãtaok mãna atornerdlugsínauga-luarpara; iluariguvko, tokãsínaugaluarpavkit; imãitu-migdle okausigssakarpunga ilingnut: „artúngisarnut ajor-tulioriaunak, ivdlit nangminek ajortulivfiginekarumãngí-kuvit avdlanit. autdlarit tingmiãnguardlo iperaruk a-nisfkiartordlugulo, úmassutdlo nalingínait píngitsut áni-artíkungaerdlufnãrdlugitdlo tokúnagit“. inorujugssuak taima okariarmat, nukagpiarak angerdlarpok tingmiãnguar-dlo silamut tingitpã. tamatumalugók kingornagut inú-nermine inorujugssúp okausê isumákêrnaviãngilai.

(M. Kr.)

A. okalugtuat ilumórtut.

I. sanarfissok Gútimik mianeringnigtok.

(49.) itsardle jútdliaraungmat sanarfissok Gútimik mianeringnigtok ilníartitaminut okarpok: »ata, akago ãma ívangkílio tusarnerãok tusásavarput imãitok: »uvdlume á-náussissugssak ilivsinut erniuvok«; ..isiãnile akagulúnít akaguagulúnít nerissagssamautekãngilagut igdluvtíne kãr-sitdlautigssavtinik. nalúngilatit kavsinut sanãgssãka iner-simagaluaríka erdlingnartuliortumítut erdlingnartulersugag-ssat; taimaingmat takujartoruk inersimanerai; inersi-

-mángerkôrpaile, isumagíngerkôramigit, suliagssane uvdlor-
 -mut táussumúnga amerdlavatdlármata. kanorme piniá-
 -saugut? nálagkap suliorfigissama únungmut pigssakar-
 -tingigpatigut, ilisimavutit navêrutigssat amerdlaxissit ôri-
 -nguardle nâme. nalúngilat kângnek ajortok, kâgtutdlo
 nagdliútorsiorlduarnek ajortut«. nukagpiarak arpagpok.
 ilíniartitsissuale ingmine okalugpok: »písasimángilak!« tai-
 -male isumaliortitdlune tássángáinak isumálugungnailerpok,
 ugperdlunilo Gútilo tatigalugo tipaitsugdlune okarpok: »pig-
 -pat píngigpatdlúnit, súsassok, ivdlit pigssakartitsissarputit,
 Nâlagak Jísuse-â!« taima tatigingnigdlune okariarmat, mato
 angmarpok, nâlagardlo suliorfigissâ iserpok aperalugulo: »tássa
 sanágssat inerpa?« tupagdlune sanarfissok okarpok: »sôruna,
 kisiánile sule erdlingnartulersorsimángínerput; tássa tauva
 nukagpíssap tusariartorpai«. takornartak okarujok: »ímaka
 aggiúkaluarpagit, uvdlume ernînak kâikigit; inersimángig-
 -patale, nagdliútut kângerpata pînardláka; kisiánile korûnit
 sisamat akigssarsiasgssatit mâna pigínauvatit«. taima okar-
 -dlune aningaussat táuko nerriviup kânut ilivdlugit anivok.
 kinguníngugut nukagpiarak púngujúkânerdlune kiangajagsi-
 -mavdlunilo tikiúpok okardlune: »ilíniartitsissiga! kâgínásasi-
 -mavugut, sanarfissatit sule erdlingnartulersorsimángingmata«.
 nâlagâta akivâ: »ajoraluakaok; atagule takoriákit! sûtípigít
 uko nerriviup kânítut?« nukagpiarkap akivâ: »pápiaráinait
 uko«. nâlagâtale kungujulavdlune pápiarat púat pêrdlugo
 okarfígerkigpâ: »sûmiuko atânítut?« atale korûnit sisamat
 kivdiertut nerriviup kâníput. nukagpiarak tupigusugdlune
 aperssuivok: »aningaussat táuko sumit pípat?« nâlagâta
 akivâ: »sumit avdlamit písagaluarnepat kutsingnermiumit
 kisiáne; okalugtútísavavkit, kanok ilivdlutik pissut; kanok
 isumaliortipit? sule ûmava Gúte tagpavna ugpernartok toku-
 -nerpalúnit? atago nalúngitdluinarpâ Jâko pítsook sume

inekartok kanordlo itok«. taima okalugpok nâlagâ, Jâkumik atilik. tamatuma kinguninguagut tokuvok pivduardlune Nâlagkame tipaitsungnartumigdlo jûtdlisiuinalerpok.

(R. B.)

2. inugsiak kernertok ilalârtok.

(50.) Amêrikame inugsiap kernertup inûsugtup palase nâlagiartitsisok tusarnârtaramiuk ugperûngorpok. nâlagâta ajokersuiartortitanut akerartortorssûp malugigamiuk, inerterdlugulo nâlagiartarkungilâ, sujôrasârdlugulo unataru-mavdlugo tokutikumavdlugulo, nâlagiartâinarpat. nukag-piarânguak taimilinekarnermine nangâlerpok. nâlagiâsaer-nek sapingajagpok, mâssa kanok pinekarssusigssaminik ilisimagaluardlune. Gûte sâgfigalugo kînuvigalugulo mi-sigilerpok pissariakartok piniâsavdlugo, erkigsivdlunilo u-tarkisínâsagine kanok pinekarnigssaraluane nâlagkame suliarerkussai nâmagsiniardlugit Gûtivdlo agssainut per-kujuardlune. taimaingmat nâlagiarpok okalûsek tusar-nârumavdlugo. angerdlaramile nâlagkaminit kaerkune-karpok, táussumalo okauserdlugfigerêramiuk, unatartípâ 25nik iperartortitdlugo, Gûtimgdle mitagdlersorssûvdlune nukagpiarak okarfigâ: »Jîsusip Kristusip mâna kanok iliorsínâsavâtít?» inugsiap kernertup akivâ: »tâussuma nâ-kússagtísavânga ilalârdlunga iperartornerit atorsínângor-kuvdlugit«. okausê tusariardlugit nâkigtaitorssûp kîvfane okarfigai: »sule 25nik iperartorsiuk!» taimaisivâtdlo; nâ-lagapilugssûvdlô âma aperâ: »Jîsusip Kristusip mâna kanok iliorsínâsavâtít?» inugsiap ugperduartungûp akivâ: »tâus-suma isumaliortípânga akiniutigssamik nagdliúkumârtumik«. tauva nâgdliugtitsissorssuak kamangârdlune suaorpok: »sule 25nik iperartorsiuk!» iperartorkigpâtdlo. nuânâpiligtor-ssûvdlunilo tokutiligkane nâgdliungârnermit nimârtok kig-

-simigârdlugo apererkigpâ: »Jîsusip Kristusip kanok ilior-sínauvâtit mâna?» nâgdliugtítángûp nukine nungulersut tamákerniardlugit akivâ: »táussuma ikiorpânga tokuler-nivne tugsiúsínaorkuvdlutit ivdlit, nâlagara!» taimalo okar-dlune anerningerpok.

(L. M.)

3. agssortûtúnguit malungnartut.

(51.) kangarssuak mêrkat mardluk sapâme nâlagiara-mik soraerdlutik okalugfingmit anekatigîgkamik, áipâ pú-kitsuliortup pania áipâlo sulissartup ernera ukiokatâ, inger-dlatitdlutik nukagpiarkap niviarsiarak okarfîgâ: »uvdlume palase târtorssuarmik okalugpok, uvangalo ivdlit tássunga písasorâvkit«. niviarsiarkap akivâ: »ila nâgga, târtorssuar-mut písângilanga, ánáussissok pigigavko«. nukagpiarardle táussumúnga okarujok: »kanok ánáussissok pigisaviuk? uvanga tássa pigâra, ivdlitdlo pigíngilat«. taima ingerdlav-dlutik ingmingnut agssortûput, kia ánáussissok pigigâ; kîsalume agdlât ingmingnut patítauterkajâlerput. taimái-tordle ingmingnut isumakatigîleratdlarput niúvertok isu-magigsok ornigku.navdlugo, táussumagók okarfîgisínâusang-matik, ánáussissok kia pigigâ. niúvertup ilagsingârdlugit ingminut písîpai asangnigdlunilo okarfîgai: »mêrkat asassâka! tamâna agssortûtigissariakângilak ilivsinut; ánáussissup ta-mavse pigâse, tamavsilo táuna pigârse«. taima mêrkat tug-patdlersitauvdlutik angerdlarput. uvdlutdle kavsínguit kí-ngornisigut niviarsiarak náparpok misigalunilo tokorkajâler-sumik; taimáitordle sujôrângilak okarsínardlunile: »ilisi-mavunga kilangmut písassunga, ánáussissok uvangâtaok pigigavko, kilânguamigdlo kînarsiordluínardlugo issigilerumâ-ravko«. mêrartut taima ugperssusekarame erkigsivdlune sinigpârpok pivdluardlunilo.

(L. M.)

4. niuvertok sulissartordlo.

(52.) Amêrikame ilâne arfiningormat únúkut niuvertok angalavdlune igdlusínavigissartagkaminut pivok. kasuer-serêrame, ilerkumisut atuagârkat Kristumiunut atuagag-siat najuissiminut tamanut tunioráulerpai. tunissaisale ilât atuagârkat tigulerdlugit okarpok: »nâlagara, tuníngikungma ajúngínerúsagaluarpok, atuarnek nalugama«. niuvertovdle akivâ: »pînákit, nuliat atuarsínausimavok«. táussumale sâpâ: »âp, nuliara atuartarpok, kisiánile avdlanik suliakáinaravta, atuarnek ornigíngilarput«. niuvertup okarfigâ: »akago sapâtiúsángila? akornutigísángilersilo, nuliavit atuaiv-figigpase«. áipâtale sâpâ: »asassara, sapâme uvdluinar-nisut suliakartigissarpunga; pîtsúngûgama, sapâmilúnít suliuartariakarpunga; uvdlut arfinigdlit nâvdlugit ilánguáka piniúniardlugit sulissarpunga, uvdlutdle arfinek áipâne kissugssarsiniartarpunga orpigpagssuit akornánut«. niuvertok okarpok: »ilumut taima pissariakartigigpat, pîtsúsimakause«. pîtsup akivâ: »ilumut pîtsókaunga«; taimalo okardlune ilamilo ajunârtarnertik okalugtuarâ. niuvertup tusarnârkig-sâramiuk, okarfigâ: »mâna tupigusútigíngitdluínarpâka pîtsüssuserse ajunârtarnersilo, sapât uvdluínartut atortarsimagavsiuk; Gûtíp uvdlorsiorfingminik asigínaissut pivdluar-kunaviángilai. tássángarnit autdlardluse sapâme sulisaer-niaritse. akagugssamut kissugssakángikaluarângavse, nâmagissarniarsiuk; uvdluk táuna ajorase nâsagavsiuk atausíngornerme uvdlánguak orpigpagssuarnut kissugssarsiorsínauvuse, sapât Nâlagkap ivdlernarsagaringmago; erkaimaniásaunga káumatit tatdlimat nânigssánut ajunârtarniv-síne ajorssautigiligkase tamaisa utertikumavdlugit korûnignigdlo 200nik pigssakartikumavdluse. igdlusínavinilo okar-

-figâ: »erkaimaniariuk ait isumagissarput nāmagsivdluar-
-kuvdlugo«. kingornalo tamarmik nāmagsinekarput.

káumatit tatdlimat nāngmata niuvertok āma igdlusí-
-mavigissartagkaminut pivok. takulerpâ angut atissarig-
-suatsiak issiginguatsiardlune misigssorkigsârâne, kanigdli-
-gamiugdlo okarpok: »nâlagara, ivsardle igdlume tássane
atuagârkanik Gûtíp okausînik tunioráingilatit?« niuvertup
akivâ: »nâgga, autdlartarângama, tamákuninga nagsartái-
-narpunga«. áipâta sâpâ: »erkáingilatit tamâne angut sa-
-pâme sulissarssutiminik okalûsekakissok ilángutdlugo tu-
-nigagko?« niuvertup erkaimavdluarpâ. angutdle okarpok:
»uvanguavunga taimane okalugfigissat atuagârkatdlo túniú-
-ssatit taimane angerdláupâka nuliaralo okausernik okalug-
-tûpara; nuliama ilumûvigsûtípâtít ernînardlo atuagârkanik
atuavífigânga. misingnartíngârpavut únungmatdlo siníngi-
-ngajagpugut. akaguane sapâtiungmat ilerkuvtitit pulárte-
-karpugut piúngitsunik okalokatigígdłuta uvdłukitdlissautau-
-ssartunik. pisimassunik tamanik okalugtûpavut neñiorssui-
-ni igdlo sapâme sulisaerumavdlunga. tamarmik iluarât,
nuliamao atuagârkanik atuavífigerkigpâtígit, tamarmígdlo
tipaitsûtígaít tusagkatik. kingugdlermígdlo sapâtiungmat
pularkigpâtígit, atuagârkatdlo atuarķigpavut. mássákuťdlo
sapâtít tamaisa uvalíkuť igđluvne atautsimítarpugut, atuaví-
-đlutalo okalokatigígdłutalo Gúťimik iluarsíartorumanermígdlo
tugsíáumígdlo okausívuť naggaserđlugít«. niuvertup akivâ:
»nuánârutígvígvpara taimánerse, ilumôrniarnersilo pivđlugo
akíligagssakarfigâvse, ernînardlo aníngaussat písavase; kanok
íluanártígaúse sapâme sulisaeravse!« sulissartup akivâ:
»akíligagssakarfigíngítđluínârpama; sapât atordluángíkatđłâ-
-ravko, sulíáka taima pítsautíngatígdlo pivđluarkussautígí-
-ngítđlat. uvanga ílakutínguamalo kutsavíngíngârpavtígit, ú-
-nersúťđluaravtígit«. ígdłusímavíatalo navsuerfigâ aítsâť

taima avdlángulertortigissumik takugamigôk, aitsâtdlo káu-
-matit kavínguit nângmata táussuma ikíngutertáringmago
kingorna, okalorujugkajugkaluarame putumagajokalunilo ag-
-ssortuigajugkaluarame, mássákut erkigsivdlune nákorusug-
-dlunilo Gátivdlo okausé malingniardlugit nersornartâtitdlu-
-git inûlerujorôk.

(L. M.)

5. ernek kujaniartok.

(53.) ilâne nálagarssûp pisugtuardlune nunamik sanar-
-fissok nâpipâ, ilungersordlune kîmavdlunilo ivssumik ag-
-ssatdlagterissok; nálagkap okalokatigilerdlugo aperssora-
-miuk, nalujungnailerpâ nunaut pigissaríngikâ, kivfartortuí-
-naussordle, uvdlormutdlo sulissardlune akigssarsissartok
korûnînarmik. nálagarssûp tusaramiuk, tupigusûtigingâlerpâ,
kanok aningaussat taima ikigtigissut iluakutigissarisínaugai.
angutivdle akivâ: »ajorkajakaok, taimaisa nungúsaguvkit;
avingnerisa pingajuat kisiat atortarpara; avingnerit sivnere
mardlúngortítarpâka, áipait akiligagssavnut akiliutigalugit,
áipaitdlo torkordlugit erniortugssat«. okausé táuko nála-
-garssûp pâsivdluarnek ajormagit, naussorigsaissook okarpok:
»akigssarsiâka atortarpâka angajorkâka utorkait kitornákalo
ilîniarnialísassut ilagalugit; angajorkâka mâna sulisaersut
akiniarniaraluarpâka, mérángûgatdlarnivne perorsardlungalo
asangmanga: tássa akiligagssâka akilersugkâka; kitornákalo
neriugfigâka kimásángikânga utorkaliguma: tássa ani-
-ngaussat erniortitâka«. nálagarssûp angut táuna iluarekâ,
ernere ikiugagssarsialugit. kingornalo táuko angúmigtut
pitsaussúngorput, angutertigdlo ikiordluarpât, utorkalingmat.

(at.)

6. kaisare Orto mâtútordlo.

(54.) ukiut túsintigdlit migssiliordlugit Kr. in. king. Itâliame inûvok mâtútok inûnine iluartok ilumòrniarssutsi-
-nilo pivdlugo atarkissaussok kavsinít. tusâmagamiuk ta-
-kujumatdlerdlugulo kaisarip Ortup ilâne pulârfigâ. kaisarip
sivisûmik okalugfigâ nersordlugulo Gûtimik mianeringuig-
-ssusia pissariakartunigdlo kavsiník aperssorkigsârdlugo.
taima mâtútok asangâlerpâ, kîsalo kimigîserfigâ kinorkuv-
-dlugo tuníssutigssamik. tauva mâtútup táussuma ilumòrtup
ernînak kaisare sâgfigalugo agssanilo sakiainut ilivdlugit
okarpok: «nâlagak-â! tuníssutigssamik angnerussumik tu-
-nisináungilarma, kisiáne tarngit pigautdlugo paorkivdluar-
-dlugulo timine tamatumane támarkunago. kaisariugaluar-
-dlutit inugtut avdlatut tokujumârputit kakugo inûneruvdlo
tamatumâ usornartue ilivermut nagsarnaviángilatit; ivdlítaok
sarkúmísautil Nâlagkap erkartússivigssânut, tamatumalo ki-
-ngornagut suliarissatit tamaisa migssiliordlugit ajúngitsutdlo
ajortutdlo pissagssakásautit. taimáitunik isumagerkigsârat-
-dlauk kanok íssusigssat tamânilo Kristumiutut inûniarít
nâgssáungitsumut tipaitsugtínekarkuvdlutit». tusagkame táu-
-kua kivdlingârmáne, kaisare kuvdilingârdlune mâtútumit
autdlarpok.

(a.)

7. iliniartitsissuarak.

(55.) tuluit ilât Intiamîgatdlartok ilâne ilakutine ila-
-galugit nunap timâliarpok. panínguakarame sisamanik
ukiulingmik, táuna kivfamínut angutitorkamut Sâmimik ati-
-lingmut Gûtimik nalussûssumut pâritípâ ingerdlatitdlutik.
nâlagfussak Gûtipilugsiorfik sanerkutíleramíko, kivatokak
tássungnarpok ássiliaak ujaráinaussok tugsiarfigiartordlugo
kingumutdlo niviarsiarak uterfigâ. niviarsiarkap inugsiar-

-nerdlune aperâ: «sók taimailiorpit?» utorkap akivâ: «tássá Gútiutitara tugsiarfigâra». mérkavdle okarfigâ: «Gútiutitat? Gútigaiuk táuna takungnigsináungitsok ujaragssuak tusar-nerdlo pisungnerdlo ajortok? uvangale Gútima tamaisa issigai». káumatit sisamat ilakutit táuko erkâne uningáput. kivfardlo Gútipilungmut nálagiartorángat, niviarsiarkap uavérsarpâ. taimáitordle utorkap mérak ungagivigpâ pári-ssáanguane. ilimagileramiuk niviarsiarak nunavingminut uti-sassok angajorkâne ilagalugit, aliatsagdlune okarpok: «nag-dlingnásakasekaunga tuluit nunānut autdlaruvit atâtaerut-dlungalo anânaerutilisagama». mérkap akivâ: «pârssissiga! Gútiga asagugko, atâtagísavat anânagísavdlugulo, táussu-malo kitornarilísavâtit». angutitorkavdlo kuvdlilivdlune neriorssorpâ, Gútiuvduartok sule ilisarivduángisane asajumavdlugo. niviarsiarkap tauva okarfigâ: «kínutigissartag-kâka ilíniarumârpatit». ajokersorpâlo «atâtarput-mik» kí-nutigissartagkaminigdlo uvdläkutdlo únúkutdlo. ilakutidlo táuko uvdläkut nálagialersut kivfartorkap iserfigissalerpai nasaerfigalugitdlo sêrkumiardlunilo tugsiakatigilerpai. tá-ssángarnit avdlamik isumatârpok, kingornagutdlo Nálagkap sáimáuneragut ilisarilerdlugo Gútiuvduartok atausinaussok autdlartitâlo Jísuse Kristuse.

(a.)

8. arnak nikassok tugpatdlersitak.

(56.) kivfak arnak Gútip okausínik ilisimavduángitsok tassángáinak ajortiliussumik misigilerpok, kisiánile ánilâ-lerdlune sujôralerdlunilo kularileramiuk ajortime isumákêr-nekarnigssât, ilâne isumalerssârpok ingminik tokúkumav-dlune agdlât. ilâne nálagâta kivfartoriartorkuvâ igdlorpâ-nguanut kanigtumitunut. isâvñup silatânut pigame, nunaut suaussiagssalik takuvâ naussutdlo anorip aulatíkai kâveku-

-taitdlo sikissartuinartut ajoratigdlo kingumut makítartut. tauva nipe sórdlo kamánga ũmatânit pissok arnamut okalulerpok: »kâvekutit takúkit, kanok makítartut nersordlugulusók únersiutigalugulo píngortitsissertik; ivdlítaok tai-mailiorit, nikatdlúsaerit niarkutdlo makítiguk, ajortitit isumákêrsimangmata«. tamatuma kingornagut nerssutautit sanerkutilerpai erkailerdlugitdlo okautsit tugpatdlersautiligssuit mêraunermine ilíniagkane: »taimáitok nanissauvok sava támarsimassok sujunérútutut ingerdlassok inokajuitsume«. âma ũmatâne nipekarkilerpok: »ivdlit tássa sava támarsimassok, mánale nanissauvutit; mânia kilak angmarsimavok ilingnut; mânia Gúte nersordlugo únersiutigisínauvat«. taima ũmámigut erkigsilerpok aliasugkungnaeriartordlunilo. ingerdlarkigdlunilo narssame naussok augpalugtok takuvâ kajumigssutsinilo nangarnekk sapilerpâ pêrumavdlugo. naussok issigerkigsârmago pêrnago, nipe kamánga tusardliuterkigpok imáitok: »takúsagit, augpalungnera tássa Kristusip aua, kernerneralo atânitok tássa ajortitit, Kristusivdle auata matôrpai«. tauva aulajangersumik ugperilerpâ ajortime isumákêrnekarnerat ánáussissup auagut, tássángarnitdlo námagduartunik sáimáunekalerpok tipaitsungninilo nunusínáungilâ avkusinermilünit nipitúmik tugsiardlune.

(J. D.)

9. nangmagak okitsok.

(57.) Avfrikap kujatâne arnak Gútímiik nalussúgaluak kristumiúngulersok ilâne okarpok: »uvdlut tamaisa Nálagak kínuvigissarpara, píssagtítarmanga sáimáuninilo uvavnut aulajangersitdlugo, píngártumik kínuvigissarpara, kisimít-dlunga orpigssuartúmut kissugssarsioriartorângama. nangmagkama okimáitsut nanerânganga, kagtunermut pivdlunga iluvkut okartarpunga: »asassara ánáussissok-â, kanok ítunik

misigissakarnerpit aunârdlutit ikiligssûvdlutitdlo sâningassulik
erssugkagko Gûlgatamut? taimâitok piâralutit tipaitsugdlu-
-titdlo taimailiorputit asangningnermit inukulûnguanut ta-
-manut uvavnûtaordlo. tauva erssokatigiumavavkitaok ni-
-mâtldlanguarnanga».

(a.)

10. tugsiardlutitdlo sulisautit.

(58.) niviarsiarak sulissarângamilûnît atuarfingmitarâ-
-ngamilûnît ekiasuîpok ilîniarunatûvdlunilo. taimâitumik
ajokersortime aperssûtai tamaisa akisínauvai, ajokersuinera
isumagissaramiuk. uvdlut ilâne niviarsiarakulûngûp ekia-
-sugtup aperâ: »kanok ilivdlutit ilîniagagssatit ilîkartarpigit?«
ekiasuitsûngûp akivâ: »kinutuînarama ilîniarunassarângama
ilîniagagssavnik«. âipâlo okarpok: »uvangâtaok iligtut ki-
-nukumavunga«. akagûngmatdle táuna ajokersortiminut tu-
-sartíkame, ilîniagagssane ilîkarsimângitdluînarpai. mêt-
-katdlo avdlat pakatsisarmâne, kamalerdlune niviarsiaraka-
-mut ekiasuitsumut arpapok, navêrdlugulo sagdlokîtarmane
okarpok: »tugsiaraluarpunga, kisiâne taimâitok ilîniagag-
-ssavnik ilîkângitdluînarpunga«. ekiasuitsûngûp akivâ: »ima-
-ka ilungersordluânginavit ilîniartitdlutit«. âipâtale sâpâ
okardlune: »uvanga? ilîniarnerdlûngilâka; kinussâinarama
ilîniarnekk pissariaokângitsorâra».

(J. Ch.)

11. inugsiak tugsiüssissok.

(59.) ajokersuiartitak Intiame itok ilâne atuarfiliarame,
inugsiak kernertok tusarpâ kinussok ima: »Nâlagak Jisuse-â,
ûmativkut kutsavigâvkit umiarssuarssuak autdlartíkagko, inu-
-pilungnit sujuaissama nunânîtnit pêsitdlunga maunga
nunamut takornartamut pisikangma tusarsinângordlutitdlo

okalûserinekartutit, ilîniardlungalo, kanok ilivdlunga asav-
-dluásagivkit. mánalo, Jísuse-â, kínuvigâvkit sáimaussor-
-ssûgavit, umiarssuarssuarnik autdlartitserkuvdlutit avdla-
-nik kernertunik inulingmik angajorkâkêlo autdlarterkuv-
-dlugit nunamut matumúnga, ajokersornekarkuvdlugit a-
-sangnigssuserssuarnik asaniarkuvdlutitdlo«. kingorna ajo-
-kersuiartitak uvdlut ilâne sigssaliarame, inugsiak tássane
nâpípâ, nikorfavdlune ímap kâ issiguarâ umiarssuit nunalí-
-tut misigssordlugit. ajokersuiartortitap tauva aperâ: »Tû-
-marse-â, suna kinerpiuk?« inugsiap akivâ: »takuniarpara
Jísusip kínutiga tusarsimamerâ«. ukiut mardluk nâvdlugit
ernek asanartok táuna uvdlut tamaisa sigssaliartarpok ka-
-sunavêrdlune alapernaerssuissardlune umiarssuit nunalítartut
misigssorkigsârniardlugit. uvdlut ilâne nuánârdlune kîmag-
-tardlunilo ajokersuiartortitak ornigpâ okarfigalugulo: »ata,
atátaga anânagalo nunalíput«. tássa Gûtíp ernerup táussuma
asangnigtup ilisimangängitsup kínutâ tusarpâ.

(K. Ch.)

12. mêrak tokulersok.

(60.) angut Kristumiuvdluartok ernekarpok arfinilingnik
ukiokartumik. kanimanartumik nápautekarmat ûmámigutdlo
kinungârdlune, issigissut tusartutdlo tamarmik tupigingârpât.
nâpautâ sualugtíkiartuinarmat, arnâta uvdlut ilâne aperâ:
»kanok iliorpit, kitornáguara?« akivâ: »kanok iliortunga?
Jísusiga takujumavara«. arnâta aperâ: »sume takúsaviuk?«
akivâle: »kilangme inûnerme nágsáungitsume«. arnâta a-
-pererikigpâ: »kakugo takúsaviuk?« okarpok: »ernînak,
ernînánguak«. arnâta aperâ: »kanok iliormatit, ornísaviuk?«
mêrak isagdlune okarpok: »taima tokutigingmanga«. taimalo
okariardlune aerningerpok.

(J. Ch.)

13. ajortilikulúnguak tokulersok.

(61.) ajokersugkame ilât ilíniarêrsimassok náparsimav-
 -dlune nalassok Lúterip iserfigigamiuk, okarfigâ: »úmâ,
 ajússakautit, silamitdlo matumánga autdlangajalisasimavutit;
 ilisimanerputit, inúgavit ajortiliuvdlutit Gútivdlo inatsisai
 maleruarsimanagit. kanorme ilivdlutit Gútime atasínáusavit,
 sunalo kînâta sánut nagsarumaviuk?« táussuma akivâ:
 »avdlamik nagsagagssakángilanga, kisiáne úmámik ajorti-
 -lingmik aliasugtumik perkigsimissumigdlo, Jísusivdle auanik
 akisórssuarmik serpartarsimassumik; ugperfigâra asavdlu-
 -gulo ánáussissiga; úmatdlo ugpertok asangnigtordlo iluar-
 -siumaniartordlo tássa táussuma piunassâ«. Lútere okar-
 -pok: »tássa pissarêrdluarputit; Gútip asangnigssusia tati-
 -galugo autdlarsínait! taima pivdluásantit«.

(L. M.)

14. Gútip okausísa súuîneránik.

(62.) tulungne atuagarssuagdlékatigít atuagarssuarnik
 tunioraissarput kingornalo misigssortardlugit, kanok atorne-
 -kartut tunioraugkatik. ilâne tunioraissut kaníngarpát arnak
 pítsok kavsinik kitornalik inútigssaminik ajorssartorssuak.
 sujunersiordluarpát pítsússusiata patsisâ malagalugulo uvia
 imíngersorssússok akigssarsianilo tamaisa nungútardlugit;
 taimaingmat nulia kitornailo perdlilersarput. angutit táukua
 arnak kajumigsârpát manigorkuvdlugo uvinilugók ilagsiuardlu-
 -go asaniardlugulo utersarniarkuvdlugo, kigdormutdlo inger-
 -dlassok tugsior kuvdlugo isumaliútigissardlugo Gútip sái-
 -maussup párssinera. apersorpâtdlo Gútip okausínik pi-
 -gissakarnersok nâgdliungnermine tugpatdlersautigssaminik.
 nâggârdlunile okarpok: »ajorssarpatdlárnivtínit atuagarssuit
 ajúpâka«. táukunínga tunivdlugo Gútivdlo sáimáuneranut

perkuvdlugo kimaggât. — akagûngmat uviata atuagarssuit pînersut takuleriaramigit, nulê aperssorpâ: «sumit pípat uko?• tupigusugdlune tusarame kanok pissarigai, alaper-naerssuivdlune atualerpai. matussardlugit atuarkigdlugitdlo pissartarame, sujornagut misigíngisáinagke misigilerpâ. atua-garssuit atuarnek nuánarilerpai, sâgtitsíssutigalugitdlo iler-kupilungminit ugperúngordlunilo avdlángordluínarpok i-nûtsimigit.

kingugdlermik ilâne tunioraissut ivkua arnak pítsoq pu-lârfígigamíko, tipaitsungârdlutik malugât inínguak avdlá-ngordluínartok. uvia paivok. tusaramigit isertut atuagar-ssuarnik tunioraissûssut, nikuitdlune ekípai kutsavigingâr-dlugitdlo; kausarfíngminitdlo korûne tiguvâ angutinutdlo túniutdlugo manigúvfigai okardlune: «aningaussánguit uko pînersigik atuagarssuagdlêkatigínut túniutdlugit; sapâtitdlo akúnere nungutdlugit aningaussat táukua nalingat iliorka-rumârpara, Gûtíp okausê iluartut siámartitaorkuvdlugit si-lamiunut tamanut». akivâtdle: «nágga! sulissartuínau-gavit ajorssardlutitdlo túniúniagkatit amerdlavatdlákaut; piligssuit taima iliorkaigínardlit; ivdlitdle sapíngíkuvit ukiut nungutdlugit korûnimik tuninákít». táussumale sâpai: «sa-pâtit nungutdlugit aningaussanik taissavnik tunisínauváka, arfiníngorneritdlo nungutdlugit taimáitok táuko nagdlerdlugit pisúnerussaraunga sujornagúmit; sujornagut táukua ilánguá-nigdlúnít pigissakángitsaraunga, mánale akigssarsíaka ta-maisa arfiníngorângat angerdlántarpáka, ajorssarungnaer-dlutalo sivnekartitsissarpugut.

(P. Kr.)

15. umiarssuit tupingnartumik ánáussat.

(63.) taimane Napúliûn tuloirtsinut kaisariutitdluge sorssungnerssuakaratlarmat, palasít mardluk tuluit umiar-

-ssuautānut, «Britāniamik» atilingmut ilauvdlutik autdlartí-
 -put .Intiárkat ilānut, kavdlunāt avangnardlīt pigissānut.
 ingerdlatitdlutik ilāne uvdlāralānguak umiarssuit nālagāta
 umiarssuit avdlat isumanerdlungnakulugtut takugamigit, a-
 -kugtune isuvvūpā: «umiarssuit uko mardluligssuit angekaut;
 kisiānile erfalassorsingilāka». kīngut tīguvdlugo akugtuata
 akivā: «nālagak-ā! ārit erfalassok augpatdlarigsok amuvāt;
 tāssausimavok tulorutsit umiarssuautāt ujajaisartok «pikig-
 -titsissorssuarmik» atilik; ānagsīnaujngnāisaugut takorēr-
 -patigut; ata, tāsša tīngerdlautitik tamaisa amuvait; taima
 anorigigsārtigalutik ernīnak tikīsavātigut». taima okariar-
 -mat, nālagāta kivfane tamaisa nālagkersulerpai umiarssuar-
 -miutdlo tamarmik ulapilekaut. kujāmut ingerdlaniaraluar-
 -tut ujajaisut nalāukiartorpait. akerssūniarnekk saperna-
 -kaok, uvnit sākugssatik pissarērsarniaraluardlugit. nālagāta
 kivfat tamaisa umiarssūp kānut kaerkuvai okarfīgalugitdlo:
 «takuvarse. «pikigtitsissorssuak»; āmāna umiarssuarse; ā-
 -nangnigssā kularnarsivok; ilimagāvse tamavse pissariakar-
 -tunik piniāsassuse; tāsšalo Gūtimut tūniūniartigo». pala-
 -sinutdlo okarpok: «ikīngutika, akuanut iserniaritse tugsīū-
 -niardlutalo, māne akornutaorkunase uvavtīnut»; kisiānile
 taima pīsagaluartut inānekaratik. Nālagkap kivfai tāuko
 akuanut pivdlutik sērkuarnardlutik Gūtimut tugsīarput ūmā-
 -mik ilumòrtumik, umiarssuit sernigerkuvdlugit; tugsīartit-
 -dlutigdlo anusīngujuilerput tipaitsulerdlutigdlo ūnersuiv-
 -dlutigdlo nāmagsiumavdlugo Nālagkap perkussā, tokūsa-
 -gunigdlūnīt inūsagunigdlūnīt. taimaititdlugit tuluit umiar-
 -ssuautānut ujajaisut tulalerput. tulaleriardlutik ujajaisut
 igdlartorssūvdlutik nīvdiassorssūvdlutigdlo kamutiligssua-
 -mīngnik «Britānia» igssūpāt erkungārdlugulo. umiarssūp
 iluane patdlordlutik Gūte tugsīarfiginialerpāt, kānile erseka-
 -lutik ūligdlutigdlo kīngugdlermik igīnigssāt utarkīnialerpāt.

tássame kagdlerssuartut igekaut sujugdlermigtdle erkorti-
 -ginagit. ujjajissut tigussagssatik kulariungnaerpait karsor-
 -satigdlo tigutsisit pissarêrsardlugit. nalunaerkutavdle akú-
 -nere kavínguit «Britâniap» pinekarnigssâ nalunarungnái-
 -savok. tássángáinardle umiarssuit tingerdlautait sòrdlo
 anorerssuarmit supititáput. ujjajissutdlo soráingitsumik
 erkarsínarput ardlatik kivisasoralugitdlusòk; kamutigdlit ni-
 -pât kagdlerssuartut igtupalugpok umiarssuitdlo pujorssuar-
 -mit uligáput kanigtúnguitdlünit ilisarssaujungnaersitdlugit
 tamarmigdlo akerkamingnut ajorssartilersorant. taimáitordle
 sule umiarssuamingníput; tássángáinartumigdle aulalekaut
 sivisùmik kávigdlutik. umiarssúp inuisa ajulerpátdlusòk,
 maligssuitdlusòk kivisilerpât. umiarssuardlo kujámut kau-
 -jatdlagtitauvok. taimaiseriarток kamutigdlit erkarpaluat
 ungasigsumit tusarssauvok, tamarmigdlo tupigusungárdlutik
 takuvát «pikigtitsissorssuak» asínarssuarmìток; inúvdluar-
 -kussivdlutigdlusòk igíput erfalassordlo arkardlugo kímüt
 tigiáput. taima «Britâniap» inuisa nalujungnaerpait ar-
 -dlarssuatik malerssuinek soraersut; sunale pivdlugo taimai-
 -lissut sujunersíngilait tamarmik. nálagâta akúmüt iser-
 -dlune palasit sule sêrkumiartut tordlorfigai: «Gûte kuja-
 -narsile: tugsiarnivsinik tusarnigtok, ánapugut!» sêrku-
 -miardlutik saniáne kuvdlilivdlutigdlo palasit nulíaitdlo eri-
 -nalingmik tugsiangâlekaut. tamarmik tauva umiarssúp
 xânut kakíput katángutigíngniatdlo angajugdlerståta Nálagak
 kutsavigâ tugsiarnikut ilumòrtúkut; kingornalo kivat ta-
 -maisa ataatsimut kaerkuvai, Gûte tupingnartumik ánagtit-
 -sissertik kutsavigerkuvdlugo. tugsiarêramik palase agssang-
 -mingnik ekípât kínuvigalugulo tugsiútuinarkuvdlutik. taima
 ingerdlavdlutik uvdlot kavínguit kángiungmata kekertamut
 ornigagssamingnut apúput; palasitdlo uvdlorsíortarpât uvdløk
 táuna tupingnartumik ánagtitauvfigtik.

tamána erkartordlugo uvdlut iläne katisimangmata inimut iserpok angut angisòk pìtsüngitsok tamarmigdlo takornarpât. aperssormáne kanok atekartok, sãpai okalugdlune: »kanga umiarssuarmut »Britâniامت« ilaugaluarpise?» angermáne pilerpok: »umiarssuarse taimane ujajaissut sorssúngínerpât?» okarpok nálagât: »nâgga! sorssugpâtigut; sòrme aperku-tigaigit?» akivâ: »tássá uvanga taimane ujajaissut nálagá-rânga«. issigalugulo tamarmik tupagput. pilerujok: »u-miarssuautivse tupingnartumik ánagtitaunerata aniguísí-pânga ajortip píssauneranit. tusarnâratdlarsínga, kanok ilivdlunga taimailissunga. makitasòrssúvdlunga umiarssuak mikissok tigdligagssarsiarekâra; ernînardlo nigsigit tigusi-ssugssat anitdlagtipáka, tássángáinartumigdlo umiarssuau-terse kaujatdlangmat, kivfáka nigsingnik tigumiartut imánut nalutáuput. kivfat avdlat savssartíkaluarpáka; erdlokilug-sínarpugutdle. umiarssuautersile tigussáungingmat kivisí-niaraluarpara. tupingnakaorde igssutsinerit tamarmik ker-dlutíput; paugssátdlo pujuat anorimit tássángáinak tikiútumit siámartitaoriarimat, ungasigsorssuarne tigsiatártuse takuvavse súkasòrssuarmik; umiarssuautersilo takuvara tingerdlaunik kisigssáungitsunik ulivkârtok sujornanilo íngilerpagsseuitdlusòk tingmissut, umiarssuautigalo pínekissek anernipilungnik kau-jatdlagsimassok, ilait akûtánut nipingassut. ernînak ná-lagkívunga kímukarumavdluta, kilánguamigdlo »Britânia« áungáivara, uvangalo kivfákalo tupigusokaugut. píssaunerup kilangmiussup arsârsimavânga; kisiáne kanok ilissok suju-nersinek saperpara; taimaingmatdlo erkigsinêrúpunga. tu-sarusúgkavkit »Britânia« kikut igssimavfigigât, tusarpunga, palasit mardluk tugiarsínardlutik umiarssuamingnik ánag-titsissut, »pikigtitsissorssúp« augpalugtumik erfalassokartúp tiguniaraluarematik. tusagaralo tamána kivdlingnartípara, palasit táukua Nálagak kaunassumîtok kivfartorfigigât, u-

-vangale târtorssùp nâlagâta kivfarigânga. tûssânga aut-
-dlardlunga inuit tâuko ilisariumatdlerpâka. taimaingmat
umiarssuautiga tunivdlugo Amêrikavingmut autdlarpunga.
ungalûgarssuarmut pivdlunga okalugfinguamutdlo iserdlunga
tusarpara okalugtok tâuussumalo apustalip okausê okalûse-
-rigai uko: »ânâutigssarse piniarkigsârsiuk mianerssordluse
ûligdlusilo». okautsit tâukua ûmatiga kivdîngârpât; nâg-
-dliugssusera nagdliugnarssuseralo anernivkut misigilerpara
ersigiungnaerdlugulo ajortigdlit ikîngutât, sâningassuligssûvdlo
atâne kînuvigilerpara, ajortîka isumâkêrkuvdlugit ûmatigalo
nutângorterkuvdlugulo, Kristusip uvangâtaok ajortîka piar-
-magit tokumigut aunârtûkut. nâlagiarêrmatalo palase pu-
-lârfigâra okalugtûtdlugulo tarnima kanok îssusianik. tâu-
-ssuma sapîngisaminik ûnersûniarpânga maligagssavnigdlo
ajungitsumik ûnersûtdlunga. taimailivdlunga Gûtîp nâking-
-nigssuserssuagut avdlamik isumatârpunga, uvdlutdlo tamaisa
Nâlagak ûnersiutigâra, pêrsingmanga sôrdlo aumânguak
ingnermit. kingornalo tâssungnarpunga nangminek ilivse,
katângutîka angutit arnatdlo, okalugtûkumavdluse sângniar-
-nivnik ilagalusilo Nâlagak kutsavigiumavdlugo, tupingnar-
-tumik iliorfîgingmanga.

(at.)

B. okalualârutit.

1. nukarît arkanek mardluk.

(64.) kûngigøk itsak kitornakarpok arkanek mardlung-
-nik angutâinarnik. ilâne nulê pîlerpâ: »kingugdlermik
kitornartâruvit arnaugpatdlo ernivut tamaisa tokutisavâka,
panigput pisûnerorokuvdlugo nunavnutdlo kingornússissugssâ-
-ngorkuvdlugo». sanatitsivdlunilo igdlerfigssainik arkanek
mardlungnik tamaisa uâmagerêrdlugit inimut erkutitdlugit

matua parnaerpâ, matuersautdlo nuliaminut túniutdlugo pâ-
 -rerkuydlugulo okalugtuarkunagulo inungmut atautsimutdlūnīt.
 kúngivdle nulia aliasugtuinalermat, ernínguata nukardliup
 Bínjamímik atigdlup pilerpâ: »sók taima aliasugtigait, a-
 -nânánguara?» sâpâle: »okautiginek saperpara«. soraeru-
 -mángilardle erníngua, kisiáne arname áiparalune inimit
 isertingmane, tássane igdlerfīt arkanek mardluk ítut takuvai.
 tikuardlugit arnâ okarpok: »Bínjamīt asassara, tamáko a-
 -tâtavit sanatípai katángutitit ivdlitdlo tokúkumavdluse, ar-
 -namik kitornartáraluaruma«. Bínjamívdle okarfigâ: »anâ-
 -nak-â! kianak, ánáutisaugut kimâvdluta«. akivâ: »ka-
 -tángutitit arkanigdlit ilagalugit orpigpagssuit akornánut
 autdlaritise utitdlariaraunasilo; ilarse atausek uvdlut tamaisa
 orpigssuarmut kakivdlune pârssissúgile; ernertáruma erfa-
 -lassumik kakortumik amussiumârpunga, panigsârumale,
 augpalugtumik; tauva nngasigsorssuarmut kimâgitse, Gútiv-
 -dlo ajúngitsorssúp pârilise sernigalusilo. únuit tamaisa
 tugiútarumârpavse, ukiume kiorkunase aussamilo nigdlu-
 -lârtumik sinigfigssakarkuvdluse. taima inúvdluarkuvdlugit
 autdlarítipai orpigpagssuit akornánut. kavserssuarnik alá-
 -karterissarput erfalassumik. kisa erfalassok amulersok
 takuvât, kisiáne augpalârtússok. nukarīt tauva kamaler-
 -dlutik okalūpnt: »arnak pivdlugo tokutáusanerpugut?»
 okalúterkigsârdlutik orpigssuit akornáne igdlusiumavdlutik
 arnamigdlo takugángamik, tokúkumavdlugo. navssâramik
 igdlúnguamik serrassamik, igdltârât. uvdlut tamaisa anga-
 -jgdltit arkanigdlit auvardlutik autdlararaut, Bínjamít dlo
 nukardliugame nukigdlânganeruvdlenilo uningassarpok igdlo
 pâralugo. angajue tugtunigdlo ukatdlinigdlo tingmíssanigdlo
 pissakarângamik, nukamingnut útitdlugit nerissarpait. ukiut
 kulit tássanígínarput sivisuginagulo. kúngivdle pania ag-
 -dliartordlune pínorsorssuángorpok kaunigutdlo erdlingnar-
 -tumik uvdloriaussakardlune. ilâne errorsivdlutik ilugdltit
 arkanek mardluk taputilermatigik aperssuivok: »kiaivko
 ilugdltê? atátavnut mikivatdlâkaut«. arnâta akivâ: »ka-
 -tángutivit tássa pé«. paniata kingugdlermik aperâ: »su-
 -mípat katángutika? sñjornatigut tusángilâka tainekartit-
 -dlugit«. akivâ: »sumissusiat Gútip kisime ilisimavâ; u-
 -ngasigsorssuarne angaláput«. áiparalugulo takutípai ig-
 -dlerfīt ineríkat okardlunilo: »tâukunúnga atugagssángor-
 -dlugit sanagaluarput, atátavitâle terdlinganit kimáput sule
 inútínak«. ilánigdlo kuvdlilivdlune okalugtūpâ. paniatale
 kiarkunago okarfigâ ujárumavdlugit. ilogdlit arkanek mar-
 -dluk nagsardlugit autdlarpok orpigpagssuit ornigdlugit.
 uvdluk nâvdlugo ingerdlagame, igdlúnguak tikipâ, iserfiga-

-lugulo nukagpiánguak tarkamane takuvà. táussumale aperá: »sumit pivit sumungnarpitdlo?« atissailo uvdloriaussardlo kauanítok tupigusútigilerpai. niviarsiarkap akivá: »kúngip panigánga, aníka arkanek mardluk ujariartorpáka; ungasig-sorssuarmut ingerdlajumârpunga nanitserdlugit«; taimalo okardlune nivtarpai ilugdít. nukagpiángúvdle ekitdlugo kunigpâ okarfigalugulo: »uvanga anigârma nukardlernik«. nuánârdlutik kiáput. Bînjamîp âma pilerpâ: »sujornagut okalûterkigsârêrpugut arnak pissutigalugo kimâgavta, arna-mik takuguvta, tokúkumavdlugo«. akivá: »aníka ánâusi-naugaluaruvkit, tokúsagaluaruma, sokutigísángilara«. sâ-pâle: »nâggale, tokutâusángilatit; errorsivigssûp matuma atânut pulajartorit, tauva angajúka okalugtûsaváka, tikig-pata«. taimalo pivok. únúkâ katángutai tikíput. neriler-mata, Bînjamîp aperai: »sumik tupingnartumik ilisimassa-kángilase?« angermata, okarpok: »ilivse angalassaraluar-puse, uvangale paissartunga okausigssakarpunga; okauti-gísángilarale, kisiáne arnak sujugdlek takussarput tokú-sángíkuvsuik«. angermáne pilerpai: »najánguarput tâssa-nîpok«; errorsivigdlo kivitdlugo sarkúmersípâ. pínerssusia atissaisalo kussanarssusê uvdloriaussardlo kauanítok tupiga-lugit nuánângârput ekitdlugulo kunigsortpât. uvdlitdlo tamaisa Bînjamîp âparissalerpâ, ilane auvarângata, pissaitdlo pássutdlugit útarpai. igdlúnguak pârá ipekartínâvêrsardlugo sinigfítldo kaugdlorigsunik tungilersortardlugit. taimaingmat katángutaisa nuánarivigpât.

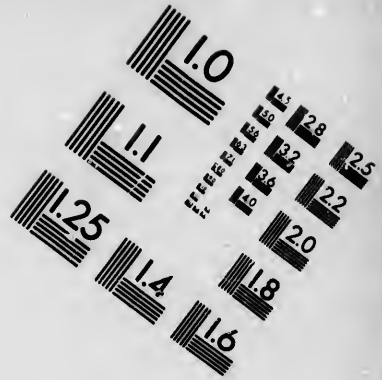
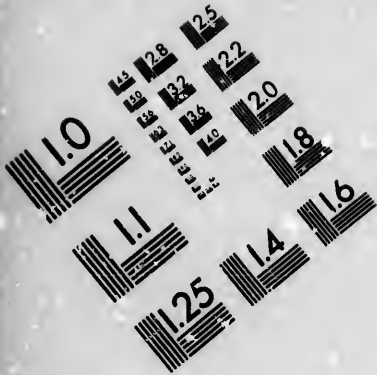
ilâne nuánârdlutik nerekatigígkamik, najât anivok naut-sívingmit pèrsiartordlune naussúnguánik túniússagssaminik. nusoriarmagit, katángutai ernînak tuluvángordlutik tingíput orpigssuit kulautdlugit, igdlúnguardlo nautsívinguardlo âma erssíkungnaerput. niviarsiánguardlo tâssane kisimînialerame, arnarkuagssârssuak sâmine takulerpâ, táussumalo okarfigá: »kanga taima, sôk táuko náussúnguit arkanek mardluk únî-ngatînángiligít? kingorna takujungnaerpatit katángutitit tulu-vángortut«. niviarsiap aperá: »ikiornek ajornarsivdluina-kait?« okarpok: »ikiorsinaugaluardlugit sapísasimavat; ukiut arkanek mardluk nâvdlugit okajuikumaguvit igdlarnagdlnît, kingumut inúngortísinaugaluarpaitit, kisiáne okatsiaruvitdlunît kungujulatsiaruvitdlunît ajornarsivdluinásáput«. kúngip pa-niata okautsit tamáko nâlarkigsârunavdlugit orpigssuarmut kakivok katángutine ánâukumavdlugit. — ilâne kúnga au-vardlune orpigpagssuit avkutigilerpai. uningaviale tikeria-ramiuk, kingmine kilugtuínângortok malugâ aútdlaruma-jungnailersok. kúnga unigdlune kúmut kiviarame, tupigut-sagpok, niviarsiak pínersok issigigamiuk; okarfigá tauva

nuliartâriumavdlugo. nivdleranile niakuminik anginarpok. orpingmut kakivdlune nivuarsiak arkartitdlugo kimugtuar-ssungmut kakitipâ angerdlaudtlugulo. tikikamik katiput tamarnigdlo nuânârupt. kungivdle nuliartâ okarnekkungu-jungnerdlo ajorpok. taimaingmat uviata okajuitsütipâ. taimale asakatigigkaluartut kungip arnâta ajunârnialerpaierne okalütardlugo: »pítsukasik una arnak nuliartârât ter-dlivnik; kanok íssusia nalunakaok; okajaitsûgaluarunilünit kungujugsináusagaluarpok; ajortorssûsimagamile kungujngku-mángilardlünit». kungip imunga ugperiumángikaluaramiuk, nulianile akinek ajormat, kün ugpilerdlune ingnerssuarmut ikivkarterkuvâ. ingnerssuak ikuatdlangmat tássungalo ajag-kalugtualermássuk arnak, ukiut táuko arkanek mardluk näput, tauvalo sujorssugpalugssuak tusarssauvok tulvkatdlo arkanek mardluk nuissanit ersserput, nunamutdlo periaranik, kingumut inungorput. táukua tauva ingnerssuak kamitdlugo najanguartik pèrsípât. kingumut okalugsinângulerame, uvine okalugtupâ pisimassunik tamanik okalugtüt-dlugulo, sök okajuitsutut ítumik, tamarnigdlo nuânângalerput. — kungivdle arnarssua näpartarssuarmut iginermik kugdługiarssuarnigdlo imalingmut ikivât, tássanilo nâgdling-dlune tokujartorpok.

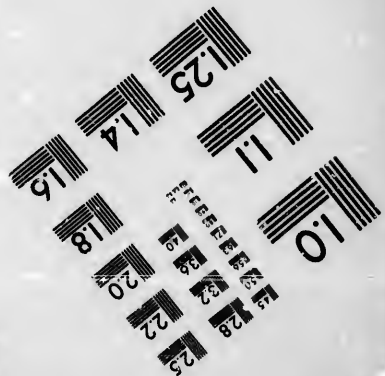
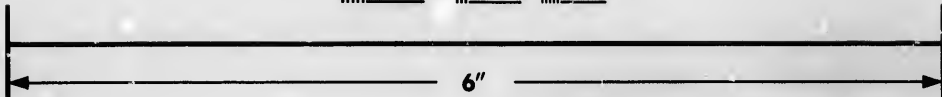
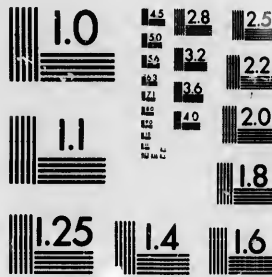
2. Nivfigfarssungmik Nivingasiler námigdlo.

(65.) kujatânigok una kâkak portokaok kekertarujug-ssúvdlune. inuisa avssiarînamíko piniarfigssaraluamingnut okalokatigilerput: »maka una kekertarssuak ajornartinago pitdlarâine; tássa taimaiseriarpat piniarfigput kaninârtaler-kajakârput. tássa âsit serratip ajornaviángilâ». taima okaluleriarmata, utorkánguit mardluk okarput: »uvagut una kalingniaralukisigo». Kiviarítajanguak okarpok: »uvanga alianagekigavko, kalileruvsiuk, timânit nokikumârpara». ilâne kaoriatdlarâ sila pitsaungârmat Nivingasiler nâkut Niv-figfarssugdlo okarput: »tamâitok una kalingniaralukisigo». tássânga katdługissaerúkamik avdlamik, nálungiarssúp nu-jângua pivât katdługiumavdlugo. timânit Kiviarítajâp alermik nokisagâ. tássânga kekertarssuak putunialerpât serravdlugo. serrassariniãlerdlugo pivdlugo pivdlugo asûna kekertarssuak pututdlarmivok. putoriarmat nálungiarssúp nujângua alerssuardlo serralerpait. serravdlugit serravdlugit táunakame siligsiartulerput tagdliartordlutigdlo. pivdlugit pivdlugit kisiâne námagileramikik, kekertarssúp putorssuanüt nuvfniaramíkkik, kîsauna kilitdlarât; alerssuardlo nálungiar-ssúvdlo nujâ serravdlugo serravdlugo kîsauna kainaminguut

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4500

1.8
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0

10
11
12

kilitdlarait. kilerniariardlugo tássánga kángarsalerpát ser-ramik. pivdlugo pivdlugo samánga sumit kángortaleriángu-ardlune kángarmigame, táunakame Kiviarítajáp timánit nekítuserpá, autdlarúniariardlugo nálungiarssúp nujá tasigame tasigame tikordlune, timánit Kiviarítajáp alek nokintá tasi-ngárame, amiliortalekaok. amiliorsarigseriánguardlune kánga imingnautdlánguarssé, alerssuak serrassak kigtoraramé. Nivfigfarssúngúvdlo Nivingasilernángúvdlo avámuinarssuak autdlarúpát ingmertártnánguardlutik. avalagterúkamikó, nunat sinárigseriardlugit avangnamut autdlarutínakát. autdlarúniariarát kúngnát kákarssue nivdleramik ingmertárdlutik, kisimik portunerulisagamik kujatáne kákanit tamanit. tássánga Nivfigfarssúngúp Nivingasilernángúvdlo kalikamikó tásamúna úniak taputaralugo tauvungagók ilulissat avatánut nuigtípát. sule únuantitdlugo avkutertik atnardlugo kujá-mukarput. tauvagók avangnáne kekertarssúvok nunaviúp avatáinarssuanítldlune. tasamagók sujorá ikátorssúvok kekertarssúp táussuma avkutigigamiuk. kisiánigók tarkavko piniarfigivdluagartik kaninártaleruját.

(k. o.)

F. kalátdlit iliornerinik okalugtuat.

1. alungmint.

(66.) máne sineríssap kujámut isuane alungme a-
ngut inúvok nunaminik asangnigdluartok ungagingnig-
torssuardlo, kavsinigdlo nunakatekarpok ukívingnákár-
dlunilo; nakuarssúgame ajorssajuitdlunilo umiakarpok.
kisiánile nakuarssuit avdlat ássigíngitdluánpai, imáitok
ilerkorigamiuk: upernarângat, nunakatai tamarmik aut-
dlártoraraut, ukívigsik aussame najúsángínamísko tama-
nutdlo aussivigsikiartordlutik. kisiáne alungmiok una
autdlarnaviángilak aussarigsume aluk inúngorfine alianai-
ginermik; angnerussumigdle alianaignerussaramiuk se-
kinek imarssuákut nuissalerângat, tarrimissárdlunilo nui-
missárdlunilo sórdlo kigtorartardlune nuileraraisok. tássa
aussak tamát issigingnártnuartarpá. nuisfnagulo kajartor-

-dlune autdlarnaviángilak, kisiáne alianaerússerângame kajartordlune aitsât autdlararaok. tássa taimaigínarpok. ukivine kimásángskaluardlugo taimáitok nunakatine pi-liakardluarniarnerit kângersimassarpai, nakuarssúgame. nunakataisa ukiagssalitdlartok aitsât támarfigissalerarát. taimaitdlune alungmiup nulia ernertárpok; perorsagaka-lerame akitsivdlune autdlajuitdlivok. ernera peroriar-tulerpok; silalngorame ukiúme ikíngutektartarpok. kisiáne upernákut, nunakatitik autdlártorângata, kisińgorúkângamik, ikíngutaerutdlunilo aliasússáleraraok. kisa angutáta kajaniťpá máne sule méránguak. aussame kisińgorúkângamik sungiusardlugo sigssap sinínguane áiparissalerará. kisa angisunguleriarame, nakuarssuángor-pok; umiartik angúme amigssaerungmago, kisime amig-ssartalerpá. taimáitordle aussame autdlajuitsúvok, angúme aluk kimagkumángitdlufnarmago; aussamilo inúnguamik taima takúsanatik kajakatekásanatigdlo. uvfa angutá utorkarssuángorame kakutigut kajartúmalersok iláne nunakatitik upernákut autdlártulermata, ernera u-sorugkaluardlune taimáitok angúne okarfigíngilá. ástt aussarssuak kiserdiordlutik nágamiko, ukiákut nunaka-taisa tikfpait. ukiúgame upernaleriartortitdlugo, nuna-kataisa ástt autdlarnigssartik okautigissalerpát; a-lungmiup ernerata usorínguvaraluardlugit angúnilo okar-figeriarnek ajúnguatsialerdlugo. upernardlufnatdlará iláne ástt kajartordlune tikskame, únungmago angúne okarfigi-lerpá: „ímakale nunakativut autdlártulerpata ingiatdlor-dlugit nunamik avdlatsiamik takornarniardlune avungna-ráine“. taima okarmat, angutá nivdlńngilak nakatdlu-nilo. ernera angúme akueringingmane avdlamigdlo kingorna okarnane náme isumane ajulerpá. akago kaungmat ka-jartorniaraluarame, náme angúne puíńngilá okarfigerkig-kumavdlugo. tikskame áma únungmago kisiáne okar-figingmane okariakínarmivok: „súsassorme uvanga umiak amigssásaerpara aussavdlúńt iláiná avungnarniarisa!“ taima periarmane, ernera kimagpok, aitsât inúlerame nunamik takornásagame inuitdlo avdlat takujuissane ta-

-korr.agagssane kîmatigileramigit. taimaitdlutik nunakatai autdlârtulerput. alungmiup ernerata kîmangârdlune ingiat-dlorpai. uvfa angutâ aliasugtorssuângortok, nunane i-nugtut isivdlugo kimangnek ungagigamiuk. tássânga avungnardlutik autdlarput. inugsissarigamik kîsa aluto-rittarauf, autdlajuitsut uko takornangârângamfik. au-ssarigsiartulerualartitdlugo erne sule avungnarniâsarkârtok katsornane nunaminut kipskalugtuâinakaok, pingârtumik sekernup nuilerneranut, mâne nunat tamarmik avdlanar-tufnaungmata, sekinerdlo nuilersok takussânguaraluar-dlugo pavûna nunâkut nuissarmat. ernilo okarfigâ nuna-minut ernînak uterniarkuvdlugo. ernerata angûne atar-kivdluaramiuk, ernînak nunaminut akcîniâlerpâ, nauk sule avungnarumangâraluardlune. kujâmut sâgkaluardlutik angutâ sinîsaerpok; tangmârângamik uvdlâkut sekinek nuilersok takugaluardlugo, avdlaugângat, perdlâriararaok ivsangunermitdlo ajulerivdlune. kîsame ilâne tangmâra-mik, akago autdlarunik nunartik tikfsavdlugo, unungmat sinîngîpatdlârujok. akago kaungmat autdlâramik uvdlök tamât tulangnatik ukîvigsik tangmârfigât. utorkap a-lianâinermik ernînak sekernup nuissarfa sâgdlugo tuperku-vai. tuperualuartut alianâinermik iseratdlângekaok, mássa únulersok. mássa akago uvdlâralânguak sule ilane sinigtut makiterame, pâmut anilersok ernerata tupagûpâ, ingîpat-dlagdlunilo tákiga nivdliumissâraok. inokutailo iterialer-mata ilâne nivdliumerulôriardlune kingorna taima nivdlf-ngilak. taimaisermat inokutaisa ilât makiterame takû-nguaraluarâ, tokungaviordle, tauvalo sekinek takuvdlugo âstî imâinarssuarmit nuivdlualitdlartok. sunauvfagôk una nunaminut kiperkajardlune sekernup nuilerneranut alia-nâinermik anernine îgînarmigâ. ernerata angûne taima piniarnago tokûtutut îkujâ.

(k. o.)

2. kangerdlugssuakasîp pâmiinik.

(67.) kangerdlugssuakasîvngôk pâne igdlorssuakasik takekaok, taimâitorôk inungnik ulivkârtok amerdlanermik;

anguterpagssue nalingínak tamaunga piunavfigssamingnut kajartúmasset. anguterpagssuisa ilāngók tagpavunga kangerdlugssúp kínguanut kajartorame tikíngilak. tikíngingmat avdlap tagpavunga takuniardlugo kajartoralarame, āma tikíngilak. táuko anguterpagssuakasít piunassamingnut kajartúmavdlutik tagpavunga kajartu-tuadlutigdlo tikítsarángitdlat. taimailiordlutik táukua anguterpagssuakasít kása nungutdluínalerput. taimait-dlutik tagpavunga kajartortardlutik kása atausínak ami-ákúlerpok. táunagók amiákoriligát mardlungnik ernekardlune sule merdlerlúnguanik. angajugdlek agdlilermat, angutáta kajartártípá. kajakalerdlune agdliartorame, ungasigsumut kása kajartortalerpok. angutáta, ernine ungasigsumut kajartortalermat, tagpavna kangerdlugssúp kíngua angusínāngormago, tássānga áiparalugo tagpavunga kajartulerput. tagpavunga ingerdlagamik kíngua tikilerdlugo nunamit kajak avalagpok; avalagtorádló tássāngáinak nunap tungānut anorerssuak pitorakaok. táuna kajak nunamit avalagtok kíngungmat, orringnialerdlugo angutáta, erne kimagkaluardlugo āma kíngungmat, táuna ornigaraluane tunuínardlugo erne ornigkamiuk, makiteriatdlará tokungassok una ikiligssúvdlune. ilerfiortoréramiuk, tássānga angutá kisimítdlune angerdlarpok. kíngorna ernine nukardlek agdlitseramiuk, agdlingmat, āma kajartártípá. kisiáne āsít ungasigsumut kajartúmalermat, angutáta erne tagpavunga kangerdlugssúp kínguanut áiparilerpá. ingerdlagamik kíngua tikilerdlugo, āsít nunamit kajak avalagpok. avalariarmat āsít tássāngáinak anorerssuak pitorakaok. táuna āsít kajak nunamit avalagtok kíngunginat, ornigkamiko, ernerata tokúpá nau-ligdlugo. sunauvfa āsít pímaussoraluartok kínguvdlune ímap iluagut táuko tokúkumavdlugit. sunauvfa mákua igdlckaterpagssuakasitik taimailiordlugit tokútarai kíngussússárdlune ímap iluagut ornigtardlugit. táussumagók táuna tokungmago, kingorna tagpavunga kajartortut tikítsáinalerput.

(k. o.)

3. kalâtdlit kavdlunâtsiainik takorkârnerânik.

(68.) nûp kujatânit umiat atautsit avangnamut aut-dlârput. itsarôk kalâtdlit nunât inokardluángfkatdlar-mat, nûngmut (mássákut nôrdlit nunânut) pigamik, inug-sfngitdlat. tuapait igpigssûput; igpigssûp kâne paormat amerdlakaut. tássanîsînardlutik kangersinermut autdlârput (nûp iluanut). sule ingerdlavdlutik kôrnup kangiane, kangiussap kínguane, igdlorssuak takulerpât sule inugsi-natik. ornigkamsko, inue naluvait, kalâliúngingmata. sunauvfa tássa kavdlunâtsiainik. umiat tikingmatik kav-dlunât nuánârput, aitsât kalâtdlinik takuleramik. kí-siáne kalâtdlit kavdlunânut ersûput, mássa kavdlunât asagâtik. umiat tássanimersutsiáinariardlutik ernînak aut-dlârput, mássa kavdlunât erdligigâtik. kangersinermut pigamik takulerpait kavdlunârpagssuit ilulialingmitut u-jaragssuarnilo ivisârtûnilo nunatarssuarmilo ftut; takuf-nardlugit ernînak kimagpait.

umiat táuko tagpavûnga anitdlagkamik, kalâlexatitik ornigtardlugit okarfigissarpait; mássa ilait ungasigsumîtut. táukulo tusaramik nûp iluane kavdlunârpagssuarnik, u-miat táuko tusarfisik ilagalugit ornigpait. umiat kav-sfuvdlutik tagpavûnga pigamik, kavdlunâtsiainik ilagiler-pait, malugigamfik, ingmingnut asangnigtûngmata. ma-tuma kingorna umiat tikiútardlutik kalâtdlit kísa amer-dlasôrssuángorput. inuit okausê kavdlunâtsiainik ilfkale-ramfik, ingmingnut asakatigîlerput ingmingnutdlo ikf-ngutigîlerdlutik.

âma tauva kalâtdlit takuvait kapisigdlitdlo amera-ligdlo tamarmik kavdlunâgdlit. kapisilingne kavdlunârdlo inugdlo ingmingnut ikfngutingnârfgdlutik ingmingnutdlo asakáungôk. ingmingnut kimangnek ajorput ingmingnut-dlo unangmissardlutik, (itsarôk kisiáne pisigsimik sâko-karatdlarmata); pisigsimik ingmingnut unangmivdlutik karssutik autdlarssuakâtautileriarângatigik, kavdlunât ka-lâtdlitdlo issigingnâtdlârâungôk kuiaginermit, karssutik ungasigorssuarmut autdlartfarmatigik. tamarmik pisig-

-simik ajúngitsorssúgamik, karssue sanilerígdlutik tugsimassaraut. tássa taimaigínartarput, ingmingnut nali-gtágnartardlutik. — iláne ást taimailiordlutik ingmingnut unangmiivdlutik, kavdlunák inungmut ikíngutiminut okar-pok: „kanunga kákarssuarmut majuardlunuk; atánut kekertánguamut tugtup angisórssúp amia págtordlugo tá-ssánga kákarssuarmit ámut pisigsimik erkoriakisigo; u-niortok kákarssúp ivnarssuatigut ajagaujumârpok, erkui-ssordlo ajagaujumârpok“. kavdlunâp taima okarfiging-mane, inuk okarpok: „ê, uvanga taima piumángilanga; ikíngutigígkavnuk ardlarput tokutásúngilak“. kavdlunák taima okalufnarmat, mássa inúp inerterniánguaraluaráne, sukagkalugtuárnarpok. kîsa kavdlunákataisa inuk okalug-figilerpât: „súsassok, táuna taima piumáinarpok, ivnar-ssuákut ajagaugune“. kavdlunákateritik taima pivât, uteríngmat. inuk piumángkalkuardlune kîsa tassánga autdlalerput. autdlalermata, kavdlunâtdlo kalátdlitdlo amerdlasórssúvdlutik ilagilerpait issinginguáriardlugit. ká-karssuarmut pigamik, atánut kekertánguamut tugtup a-mia págtugak kákarssúp kânit kavdlunâp sujugdliuvdlune piseriaraluarpâ uniordlugo; kingornatigut inúp piseriat-dlarpâ, kiterpiánguatigut pisigpâ erkordlugo. kavdlu-nák taima piumagame, ivnarssúp sinâ ornigpâ okautsine ilumórtut maligdlugit kavdlunât akimarnit tusaissut piv-dlugit. taima ajagauvok, sôrdlo okartok. kavdlunâtdlo tamarmik súsasorât, taima piumangmat. kingorna ing-mingnut asakatigígínarput. kingorna táuna kákarssuak atserpât pisigsârfinguik, tássane kavdlunârdlo inugdlo pisigsâriakátaungmata.

mássa táuko taima ileriánguatdlartut, kangersiner-mítut inuitdlo kavdlunâtdlo okautsisik ingmingnut tu-sávdlualeramfikik, ujaragssuarmiut kavdlunât Navaranák kalâlek kivfartárât; kivfarileramfikulo asakât. Navaranák najugkaminut okaluleraraok: „kalátdlit ilivsinut níngale-kaut“. áma inungnut ilaminut pigángame, okararaok: „kavdlunângôk nungúkiartúsavâse“. sunauvfa tássa sag-dluvdlune, mássa ingmingnut asakatigígusartut. tai-

-ma okartarmat, kfsa kavdlunát kamalerput, Navaranáp okausê ugperilerdlugit. taimáitumik ujaragssuit pânítut. kugssangassorssuariut, tovkit kavsít angutitait auvartit-dlugit kavdlunát sorssugdlugit nungúkiartorpait. arnái-nait tikfkamíik, tokoralerpait. tokoralítđlarmatigik. arnat mardluk áipáta uálungíánguane amáriarsfnardlugo tássánga aníput; sujornagut kitornaminik inútitinek ajor-dlune aitsát inútitinialerdlune. tássánga táuko mardluk aníput kimálerdlutik. mássa tovkit kimatsiarait, kav-dlunát kimássut takugamíik, maligpait. táuna arnak amárnák áipáta kimagpá, áipá nunap kuvneranut pulavok. amárnák kavdlunát angugalugtuarmáne; ujaragssuarmut pigsekaok; tássane malerssutđlarpát; ujaragssuarmítđle pigseriatđlartok kingorardlugo ulimariaraluatđlárát. kfsa taimaitítđlugo kasugigamíiko amánguanut agdlát tokúpát. — kavdlunát autđlarmata táuna arnak ánagtutuak tu-pernut uterame, takuvai ilane tokorarsimassut. angu-titait tikfkamik arnartatik kingorarapait kavdlunát toko-rarsimagait, arnak atausek kisime amiákúlersok tuper-páluit arnartaerúput.

amárnáp uvía ilaminit kamagpatđlákaok; kaláleka-tine ornigtalerpai serratđlarkigsumik ujadlerdlune. kfsa angut serratđlarkigsok nanigamiuk, pivá. táuna ing-minítílerdlugo umúlerpok kavdlunátsiainut akiniutigssa-minik, umiatut avđlatut ítumik. sanavdlugo ineramiuk amerpá únernik kaugđlorigsunik ilavdlugo kernalugtunik. inermago serratđlarkigsup serravá. amê panermata imá-nut ókátârdlugo, inuit ilanut ikivđlutik avalagput. avalariatđlaramik sórdlo iluliak anardluk inokarminanilo, iluane mássa inugpálugssuit ítut, issip namagissáinânik kakutigut tamauna angmassulerdlugo, ilanítut inuisa sít tamaisa takusfnauvdlugit. tamatumínga sanassup avá-mut tordlulaorpai: „iserkatsiuk!“ iserkatskamíiko sórdlo sikúnguak iserkassok; aserorame ilá kaugđlorigsok ilá kernalugtók. nunamut tipingmatik, inue tamatigut ta-maunga nunamut píput. sanassup pássuteriaramiuk áma ilerikumisut ilivok. taimaingmat kavdlunátsiainut sor-

-ssâtigssartik piókutilerpât. taimaitdlutik ujaragssuarmit terdlinganit takussalerpait; tikeriatdlârait, igdlorssuit tamarmik inokángitdlat. sunauvfa kavdlunât ilimatsagd-lutik ivisártûnitut nunatarssuarmitutdlo kapisilingnitut-dlo tamaisa arkusârdlugit ameralingmut atautsimut katerssûtitdlartut. amârnâp uvia taima tusarame, ilane tamaisa ilagalugit ameralingimnt autdlarpok. ameralingmut pigamik, kavdlunât kitânut pivdlutik, isersarnângualermat, tamâna umiaussiak atordlugo kavdlunât ornilerpait, serratdlarkigsok ilaliutdlugo; inuit ilait amerdlasûngordlutik nunákôrtut. kitânit nufnguaralarait, igdlorssuartik kernertumik amernersimagât (kalipagsimagât). taimane kigdligalugo kangerdluk táuna taissalerpât ameralingmik, igdlorssuak kernertumik amernerutilik (kalipautilik) atekautigalugo.

umiat isersarnângûp tipiartorâtik, tikilnguaralarait igdlorssuarmit kavdlunât anianiartut kipinek ajortut; avdla isertok avdlap kingorârtarâ; ilât anigame tungânut terkísserdlune issigiarssûnguatdlartok ilungmut tordlorpok: „kalâtdlit ornigpâse!“ ilait aniakaut. ilât okarpatdlagpok: „umiâungitdlat, ilulfssat uko“. taima okarmat, uniamik sanassok okarpok: „iserkatisiuk!“ iserkagame sôrdlo sikúnguak iserkassok. nunamut tipigamik serrarkigsok okarfigât: „ajúngitsumik serrásautit“. aninavêrsaut agpípâ. kavdlunât anissokásaersut pângerpait, erninâk igdlorssûp pârssua kissungmik ímerdlugo. inuit ilât niviarsianit (nunap arka) igdlungnit ingnermik aigdlermat, kissugssat ikuatdlagpait. mássalo ikuatdlalersok ilungmut takuvât arnap amârnâp niakua karatserfiatigut kissungmik kapivdlugo kâvititdlugo ímerautigigât igdlautigalugo. uviata nuliame niakua takugaluardlugo kamagpatdlârpok, kavdlunât ímerautigingmássuk. mássalo ingnerssuak igdlorssûp pârssuanîtok ikuatdlarugtulersok kavdlunât kalerríput. aniartortúgaluitdlo ingnerssûp tokúpaí; ingnermit aniguissutuaugaluit kalâtdlit pisigsimik tokorarpait. kîsa igdlorssûp avatâ tamarme ikuatdlagpok, nâlagât Úngortok sule takutíngitsok. sule táuna

kinerniardlugo inuit ilât okarpok: „âsavna kavdlunâk“. ilaisa takulnguvaralarât nâlagkat ilât Ulâvarssuak er-ssersok natsigdlagssuak uniardlugo. ũnga patdliguteri-ardlune arpagdlune autdlartekaok; sunauvfa igdlorssuane ikitsox sujumut ersseramiuk, kamagdlune autdlarângame, uniagarssua nunamut tugdlatsiâinâraok. taimâitok ig-dlorssue tikisnago karssunit kerâardlune tokutauvok kalâtdliit, ilai tamarmik sunauvfa asimut autdlâsaersut ilimasungnermik.

kavdlunârpagssuit iugnerup nungungmagit, nalagât ũngortok igalârssuâkut silamut pigsekaok, ernngue unermigdlugo. kimâvdlune autdlarmat, táussuma amâr-nâp uviata maligdlugo autdlarpok tokúniâsavdlugo an-gujartuarsnardlugo. ũngortok kingumut kiviardlune arpagdlune autdlareraluararaok; mássalo kingunerminit angujartorâne, kîsame taserssuak nagdleramiuk ernngue kunigsoriardlugo taserssuarmut igipâ. ũngortok tigu-miaerutdlune kamagdlunilo arpagdlune autdlariarmat, malingnigtûgaluap sôrdlo supînarâ. ũngortok ameraling-mit kimâgame, kavunga kakortup kangianut nunatâr-pok, ilane kavdlunâtsiakatine âma ilagilerdlugit. — ka-lâtdlit isumakaraluarput kavdlunât tamaisa, ũngortup kivfai, tokusimasoralugit; kisiâne sule ũngortok tokú-niaraluartitdlugo, tusalerpât samânga amôrpalugtok niv-dliuardlune. takulnguvaralarât kavdlunâk atausek u-miarssuarmut ikârsimavdlune tauvauna umiarssûp tinger-dlautai isivterêrdlugit autdlalersok. takungmanilo okar-patdlagpok: „ameraligssuak uvdlârsarnâtdlarângame sor-figdlak“ (anoze pivâ); âma nivdliumeriardlune okarpat-dlagpok: „ameraligssûp mussausai“ (naussut pivai). tau-valo agsarnek pitorartok. kalâtdlit agsut pikigkaluar-put, umiarsssuardle inornarsivdlune autdlarmat, atausek táuna kivfak ânaivât, umiarssuarmik avalangmat.

kavdlunârpagssuit nûp kangianîtit tamarmik nu-ngungmata, kalâtdlit agsut kamâinardlutik kîsa ilakasigtik arnak aseruissox Navaranâk tiguât kilertaisigut agdlu-nâmik pitugdlugo talsigutdlo pitugdlugo unialerpât ner-

-fatdlartitdlugo. sule uniarniardlugo, tunua tamarme kâr-silermat, aperât: „Navaranâk nuánâkai?“ akissararaok: „ila nuánâkai!“ uniardlugo sule erdlavê tunuatigut anput, nauk ikilngskaluardlugo. asakatigfgssusertik táussu-ma aserormago, taimailivdlugo pitdlarpât tokutdlugulo. tássa tamatuma kingorna kavdlunâkásaerdluñarput nûp kangerdlue tamarmik.

(k. o.)

4. akigssiap ernutá*).

(69). ilulfssanigôk una âst nakuarssuak; utorká-
-ngungôk ornigtine tamaisa nâkivai, okalualártungôk
tusarnarekigamigit. ilâne âst utorkánguak pulártitdlugo
okalualártok tusarnârdlugo, utorkánguak asúna okarsínar-
-miok: „tamássagôk uvanitugssáungitsumik igúlokarujutit;
kavanerssuarôk igdlokarputit“. igdlune tusaratdlardlugo
kipskalugtuáinakfok âst. upernâlanguak maligdlugo si-
-korssuak pèrutilermat, kavungnardlune autdlarpok. ku-
-javatdlârame inuit tikfkamigit, okalugfigilerpai: „asulí-
-nak tássa kavungnarnángilak; igdluvnik takungnigkiar-
-tordlunga kavungnautigâra“. tikisaisa okalugfigilerpât:
„igdlut ungasekaok; ukiok nâmagtísanerpatdlünît, tiki-
-sínagulünît ukiúsanerpok“. taima tusaratdlardlune aut-
-dlararaok uvdlorssuak nâvdluñardlugo. kujavatdlâr-
-dlune kîsa tamássa nuna kerissalitdlarpok, ukiûpatdlâ-
-kingmane, igdluliungajagtalerdlune. ilâne âst autdla-
-rame, sekinek kanunga ilinarâ uiariánguaraluasârai ig-
-dlorpálugssuit. tangmârfigigamigit igdlune aperkutigi-
-niariardlugo tássanísoralugo, okalulerput: „igdlut, ta-
-matumûna autdlaruvit, tikísavat“. ingangmik kipsat-
-sagpok. akago uvdlâralanguak autdlarpok. ingerdlagame
ingerdlagame uvaleriánguatdlarâ nûnguak, uiariardlugo
igdlo atausek uiarpâ, sunauvfa nunakatekajuitsúgame.
atânut sigssínialeriatok aterfigilerpât. atínguaraluasârtok
angutipilúnguakasik ajungârame. igdlorssuata tupigutsáupâ,

*) okalualártup okausê íssuáinarniardlugit.

ajorpatdlákingmat; igdlorssuagók táuna pitsaoxigame
 nakuarssógame. ateriánguaraluasártok sagdlukujórujug-
 -ssuak, avangnámiorssuak okarpok: „asuliúngitsok tássa
 kavungnarnarujok, igdluvnik takungnigkiartordlunga“.
 táuna okariakínartok tikisakasia: „uvanga tássa igdlo-
 -rârma“. avangnámiorssóp tusaratdlardlugo kîsa ing-
 -mingnut asassuatsiángorput. agssaramik nāmagsíput.
 nāmagseriarmata igdlukasiata okarfigá: „nāmagsitsar-
 -torit“. majualerame pekûtânik kineraluaramé, pekûtî-
 -nguakángitsok kajakarminanilo. isertskamiuk, avalagfigá
 angmagsanik nivgornêrussarminagulo; tássane ingming-
 -nut takorniutilerput. tupine nāmagsingmat, anísagame
 igdlorssua okarpok: „uvavnut pulâratdlait“. igdlorssuane
 anísassordlo igdlukasiata okarfigá: „igdluliornarungnaer-
 -pok, igdlokatisavavkit“. igdlorssuata iluarinarpá; ig-
 -dlukasiata maligpá, tuperssuanut iseriatdlartok, — uname
 tupek! igdlukasia pínersartuatsiángorpok. táuna ajor-
 -ssánguángitsok tamalât avalangmigamigit, igdlukasia kâr-
 -sitdlasârpok. tássane pigâtdlarsfnardlutik ínariartúsaga-
 -mik, aitsât ingmingnut kimagput. igdlorssuagók uvdlâkut
 singnakekigame, âsit iteriatdlarame, igdlokasine iternek
 ajormat, kajâ takunek ajoramiuk, ujalerpá. ujalerdlugo
 takuleriánguaraluasârâ igdlup tunuane anat akornáne se-
 -kernup aserulerâ. igdlorssuata tupigutsáuteká pilerisuf-
 -patdlákingmat. itersígaluaramiuk, kîsa sekinek kutdlarpá;
 iternek ajukasingmat, kainerigame autdlarpok. avatânut
 avalariánguaraluasártok puissit mardlorssuit naulekata-
 -riardlugit tunungmukáupai. sigssfleriánguaraluasártok
 igdlukasine itersimakasitdlartok. igdlorssuane sigssfle-
 -riarmat, uniariartorpatdlákîok, pinasugitsangârame. ig-
 -dlorssuata angussane tulâutinardlugo avalarkigpok; âma
 mardlorardlune tunungmukarpok. igdlukasine kîsa ar-
 -silerpok. táunaka avangnámiorssuak angulerpok, pinia-
 -gagssat amerdlanâratdlardlugit. únúkut pigâtdlarângamik
 ingmingnut sangmiuáinardlutik. únutdlarângat, igdlorssua
 uvernatdlarângat ínaraok igdlukasine ekêralugtufnartok.
 uvdlâkut itersaralarângamiuk itíngitsarkârtok, autdlara-

-raok. ukiarssuak kajartúngilak igdlukasia; nerivduái-
 -nardlune kisiat iluará. ukioriartorame uvdlukitdlivok;
 uvdlukitdligaluartitdlugo ingangmik angulerpok. ktsa
 átârsivok. uvdlortusiartulerdlunile átât akugtusilekaut;
 igdlorssua atauserarsnartulerpok, igdlukasia sule kainamut
 ikfngitpok. kajakasia sekernup parnutdlugo, tigpê tinu-
 -ssûterutortut. uvdlortusivdlune âtaerutilerpok. igdlor-
 -ssua kajartoraluarângame takussatuâralugo pissarissará.
 ilâne âsît kajartoraluarame, angilugtordlune tikekaok;
 aitsât tássa angilugtortuardlune. tikisimalersordlo igdlu-
 -kasia anigame, erkuteriánguaraluasârai sákune; igdlor-
 -ssuane angilugtoriarmat, sunauvfa pileritsalersok. ava-
 -takasine iluarsalerpâ upalungaersardlugo únûpâ. uvdlâ-
 -kut âsît itfngitsarkârtok igdlorssua autdlarpok. igdlor-
 -ssua kamanariardlune sule átânik takugaluarane tu-
 -nungmut takuleriánguaraluasârá tinínerup nalâtigut er-
 -ssersok. isumalerpok igdlorssua: sâneriarmiuna! pat-
 -dligutinardlugo sâneriánguaraluasârtok avatakarpalât-
 -dlartok. igdlorssua isumalerpok: kigdormivdlune ava-
 -takarujok, âtaerungmat. patdligutinardlune savingniale-
 -kasekaok. savigpalâtdlartok igdlorssuata kiviartarpâ;
 ilâne kiviariatdlará alangormut pioralugtuartok. igdluka-
 -sime sujorna misigssorniariardlugo sujornane átârigssuak
 pugtavatdlâkîok. piorpalâtdlaramiuk unârseratarpâ; nâg-
 -kiarkârtok aulassakaok; aulassarniariartok avataeratar-
 -pok. igdlorssua tupigutsagpok, igdlukasine naulingmat,
 sule nangminek takugaluángfname. paordlugo autdlakfok;
 tikíngfkâne tokúpâ. tikíniariarâne okaratarpok: „kísame
 angukasekaunga, pernartarekâra; tamorassâtdlaratdlait“.
 kapúsiniardlugo takulerpâ saverêrsimavdlune sanarfiuángu-
 -artok. tunungmûkautdlugo autdlarúkále; igdlorssuata
 tunutdlugo autdlarpok. igdlorssua takuniaraluarame ta-
 -kugaluatdlân. arane angilugtordlune tikfpok. — akago
 kaungmat igdlukasiata mardlorssuit pivai. igdlorssua
 mulugaluarame, únulerâ tikfpok âsît angilugtordlune.
 tikíniariartok igdlukasiata okarfigâ: „ukiarne nerisítari-
 -vatdlâkigangma, akinialeralugtuakâvkit; kajartúsaerdluti

int vduakínait“. taima okarfigingmane, igdlorssua kajar-
 -tásaerpok; igdlukasia angusavok igdlorssuame angussai
 kuaringaralugit. upernagssauleraluartitdlugo nivtaitdle-
 -ratdlardlune sikokaok. sikutdlarmat kajartásaerput inúv-
 -dluáinalerdlutik. iláne ásit únúkat igdlukasiata okar-
 -figá: „uningavugut ásit; kigane piniagagssarpagssuit
 ftut, kangerdlugssuit mardluk kímutdlugit pingajuata alá-
 -nguata tungáne natsigdlagpagssuit ásit kagssimatalekaut“.
 igdlorssua aitsát pileritsagpok. únoriarmat sákune erkú-
 -pai iluarsánkumavdlugit. uvdlänguak autdlarfígekai, ig-
 -dlukasime ajokersúngmane. kangerdlugssuak tugdek
 ikáramiuk áipagssá ikáleraluarútdlugo uvdlorúteká. uv-
 -dlorútitdlarmane sávínarpok; sekinerdlo tarreríanguat-
 -dlará tikfpok angilugtordlune. igdlukasiata aperá: „ka-
 -ngerdlugssuit pingajuat ikáraluarpiuk?“ igdlorssuata
 sápa: „kangerdlugssóp áipagssá ikáraluardlugo taimaiti-
 -nakára, uvdlorúpatdlákingmanga“. igdlukasiata okar-
 -figá: „kingorna ornitdlaríaraunagit; kílaitsókautit“. kí-
 -ngornalo orníngilai. akaguagugssáne igdlukasiásit uv-
 -dlákut sinerulutdlarame, sekí ok kutdlatdlará iterame;
 asúna okarsínarmiok: „uvanga takuniaraluásaváka“. ig-
 -dlorssuata neriugíngilá, uvdlorúpatdlákingmago, avvutá
 takugamiuk, ungasekingmat nangminek agssatakarane únú-
 -tíkiaríkingmane. igdlukasia pikigame autdlarpok. tai-
 -mak uvdlorúrianguatdlará; igdlorssua kisime uvdlilerpok.
 sekínek aitsát ikunga iliartulerá inokutai anissarísgíalug-
 -tuáinarput. iláne ásit ilát anigame, iseriardlune okar-
 -pok: „nuivok“. taima okariarmat igdlorssua igalássá-
 -kut itsuariatdlartok tauvauna kujatímíkut núnguákut nui-
 -ssok natdlugsimariánguarpok. igdlorssuata kingorna mi-
 -sigssorniariardlugo uniarpatdíákíok. igdlorssua tupigut-
 -sakaok, ipagssaungmat takugaluaramiuk, suna tamát
 angalagaluaramiuk, súnguamik puissisíngíname. tikeriá-
 -nguaraluásártok natsigdlagssuarnik mardlorarsimavdlune.
 iseriardlune igdlorssuane okarfigá: „ukiarne inúvduarti-
 -línguarangma akiniardlutit inúvduartíkalugtuakávkít;
 ivdlit autdlásaerdlutit inúvduakínait; kílaitsókautit“.

igdlorssua nutártungivfigssaraluane imâgdlât nutártorpok. únugsualerdlutjik âsît ingmingnut sangmivdlutik igdluka-sia okariakinartok: „uvanga takavunga nâmagissarpâka, agssatarigângavkit natsigdlagssuit pingasut“. igdlorssuata akingmik nersokâ, nangminek saperamigit. akago kaung-mat taimangâsît autdlarpok; igdlorssuâsît kingornane utarkivdluâinakaok. igdlukasia kujâmukarame sekinek aitsât aulâlanguak natsigdlagpagssuit erssekai; tugdler-ssuak âramiuk, agdluanit kivdligpâ. tokusaramiuk nâ-magseriânguatdlardlugo âipagssânik ornîsavdlugo natsig-dlagssuak kangimut kiviartdlartok ikerfnarssuâkut ker-nertunguak erssekaok; avdlagekigamiuk issigilerpâ. issi-ginialeriardlugo erssitdlualeriarame inugtut agtigilerpok. natsigdlagtarssuame kânut ingitdlune issigiualerpâ ersse-riartokalune. patdliguleriânguaraluasârtok anguterujug-ssuakasiuk. tikileriarmane misigssorniardlugo tigumiâ takulerpâ kissugssuak, nûa angmalorsagarssuak; sunauvfa sâkua, agdlunaussuarnigdlo ujamekarivdlune. tikiuteri-ânguaraluasârtok kakerdlungminut pulavdlune. tikîni-ariardlugo avdlamik nivdlîngilak: „tâunale orssorûngitsok, uvagut âsît orssorulekaugut; kangângorpok taimaisivdluta orssorugdluta, kingumut âma taimaisivdluta orssorule-kaugut“. tâussumakasiup sâpâ: „orssorokinerputit; ta-morassârdleratdlait. asûna pissak“. taima okarniariar-tok sikuînarssuarmut igsînakulugpok; sunauvfa pilerit-sangârame. natsigdlagtarssuane nerfatdlagteriardlugo naerkâ talerue sipingajagdlugit, tûniutdlugulo okarfigâ: „nâmagsivdlutit tamorassâkt“. tiguvdlugulo asûna okat-dlarmiok: „anersalînguarârssuk una angalatokaok; or-ssorulitdlartunga orssortortfkalugtuakârma“. naernerssuak tigugamiuk, tâunaka okumfssivok nalingînak okalualâr-tuânguardlune, sôrdlo ingmaralânguak naernerssuak nu-ngúpâ. nungutdlugulo asûna âma okarmiok: „uvanga mâssâkut sapiûtekaunga, nukikasiga atorungnaeravko, or-ssortujuitdligatdlardlungâsît nukigdlâjassakigama“. tâu-ssumakasiup tagpavunga ersseriartulertutdlarmat issi-gingnâramiuk, usiuvfa nukigdlângfname ingerdlassorssuak;

taimáitok okalugtok ingminik kíláinerárdlune; — íma-
 -kagók kílagatdlarame píligtarnerporók. táussumakasiup
 okarfigá: „tamássa natsigdlagpagssuit terdligssúput; u-
 -nangminiarniakit!“ táussumarssúp autdlarfigekai; tug-
 -dlerssuak ornigkamiuk tikilerdlugo patdliguteká; áramiuk
 tikíkalugtuaká. tikisakasiata ungasigeriatdlardlugo ang-
 -malortisariánguatdlartok; písigfigimigamiuk, ernerdlugo
 agdluanit kivdlerdlugo natsigdlagssuak tokutsiartuánguar-
 -sínarpá; tokufnariánguatdlardlugo áiparssua áma aut-
 -dlarfigá. tamána ingagpatdlákíá. áma tokúkamiuk,
 pingajuggsánik áma natsigdlagssuak píssarigujá. pingajuat
 tokufnardlugo aggilerpok. tikeriárdlugo asúna okarmiok:
 „orssortdlardlunga orssortortilínguarangma pingajorssua
 ningeriartutdlaratdlauk“. ornigkamíko, natsigdlagssuak
 tikípát. tikíniariárdlugo kupiniaramiuk kúparssua tamát
 ningerutfá. ningeruterêramiuk, asúna okarsínarmiok:
 „orssortortilínguarangma, okalugtútsavavkit; ardlágúngor-
 -pok taimaisivdluta ajorssatdlaravta, uvangásit aulaniar-
 -túlerdlunga, avdlat píssarísacravkit, akigssínguit kíśsa
 piniagarileravkit, iláne áśit nívtatuakasíggá kímut aut-
 -dlarpunga. kímutkarama kípatdlardlunga akigssínguit
 kíśsa píssaralugit kangímut ságpunga uvdlađjungnaerá.
 uvfauna avkutigissariakartok kákarssúp alánguata tungáne
 kuvnersimanerssuak. táuna patdligdlugo sujumut takule-
 -riánguaraluasáriga kernertorssúp miligsimagá. patdlig-
 -tualerpara; patdligtuleriánguaraluasáriga kugdlugíssap
 una miligsimagá. isumalerpunga tássaussúngók túnufnar-
 -ssúvok. takigssulerpara; ornigkavko, tikíkalugtuakára;
 palusimatdlarángame erinígileriarńago makitdláraok. iláne
 paloriatdlarmat, arpagkavko, tikekára tassúna pívfígssái-
 -narssuatigut; matumínga sákorssuavnik kapekára angu-
 -vileratarniariárdlugo. ságtitdlarmanga, kulautdlugo pí-
 -seriárdlunga igdluatigut kapekára. avdlamik kimarra-
 -vigssakángńama kákarssúp alánguata tungáńut autdlar-
 -punga. arpagkama, arpagkama majorkarssuak kakiler-
 -dlugo kimagkungnarsitdlaravko, tauvalo kíśsartok kaná-

-nga majuartulersok. kingumut kiviánguaraluarsártunga, tasigune kisagânga kuilerratsautdlugo autdlartikasekaunga. autdlangatsiáinardlunga kíssartok akulikitdlilieriánguardlune taima ilisimángilanga, ilitSORilínguaraluasártunga erssama nipânit, makeriatdlartunga tauvauna uvaliartulitdlará, erkasugtuarama usfnátaok kimâmiunga. kiviáraluásâ-riga kingmka inuatdlánguardlugit tokungassorsuak. ornigkavko, pilariatdlariga. ilüngarme túnufnarssuaka-siuvok. nangmâgssara úgtútínardlugo avigsivunga. nangmagkiuteriarsfnardlugo angerdláufnarssuaravko, târ-silerâ tikspunga. nuliara okalugfigilerpara: „nunakativut kilanârtútigssânik âtsivigissarniákit“. nunakativut pajug-talerpai. tusaratdlardlutik pajungniarâtik nuisitsissut isilerput. okarfigilerpáka: „inugpagssógaluane nunguna-viángilak; akago ornigkumârpaput“. taima okalugfigi-niarivtik okautigait autdlârtorssuit. katángutima ingi-atdloralugtuatdlarait, okalugfigilerpáka: „nungúnaviángi-lât; uvagut akago kigdlinganut piúmârpugut“. akago uvdlâkut pilagkiartordlugo autdlarpugut. autdlangatsiar-dluta sujuniutíne kernertuatsiak ornilerparput. tikileriá-nguaraluasârigput inuk una tokungassok kâmúmissok, táunaka ungalerflerput, ila kugdlugiarssuardle tikskaluar-dlugo ilait nerivatdlâraluardlutik tokúngassaraut. kug-dlugiarssuak táuna ukiorssúp námagínguarujâ“. taima okariardlune nangmautsilerpai natsigdlagtarssuane, nang-magkiutdlugitdlo asúna okarsfnarmiok: „kangaugpat ást sekinek tarrisfnago igdluvtínut apútiniásakaunga. uvanga malugissakarniaraluartunga inorórtumik malungnâikama, uvanga tássa akigssiap ernutarânga. anersalínguarârssuk una orssortutdlardlunga orssortortilínguarangma, ímakale issigísavarma; ilerkúnguara atordlugo autdlásaunga“. tá-ssânga autdlariarame alingatsiarame sôrdlugôk tuluvak kautsiartok; taimáitorôk okalugtok kílanderdlune, ímaka-gôk kílagatdlarame táutugôk kílakinerpok. áungatdlar-mángôk táussumakasiup natsigdlagtarssuane áipariángu-ardiugo angerdlarpok. tikíkamigôk igdlorssuarminut ta-

-mána okalualautigínguarujá. igdlorssuarók atautsimik u-
-kígame kingunut avungnarame, nunaminut pigame, tá-
-ssáne saunínguarujok.

(k. o.)

G. okalugtuat kristumíunut ajokersútigdlit.

1. silarssúp ássinga.

(70). uvdloriarsiortut ilát ugpingítsumik ikíngutekar-
-pok. nangminek ugperduartúgame, ikíngúne GútímiK ajo-
-kersorniaraluarpá. uvdlut iláne ilíniarnertók táuna ikíngu-
-táta ornigpá; uvdloriarsiortok suliaminik soraeratdlarumá-
-ngingmat, áipáta iná issigingnárniálerpá, takuválo silarssúp
ássinga angmalortok angisórssuak, tássunga ássilísimassut
uvdloríssat angalassut uningassutdlo. ilísimassok aperá
tauva, kia silarssúp ássinga sazagá. nangminek pigíngíkine
okautigá tamatumíngalo sanassokángitsoK únerdlugo. tike-
-rártok tauva kamalerpok isumaliordlune, ilísimassup mitau-
-tigigáne. táussumale ságfigalugo okarpok: «ugperumángi-
-navit, silarssúp ássíngua mána isumaminik maungáinak
pissok, kanorme tauva isumaliorsínauvit, silarssuak píner-
-sorssuak tamarme isumaminik pigínaussok?» ikíngutá pa-
-katsisitauvdllune nípingínarpok, tamatumalo kingornagut
Gútímut silarssuarmik píngortíssissumut ugpilerpok.

*tugs. 19, 2. kilait okalugtuarát Gátíp nálangnarssusia,
agssaisalo suliait isuitsimassup nahunaerpai.*

2. Tío utokarssuardlo.

(71). ukiut mardlungnik untritigdlit kángiúsímangmata,
Tío isumagígsok, únuak keterarmat, Itáliame alianaitsume
ingerdlagame aliasugdlune káumat kiviarpá takutíkumavdlu-
-gulusók táussumúnga ūmáne aliasugtok. anersàrulugdlune

isumatusârpok. taimaititdlugo kákanit utorkarssuak ater-
-pok, Tíup ilisarissâ, kíngúmik tigumiaivdlune. tusaramiuk
Tío anersârulugtok, aperâ: »sók aliasugdlutit angalassarpit?
sók oruluvit kiavdlutitdlo?« Tíup akivâ: »katángutima
angutit arnatdlo pinekarnigssât aliasûtigigavko; támartarput
Gûtip avkusinererkussai atorumanagit, Gûtipdlo igdlue ino-
-kángingmata; taimaigínarpat Nâlagkap arka tusarneka-
-runгнаeriartúsavok«. utorkarssûp akivâ: »ersekinak, ilu-
-mòrtutit-â! Nâlagkap isumagssuina soraernaviángilak;
igdluliorêrpok soraiuitsunik, inuiagssuitdlo tamarmik ilisi-
-mâsavât tugsiarfigisavdlugulo igdlialortok pavna tupingnar-
-tok. kiviardlait! imarssuak kâkatdlo nipaitssorssûput;
kíngut tamâna tigugatdlauk kilagssuardlo kimerdlôrdlugo«. tipaitsulerdlune Tíup imarssuak kâkatdlo kiviarpai, kilag-
-ssuardlo kínguardlugo uvdloriarpagssuit kisíneritssorssuit
takuvai issáinarnik takugssáungitsut, tupigussítigingâlerpâlo
silarssûp angíssusia. utorkarssúvdle Tío agssaisigut ekít-
-dlugo ilungersordlune okalugpok ima: »upperínga ersinag-
-dlo; pavna kilaup kulâne igsiassok isumákígagssaunaviâ-
-ngilak, uyardlersunut tamanut takûtítuinásagame silarssuar-
-milünít kilangmilünít nunamilünít«.

*Jer. 29, 13. ujarumârpavsínga nanivdlungalo ùmativ-
-sigut ilüngardluse ujaruvsínga.*

3. píngortitarssuit.

(72). inûp ilisimassup ilâne Antûniusitokak mátútok
inuilârssuarmê Egivtirime ítok aperâ: »angut ilumòrtútít-â,
kanok ilivdlutit tássane inokángitsume inûsinauvit atuagau-
-tekaratit?« mátútup akivâ: »ilisimassutit-ûmâ, atuagag-
-ssakartuinarpunga nâmagtunik; atuagagssâka tássa silar-
-ssuak píngortitarpagssuitdlo; uyardlínguariakángilanga atua-
-rumagângavkit Gûtip okausigssâ uvavnut, silarssúakut
iluítúkut Gûtip okarfigissarmanga, takussâka tamardluináisa
píngortíkine táussumángalo tamarmik ítut«.

tugs. 46, 9. kaigitse, Nâlagkap píliai takuniarsigik.

4. atuagarssuit.

(73). nukagpiarkat mardluk, áipá arkanek sisamanik áipálo arfinek sisamanik ukiulik iliarssúngortut pítsúngorput erkamingnilo erkardlekaratik. pilerssárput tauva ákartik ungalúgkamītok ungasigkulugtume újariartorumavdlugo. i-ngerdlatitdlutik akungnigtarfipalänguamut iserput siningnia-rumavdlutik. akungnigtarfip inuata takugamigit atuagar-ssuit pīnersumik ungalugdlit angájugdliup pókátánitut, okarfigá: »aningaussakarnagdlo inútigssakángilatit; atuagar-ssuarnik tunínga; korúninik arfinilingnik akilerumárpáka«. nukagpiarak kiangajagdlune nivdlerpok: »perdlísagaluaruma-lūnīt, tuniumángitdluínarpáka«. akungnigtarfip inuata a-perá: »sók atuagarssuit uko taima erdligitigaigit?« nukagpiarkap akivá: arfinek pingasunik ukiokalerama ajoker-sornekalerpunga atuagkanik táukunínga, tássángalo nalu-jungnailerpunga ajortiligssússunga ajorssautigalugulo ánáu-ssissugssak; tássángalo naljungnailerpunga Gútekartumik atátamik ánáussissokartumigdlo; táussumalo okausé káumar-kutigssaráka inútitdlunga; námagsiniarumagaluakāka Gútip perkussai«. ússerniardlugo akungnigtarfip inuata atuagkat akigssait tapitsiarumangmagit, nukagpiarak nivdlerpok: »nággalūnīt, atuagautika erdligáka, tuniumángilákalo; tá-ssunga agdlát atortarpáka matumalo kingornagut atuar-tarumárpáka; perdlilerángama ernumalerdlungalo nikaler-dlungalo ingítarpunga avkusernit saniánut atuartardlugitdlo Gútip okansé píssagítardlungalo«. akungnigtarfip inuata okarfigá: »kanok píumaviuk nugkat, ákavse kitornarsiaru-mángigpase?« kīmavdlune nukagpiarkap akivá: »inuitdlūnīt tamarmik kimagkaluarpatigūt, taimáitok Nálagkap ilagsiū-mavátigut«.

tugs. 1,2. pívdluarpon inuk Nálagkap inatsisainut ka-jumigton, inatsisai erkarsautigaluçit wdlúkutdlo unuákutdlo.

5. Gútip okausé pívdluarnarput.

(74). inugsiap arnap kuisimassup kivfartorfigá nálagak náparsimassok, takuválo nuliata aliasungnera, náparulungá-

-lermat. kîsa uvine tokungmat, nulia kiavdlune tordlorpok:
 «Gûte-â uvigigaluara ânagtugssaunerpa?» okausê tupigu-
 -sûtigalugit kivfak okarpok: «kanok okarpit? inuit kau-
 -massût (inugsiak kernertûvok) méraunermingnitdlûnit agdlât
 Gûtip okausîsigut ajokersornekarsínaugaluardlutik avkütig-
 -ssamik pivdluarfigssamut sangmissumik sule nalunerpat piv-
 -dluarfigssamingnik?»

*Luk. 11, 28. pivdluarput Gûtip okausînik tusartut tor-
 -kordlugitdlo.*

6. Gûtip okausê kivdlingnarput.

(75). tuluk ilungersortok ûmámigut kajumigsarnekarpok
 igdlut akornánut avkusinernutdlo okalugkiartorumavdlune
 inungnut ilerkordlugtunut, Gûtivdlo okausê navsuiartorumav-
 -dlugit táukunínga nalussunût nálagiarumángitsunutdlo. táu-
 -kua ilâta agdlagkanik iluartunik nalingínaringnigtup milo-
 -riarumavdlugo nálagiartitsissok ornigpâ kaussarfine mitdlú-
 -tigssanik ímerdlugit. kilánguamik agdlagkanik atuaissok
 navsuiaissordlo tusarnâramiuk, mitdlûtigssane iperariartor-
 -dlugit nunamut nákartípai; ilaisa nalulerpât sók taimai-
 -liortok. nálagiarnek soraermat, nalunaerfigai pilerssáruti-
 -gigaluaminik, Gûtimutdlo kujaniardlune okautsit tusagkane
 pivdlugit kinulerdunilo ajokersornekarumavdlune ánássutig-
 -ssamik pivdluarfigssaminigdlo.

*Jer. 23, 29. okausera ingnertut ingila? okarpok Nála-
 -gan; káutatutdlo kaersunik sekumisitsissutut?*

7. sákutûgssarsiortok.

(76). ilánigók sákutûgssarsiortok kardlortardlune tu-
 -merparpârdlunilo palasip nálagiartitsivfanut tikiúpok okalug-
 -tarungnaerkuvdlugo. palase kamangnane okarpok: «sáku-
 -tûgssarsiortok tuluit kúngiata autdlartitâ mânipok». tauva
 soraeratdlardlune kilánguamik kardlortarkuvâ tumerparpâr-
 -kuvdlugulo. táunâle kîsa kasulermat, palasip okarfigâ:
 «imunga mâna uvanga tusarnârpavkit; ivdlit tauva tusar-

-nâratdlauk okausigssánguara ilingnut. uvangátaok iligtut sákutúgssarsiorpunga; sákutúgssarsiorpungame kúngit kúngiata Jísusip Kristusip nálagtigssainik, táussumángalo uvanga autdlartitauvunga; aiuko perkússutai (taima okariardlune agdlagkat iluartut agssainut túniúpai); tusarnâratdlákit kúngivit pavssuma okausigssai ilingnut. tauva agdlagkat iluartut maligdlugit Gútip nagdliorkussai inuit á-nangnigssât pivdlugo navsuiarpei. kivdlingnartumik navsuiarmagit, sákutúgssarsiorok nipangínalerpok okausê tusarnârdlugit, okausísalo úmatâ kivdlingârpât, kingunínguagutdlo Gútip okausísigut kilangmiup nálagaufianut píumatdlerpok.

Mák. 16, 15. silarssuarmut tamardlutnarmut autdlaritse vevangkíliumik okalugkiartordluse pingortítanut tamanut.

8. tupingnartuliaik.

(77). ilâne upernaungmat sila atdlartorssúvdlune ilíniartok isumatuvdlune igsiavok angúme nautsíviane orpít atâne. tauva ajokersortâta Nátanip aperâ ornigdlugo: »sók isumatusârpit?« nukagpiak kiviardlune okarpok: »Nátane-â, tupingnartuliaik takujumatdleravko«. ajokersuissup sâpâ: »inúsugtúgatdlarama uvangátaok taima kigsaraluarpunga«. ilíniartup aperâ: »kigsautit tusarnekarpa?« Nátane okarpok: »âp! Gútip ínugtaisa ilâta ornigpânga, agssainîpordlo paormarssûp kigutíngua, ivssumutdlo ilivdlugo autdlarpok. kingunínguagut pilutánguit mardluk sivkersut takuváka, kingornalo tungavekalerpok paormarssuakalerdlunilo. angutip ivssuma tauva angmalortorssuak kaumassok kivdlerorssuárdlo sarkúmersípâ; perkuleriarmanilo siláinarmut kangátar-pok«. ilíniartok okarpok: »ûmâ, angúmut táussumúnga tasiúnga, tupingnartuliaik tamána takorkuvdlugo«. Nátanip akivâ: »ungasigsumut autdlariakángilatit; rimerdlôratdlauk orpik paormalik najorkutarissat angmalortorssuardlo kulingnîtok issigingnâratdlauk; tássa tupingnartulíssat okautigí-ssáka«. kamalerdlune ilíniartok okarpok: »mâna nalu-jungnailerpunga mitautigísínaringma; uvavnút takutísínar-patit silame taimailíssartut«. agssaisigutdle ekitdlugo Ná-

-tanip okarfigâ: «takussartagkavut silame taimailissaramik, tupingnartuliâungínerpat? orpiup táussuma kigaitsumik ag-dliartoraluurtup takutingínerpâ Gûtíp píngortitsissime ajugakángíssusia? ilumut nukagpiak-â! ugperumik úmate-kardluta Gûtíp píngortitai tamaisa misigssorkigsârniarumagângavtigik, tauva tupingnartulíssat pissariakángitdlat, tupingnartuliáinait takussáinaravtigik mâne inûtídluta».

tugs. 139, 14. tupingnartuliáuput suliatit; tarnima tamâna misigivdluinarpâ.

9. katángutigít mardluk.

(78). uvdláralānguácut sila atdlartorssúgâ angutip er-nine mardluk sule sinigtut itersariartorpai ernārdlo mardkerkuvdlugit. sule sinerusugkaluarput, angúmigdle perkungmatik, náláinarput. Pítruse ilumigut isumalioraluarpok: «atátaga kakagkaluakaok, sule kasusunga mardkerkugamínga; nálangíkumale, navêrumârsimavānga». Hânsile nipitúmik okarpok: «sule sinitsiarumagaluakaunga»; taimáitok makípok, ilisimagamigit angúme perkussai ajúngitsússut. makingmata, angutáta nautsívingme ikákatdlarkuvai nuánârkuvdlugit. Pítruse sule ajuatdlagkame, makiârame, misigingilâ silagigsorssuak, naussutdlo pínersut tipigigsutdlo sianiginagit. Hânsile nuánârdlune maungáinak pisugtuarpok. Pítruse kîsa nuánâleriartorame, angúme nipâ tusarpâ, atuariartorkugâtik, ilumigutdlo âsít isumaliulerpok: «erkanaralugtuakaok, nuánâlersunga atuariartúsagama, nálangíkumale atátama navêrunârpānga». Hânsile nálangnermit inimingnîpok Pítruse sule isíngitsok. kîsa iserpok. tusarnâraluarpât tamarmik angúmik ajokersuina, Hânsile ilungersordlune Pítruse ilungersornane, isumaliorame navêrnékásasoralune tusarnāngíkune. Hânsivdle tusarnârdluarpai angúme okausê úmámiugalugit, nersornekarumagame angúminít.

taimátaok inúp Gúte nálásavâ táuna asanermít, misigigamigit perkussai ajúngitsuinartut, úmigisavai Gûtíp úmi-

-gissai tamaisa. inatsisit perkussât tássa: Gûte mianerúk; ívangkíliuvdle perkussâ tássa: Gûte asagúk.

Juan. 1, 17. mássa inatsisit Mórzasikut túniüssáuput, sámáunerdle sagdlusuissutdlo Jisuse-Kristusikut pílerput.

10. Gûtipilugsiortok kristumiulo.

(79). Gûtipilugsiortok igdlokatine kristumiup isuma-gigsup sâgtíniarumavdlugo okalugfigissarpâ: »atausínarmik Gûtekarpok kilangmigdlo nunamigdlo píngortitsissumik; táussuma sekinek nuerkussarpâ siagdlerkussissardlunilo; ta-kussarpai suliavut, kínutivudlo tusardlugit; úmassúgamilo ajortut pitdlararai ajúngitsutdlo angajorkautserfigalugit, á-náussissardlunilo perdlorkussissarpok. Gûtipiluit ássinge máko marráinaussut tusainatik takungnigsináungitdlat, ajú-ngitsuliarnatigdlo ajortuliángitdlat. Gûtipilugsiortuvdle kristumiup okausê sugssaringilai. iláne autdlarmat, kristu-miup ajáupíssamik aserorterpai Gûtipilue angnerssâtdlo ajáupísserdlugo. tikíkame Gûtipilunilo aserorsimassut ta-kuvdlugit, kamangâlerdlune okarpok: »kia aserorterpai?« kristumiup akivâ: »Gûtipilúp ássingata angnerup aserorter-simavai ilane«. okarpordle: »sagdluvutit, sule aulanaviá-ngilak; tássa ivdlit aserorterpait; mána tokúsavavkit a-jáupíssamik matumínga«. kristumiuvdle okarfigâ: »ka-mangnak; isumalioraluaruvit Gûtipiluvit aserorsináungíkai uvanga agssânguama aserortigai, kanorme tauva Gûtigisi-nauviuk kilangmigdlo nunamigdlo píngortitsissûsoralugo?« Gûtipilugsiortok nipangínalerpok isumatulerdunilo, tama-tumalo kingunínguagut Gûtipiluit ássingisa angnerssât nang-minek aserorterpâ tugsiarfigalugulo Gûtiuvdluartutuaussok.

His. 14, 6. sâgdlyse Gâtiliarujuse tunúsígik narrujuni-nartuliasilo tamaisa kiviárnávérsgik.

11. Gûtip píssusia.

(80). kúngit ilâta angut ilisimassok okalugfigâ: »nalu-naerfigínga Gûtip píssusianik«. ilisimassup akivâ: »isu-

-maliûtigigatdlardlara uvdlok atausek nâvdlugo«. akagûng-
-mat kûngip âma tamatumînga aperâ. ilisimassup akivâ:
»isumaliûtigigatdlardlara uvdlut mardluk nâvdlugit«. uvdlut
tâuko nângmata, apererkigpâ isumainik. ilisimassup âma
sâpâ: »isumaliûtigigatdlardlara uvdlut sîsamat nâvdlugit«, ki-
-ngornalo kînuvigalugo isumaliûtigerkigsârniarumavdlugo sa-
-pâtip akûnera nâvdlugo. kûngip kîsa katsûkamiuk, aperâ,
sôk akiumângîkâne. ilisimassup akivâ: »Gûtip pissusia
isumaliûtigerkigsârniaraluarângavko, pâsigssâungînerujartor-
-pok uvavnut, tupingnangârame«.

*Râm. 11, 33. nalunarsilat Gûtip pissusia ilisimâssusialo
sujunekarssusialo.*

12. Gûte ajugakângilak.

(81). Israîlikut ajokersuissuisa ilât ajokersugkane oka-
-lugtûpai imâitumik: »angûma igdluanit kimerdlôrdlugo Lî-
-panûne takorânekaok orpigpagssualik kâkartôk; tusartar-
-pâkalo angutiga ilutigissailo okalugtuartut orpigpagssuarnik
kâkap kânîtunik. okalugtuartut tusânginavkit, pâpiarânguak
agdlautinguardlo nagsardlugo takussâka tamaisa âssilinia-
-palârpâka tûniutdlugitdlo angutivnut okarfigâra: »atâtak-â,
aiuko Lîpanûnip orpigpagssuitdlo âssinge. sôk taima tâuko
nersortigaigit? igpînguatut îput kâkat orpigkatutdlo îput
orpigssuit«. kungujulavdlunile angutima âssiliânguak tor-
-korpâ. — tamatuma kingornagut angutima okarfigânga:
»ajâupîsserdlutit Lîpanûniliarta«. kanigdiartoravtigo, uvdlut
kavsît ingerdlagavta, nuna katsingnerujartorpok, kîsa kâ-
-kamut majuarpugut. pujuerungmat uvdlordlo nuilerâ, por-
-tussuserssua takuvara orpigpagssuitdlo kânîtit takuvdlugit.
tauva tupigutsagdlunga tugsiangâlerpunga. angûmalo âssi-
-liânguak sarkûmerdlugo okarfigânga: »kimerdlôruk âssiliâ-
-nguit âssersûtldlugulo Lîpanûnimut orpigssuinutdlo«. pa-
-katsivdlungame nivdlîngilanga. — tânkunînga okauseka-
-rame ajokersuissup ajokersugkane okarfigai: »uvangâtaok
utorkarssuângulersunga ingerdlavunga kanigdiartordlugo Nâ-
-lagkap nâlangnarssusia. kisiâne inûnivkut ingerdlanima

ássigâ Lîpanûniliarnera; kanigdliartorângavne, Gûte angne-
-rujartulerpok kigdlekaranilo».

*Jer. 32, 18. Nðlagak Gátuvutit angingárlon pissaussor-
-dlo, Nðlagak katerssárssuit Gátiat tássa arsit.*

13. Gûte nalussakángilak.

(82). únússat mardluk tugdlerít ajokersuissup ilíniar-
-tok igpíngumut pisitdlugo uvdloriarpagssuit takutípai oka-
-lugtuaralugitdlo. únússat pingajuáne ilíniartup aperá: «sók
únússat nungutdlugit tamaunga pisítarpinga?» ajokersuissup
uvdloriarpagssuit kiviardlugit ilíniartok ínápâ kilak ki-
-merdlôrkuvdlugo okarfigalugulo: «issigaigít uvdloríssat pavko
kisíneritsorssuit? tamássa Gútíp issai. sumutdlúnít kivia-
-raluaruvit kangale issigerêrpátit; sumutdlúnít kiviásaga-
-luaruvit, issigísavátit; issigingísatit agdlát issigíssarpai;
issigkut agdlát úmatit issigâ, sekinerdlúnít tarrigpat issigi-
-ssakángikuvitdlúnit sulíssatitdlo isumaliútítitdlo erkarsau-
-títitdlo tamaisa issigísavai; târtorssuak târtoríngilâ úuar-
-ssuardlo kaumassorâ; ilumut ángiginiagaussut agdlát Ná-
-lagkap ilisimardluínarpai».

*Jer. 32, 19. Nðlagak, issítit magpersímáput imuit kitor-
-naisa avkutigíssainut tamanut.*

14. paormardluk paormarujugssuardlo.

(83). naussorigsaissook orpigssúp mángertup tarráne ig-
-siavdlune paormarujugssuak naussuínaup paormâ (taimái-
-tok iláne untritilingnik úgtútekararaok) kimerdlôrpâ naut-
-síviup ungaluata sinánítok. tupigusugdlune okarpok: «ilúá-
-ngilak naussúnguak tamána paormarssuakarmat mamartu-
-nik orpigssuardle pínersok paormardlokarsínardlune —
tikertut agtigíssartumik — nerissagssáungitsumik. uvanga sila
píngortikaluaruvko, orpigssuak paormarujugssuakartísagaluar-
-para okimaitsumik naussúnguadle paormardlokartitdlugo. ila
takoránerkajakaok tauva». táima okariarmat, paormardlúp
orpingmit nákaríngâ kingaisigut kilerdlugo. tupagdlune a-

-ngut okarpok: »iluamik navêrnekarbunga; orpik mána paormarujugssuakaraluarpat paormátalo nákaivfigalunga, to-kúsagaluarpánga. ilumut tamarmik iluarnernungárput tai-maitdlutik sôrdlo Gûtíp píngortíkai.

tugs. 104,24. ata amerdlangármata suliatit, Nálagan-d; tamaisa suliarátit ilisimatávdlutit, nuna pisüssutingnik uliv-kárpok.

15. kivfapiluk sângniartok.

(84). tuluit ilâta tusaramiuk kivfane okausipilokar-tartok kimugtuarssuit navêrsitdlugit, ánilârdlune okarfigiar-torpá: »ilaliússiumaguvit, inokajuitsumut kimugserumârpuit, inokajuitsume tusartokásángingmat okausipilungnik, Gûtivdle kisime tusásavâtít«. kivfak kimugserdlune aut-dlarpok. nálagkamile okausé isumákêrnek ajorpai. tama-tuma kingornagut nálagâta malugâ kivfane tivtîtsúngoriar-tulersok ilerkupilunilo soraerúkai. aperâ tauva: »náparpit?« okarpordle: »nágga, puiorpit, kanok ivsak okarfigigingma, okausipilokarama ilaliússivdlungalo? okautsivit taimane kiv-dlingârpánga; inokajuitsumut pigama kisingorutilerdlungalo sujôralekaunga ánilâlerdlungalo, okautsisit erkaigavkit, Gûtíp najorânga, isumaliulerdlungalo najúsagânga inokángitsumî-tarângama ajortuliarângamalo; ánilârutigingâleravkit ajor-tika, sujôralerpunga úlilerdlungalo, isumaliulerama tokúsa-ssunga ajortorssûtitdlunga. okautsisit erkaissardlugit a-
-jorungnaeriartorumatdlerpunga sângniardlungalo, mánalo kí-
-nuviginiarpavkit, ikiorkuvdlunga, iluariartorkuvdlunga».

tugs. 139,4. mássame atausînarmigdlünit okausekángilak ornavne ivdlit, Nálagan, ilisimángisangnik.

16. ilisimatók pakatsisitak.

(85). ilisimatók ilisimássuserssuaminik usorssitsártok kákarssuak avkutigalugo kisimîtdlune pisugpok, isumatu-vatdlâkigamilo sujumutdlünit kingumutdlünit talerping-milünit sâmingmilünit tungânut kiviarnane. tássángáinak

nukagpiarak nerssutautinik pârssissok nâpîpâ, ujarâ-
 -nguit pinguarigai, tiguvdlugitdlo kimerdlôrtaiai, âipâ ti-
 -gussarângamiuk ilivdlugo âipâ tigussarâ. ilisimassup okar-
 -figâ: »ûmânguakasi-â, suna suliaraiuk?« nukagpiarak
 akivâ: »isumaliorpunga, nâlagak-â!« ilisimassorsûvdle tu-
 -pigusugdlune aperigujâ: »suna isumaliûtigaiuk?« pârssi-
 -ssukulungûp okarfigâ: »Gûte erkarsautigâra«. ilisimassup
 âma aperâ: »nalúngiliuk Gûte sumîtok?« aperssûtâ tamâna
 erkumît sok nukagpiarak igdlautigilermago, ilisimassok o-
 -karpok: »atagule naluvat«. taima okardlune paormarssuak
 kaussarfingminit amuvâ okardlune: »tâuna písavat, okarfigi-
 -gungma, Gûte sumîtok«. nukagpiarak pôkâtânguane
 magperdlugo paormarssuit mardluk sarkúmersîpai okarfiga-
 -lugulo: »kuninga uvanga tunísavavkit, nâlagak-â, okarfi-
 -gisínaugungma, Gûte sumîngitsok«. ilisimassorsûp paor-
 -marssautine kingumut kaussarfingminut mangusínardlugo
 pakatsivdlune autdlarpok.

*Mt. 21, 16. Jisuse okarpok: merdlerúnguit milugtuâdlo
 karnînit nersûtigssak pissarêrpat.*

(at.)

17. Gûte asangnigtûvok.

(86). angutip asangnigtup suliarissartagkane pivdlugit
 nulê kitornanilo ungasigkulugtumîttut najortaráingilai. ilâne
 ilakutiminut nagsiúpâ igdlerfiussak kitornaminut tuníssutig-
 -ssanik imalik agdlagdlunilo ima: »kitornânguâka! ajúngi-
 -niaritse ilerkoringniardlusilo, tauva katsornase uvavniku-
 -mârpuse. tipaitsungniaritse, igdlugssavsine mâne tuníssu-
 -tigssâka pigssase kussanarnerussut torkoravkit«. mêrkat
 nuânângârput okardlutik: »ila atâtarput asangningârame,
 nuânârutigssavtinik agdlât tunissarpâtigut; taimâitunik a-
 -sangârparput mássa takúngikaluardlugo ilisarivdluarnagulo;
 tipaitsugtíniásavarpúme okausê perkussailo malingniardlugit«.
 arnâta tauva okarfigai: »sórdlo angutivse nuname pissarâse,
 taima atâtavta kilangmiussup inukulúnguit kitornane pissar-
 -pai; mássa takúngikaluarivtíne issivtinik, tuníssuterpag-
 -ssuarnik ajúngitsunik tamanik tunissarpâtigut imâitunik:

sekinermik, káunámik, uvdloríssanik, naussorpagsuarnik, atissagssavtínik, imigagssavtínik, nuánárutigssavtínigdlo nali-
-ngínarnik; tássánga nalujungnaerparput asangnigssuserssua.
agdlagkat iluartut tássa atuagagssiússai uvavtínut, táukúnati-
-gudtlo nalujungnaersípátigut perkussaminik tuníssutiminigdlo
avkutigerkussaminigdo kilangmut sangmissumik, avdlanigdlo
angnerussunik tipaitsungnartunik pigssakarujugut. taimái-
-tumik Gúte asásavarput perkussailo, nálagdlugit, tipait-
-sungniardlutalo kilangmut pissugsaugavta, tagpíkane kínar-
-siordluásagavta tipaitsútigssavutdlo nalekásanatik sorái-
-sanatigdlo.

*tugs. 34,9. misiginiardlugulo takuniarsiuk Nálagkap
avágingnigssusia; pivdhuarpok táussuminga tatigingnigtok.*

18. atuagarssuarnik atuartúnguak.

(87). nukagpiarkap atuagarssuarnik atuaissup angúne
ornigdlogo okarfigá: »okalugtuat máko aitsát atuagkáka ilua-
-ríngiláka«. angúme aperingmane: »sût?« okarpok: »oka-
-lugtuat ulerssuarmik Sútumavdlo Gumôravdlo piunêruti-
-tauneránik; tupigusupunga, Gútip asangnigtup nákingnig-
-tvdlo inuiagssuit táuko piunêrutingmagit kugdlugiánguatut
serdlernartutut. angutáta sãpã: »erkaiviuk tugdlivta ig-
-dlorssua ikuatdlangmat?« ernera angerdlune okarpok:
»ilumúme; taimane tamarmik ingnerssuak kavterniaraluar-
-pât; sapermássugdle igdlorssuak ingivterkuvât, ernînardlo
ingivterdhuarpât. angutâ okarpok: »sók ingivterpât? sók
isumaminik ikuatdláinarkúngilât nungutagssáinaüssok?« er-
-nerata akivã: »mitautigînersimavarma, atâtaga! ingivter-
-kuvât, igdlorpagssuit tamarmik erkânítut ikuatdligtísaga-
-luarmata ingnerssuarmit. angutâ okarpok: »iluamik okar-
-putit, ernínguara! taimáitumik isumakarujok Gúte; Sútu-
-map Gumôravdlo ássigât igdlorssuak ivna ikuatdlagsima-
-ssok; ajortiligpagssuakarmata táuko, Gútip táuko piunêru-
-típai ilatik aserorkunagit, Gútip okaorkigsárutai nalingína-
-ringmatigik. Gútip akingnássivdhuartup aserorsaisstut ilait

nungutitarpai sulilo ajorungnaersinãngortut ilait navêrsar-dlugit, amerdlanerit ânagtugssãngorkuvdlugit.

tugs. 5,5. Gãtiungilatit iluait sut ilerkuinik iluarinngitok; ajortok ilingne najugagssarsisãngilak.

19. Gûte akingnãssivok.

(88). Kastiliamiut kúngiat igdluvssãrssuarmit ilakutine ilagalugit anissok, inûsugtúnguak tokutauvok issigititdlugo, tokutsissordle kimãvok nanissagsaujungnaerdlunilo. katãngutigít mardluk pasigdligaulerput inuarnermut tamatumúnga. naugdlo pissúnatik nangminerdlo ilungersordlutik pissúngissusertik nalunaera. luardlugo, parnaerússivingmut isertitãput. kamagtorssãvdlune kúngip katãngutigít táuko ivnarøjugssuãkut nákarterkuvai. erkartússissut kúngertik kinuvigigaluarpãt iluamik inatsisit nãpertordlugit kigdlior-kãrkuvdlugit. kúngivdle kínutãt tusarumãngilã. katãngutigít tauva nãgdliungnermingne kúngit kúngiat kilangmítok tunãrilerpãt, nãlagartigdlo nunamítok nalunaerfígãt sãrkúmerkuvdlugo kilangmiup erkartússivianut, uvdlut 30 nãriar-pata. tauva nákartitãput tokuvdlutigdlo tokumikãnilar-nartorssuarmik. kingorna kúngip katãngutigít táukua okausisa naggatãt isumãkêrdlugo autdlarpok Antalúsiãmut sãkutúne ilagalugit. uvdlakutdle takulerpãt kúngertik sinig-fingmine inangavdlune tokungassok; sunauvfa tássa uvdlok uagdlerisãsak nãgdliungmat, kúngip katãngutigít ivko pissúngitsut tokutingmagit kingornagut.

Is. 35,4. okarfigisigik ûmatimikut kugsalassut: tugpat-dleritse sujõrãkinãsilo, takuvãse Gãte aggersok akiniãisavdlune Gãtip akilúutãnik.

(V. S.)

20. ilivsínit angnerúngilanga.

(89). kangaungmat Tiuskit nunãne supinerssuakarpok kúgssuisa ilãt supingmat. umiãtsiat avalagtarput inungnikãnãussissugssat igdluinit úpingassunit pêrsíkumavdlugit. nãgdliugtut amerdlakingmata, umiãtsiat ikigpatdlãkaut.

taimane tusâmassauvok nâlagarssuak asangnigtorsuak, igdlorssuarminut nâgdliungârtut ânagsimassut igdlugssakângitsut piserkugamigit nangminerdo ânâussiniartut ilagigamigit nagdliungartut ânâuniarumavdlugit. sumilûnît takussarângamiko îngilitut ajûngitsutut itipât. arnângûp ornigdlugo kînuvigâ, kitornânguane igdlup kâne kekartut sâvigtugssaugaluit ânaorkuvdlugit. nâlagarssûp nalingînak tâukunînga ânâussiartorumassok akigssarssuarmik neriorssorfigigaluarpâ. kisiâne piunassokângilak. tauva nangminek umiatsiait ilânut ikinasuarpok, mâssa tamarmik inertealuarâne. akivaile: »ilivsinî angnerûngilanga; avalagsinar-dlanga inungnik ânâussiartordlunga«. taima okariardlune avalagpok. takuleramigitdle mêrkat nuânâlersut, umiatsiait kivîput, kûgssuarmilo tokuvdlune ipivok nâlagarssuak aitsât asangnigtok, inuiagssuitdlo tokunera kîssatigât.

1 Pît. 3, 8. tamavse isumakatigîngniaritse, kamaging-nigdluse, katângutigît asavdlugit, nâkissaiagajugdluse, inug-siarnerdluse.

21. tunek.

(90). tunek Amêrikamîtok ilâne auvariartortok târsingmat angerdlarniaraluardlune orpigpagssuit akornânut tâmarpok. sivisûmik maungâinak ingerdlagame kasunermit natdlarpok kasuuserumavdlune. tâssângâinak asime kaumassûnguak issigilerpâ. igdlungûsoralugo kasuuserfigiumavdlugo orningniarpâ. kîsa tikipâ naussorigsaissup igdlungua. mato kasugtordlugo inua kînuvigâ sinigterkuvdlune. inuale nâkigtâikame isumaginagulo Nâlagkap perkussâ imâitok: »inokatit iligtut asâsavat«, kuisimângitsok Gûtimigdlô nalussok ingminêrkûngilâ ernînardlo autdlarkuvdlugo; piunângigpângok, kingmerssuarminut malerssorkûsavâ. tâmartup kînuvigigaluarpâ nâkingnerkuvdlugo, naussorigsaissuvdle tusarumanago tunerdo pêrkuvdlugo iserpok matulo parnerdlugo. tunek uterkigpok orpigtûmut tâssane siningniarumavdlune kaulererdlugo. kauleriarimat angerdlarpok tikitdlunilo nulê nâpipâ aliasugtok muluvatdlâkingmat. ukio

kângiungmat ilâne únuame tornup igdlua autdlainiartup tá-martup tikípâ kínuvigalugulo sinigterkuvdlune. tunek sinigkualuardlune makínasuarpok támartordlo magpiutdlugo, takuleramiugdle ilisarilerpâ naussorigsaisok nákingtaitsook. kamangnane nulê kínuvigâ, tikerârtok nerdlerkuvdlugo sinigfigssâlo pissarêrkuvdlugo, kasungârmat. akagûngmat autdlalersok tornup áipará únersûtdlugulo avkutigssânik. kimaleramiuk okarfîgâ: »nerissagssangnik imigagssangnigdlo sinigtarfingmigdlo mãna tunerêrpavkit, támartutit nagdligigavkit; erkaiviuk ukîgavta támartok igdlúnguarnut pissok, ernînardle pêrkussat? uvangauvunga. mãna akiniarsínau-galuarpavkit; kisiánile kristumiugaluardlutit taimáitok kristumiut ilerkugssât isumákêrpat. uvangale Gûtiuvduartumik nalugaluartunga ûmativkut ilisimavâka anernerup angnerup perkussai. nalujungnaerit tauva, kristumiumik atekartutit, Gûtimik nalussûgaluartut agdlât asangnigssusekarsínaussut nákingnigssusekarsínaussutdlo; tamatuma kíngornagut támartúngûp matut kasugtoriantorpagó, erkainiánga magpiutdlugulo«. taima okardlune agssaisigut ekitdlugo tunek autdlarpok.

Mt. 7, 12. inungnut kanordlûnît iliorfigerkuguvse, ilivst-saok taimatut iliorfigisigik.

22. savârak mêrardlo.

(91). nukagpiarak ilâne angajorkâne ilagalugit pisugtuarame, takuvâ savâranguak arname milugtitâ. tamána nuánârutigalugo unigdlunilo issiginguârpâ isumaliulerdunilo savâranguak usornarsimakissook; kîsalo okarpok: »savârángûp arne najortuínásavâ?« angutâtale sâpâ: »nâgga, ivigartorsínângulerune, arne kimásavâ ivilingmutdlo písavok nangminek nerissagssarsiúsavdlune«. nukagpiarkap aperâ: »nâlungíssat капок písápat? arnatik najortuínásavait?« angutâ okarpok: »tamatumínga navsuiarfigisavavkit, ernínguará. nâlungiarssúngûgatdlaravit, arnat milugpat savâ-rartut ûmatut. káumatit kavsinguit kângiungmata, arnat ilisarilerpat kungujulavfigalugulo, savârdle taimailinek ajor-

-pok. tauva okapalâlerputit angajorkâvit arke tailerdlugit, savârkap âma tamána ajorpâ. kingorna ilinialerputit nalujungnaileriartordlugitdlo nâmagsiniagagssatit angajorkângnut katângutingnutdlo inokatingnutdlo, savârángúvdle tamánâ-taok naluvâ. âma kingorna ilisimalerputit Gûtekartumik ilingnik silarssuarmigdlo píngortitsissumik, kilangmutdlo kúmut kiviartalerputit, savârdardle nakáinarpok nunamut á-mut. savârdartut tauva íkumagaluarpit? nukagpiarax nivdlíngilardlúnít. angutâta okarfigâ: »ârit Gûtip inuk píngortitarâ ajúngínermik nuname, píngortisimangmat Gûtip ássinganut. taimâtaok mêrak ajúngínerujugssúvok norssu-tinit, anernermigut Gûte ássigínerugamiuk asanartok nâ-langnartordlo ilisimassorsuardlo«. angúme okausê nukag-piarkap tauva úmâmiugivdluarpai.

1 Kor. 3, 16. nalwise Gûtip nálagfutigigâse, Gûtipdlo anernerata inigigâse?

23. angisût.

(92). iliniartok angutínguak atuarfingmit pígame, nuâ-nârdlune angúne okalugtûpâ tusagkaminik úmassunik nalingínarnik, navguaitsumik líuvimigdlo nerssússuarnigdlo av-dlanik, angúnilo kínuvigâ, okalugtuarkuvdlugo angisórssuar-nik nalingínarnik. angutâ angerdlune tauva ernnerminat takutípâ ípernánguak. ernera okarpok: »atâtaga, mítati-gínersimavarma«. táussumale agdlisitsiut túniutinardlugo tássúna ípernánguak kimerdlôrkuvâ. sunauvfa tauva mer-kuligssuak kiviuligssuardlo takuvâ, niakualo sululo niulo angekissut. tupigutsagdlunilo okarpok: »tamássame ilumut angisók«. -- únungmat uvdloríssatdlo erssingmata, angutâta uvdloriarsiorfingmut písipâ, tássane uvdloríssat kíngússúakut kínguarterait. angutâta ernnerminat kínguarkuvai uvdloríssat angalassut nunamitdlúnít angnerussut. tupigutsagdlune a-ngúne okarfigâ: »ila, atâtaga, angnerussokarsimánger-kôrpok«. angutâtale sâpâ: »nággaldúnít; táukunánga angnerussokarpok, píngortitanit táukunánga angneruvok anernilík anernermigut silarssúp pínik misiligtaissok. uvdlume

takussatit ípernúanguak uvdloríssatdlo kimerdlórnek ajúsa-
-vatit, inûp kíngut navssáringigpago. agdliartoruvit, okaut-
-síka aitsát nalujungnaerdlúasavatit; nalujungnaeriartorug-
-kitdlo silavdlo inûvdlo píssusê angnek angnerussordlo ili-
-simanerujartorumârujátaok táukunánga tamarssuarnit ang-
-nerujugssuak píngortitsissát tamássa Gûte.

*tugs. 86, 10. Nálagak! ivdlime angingárputit, ivdlit
tupingnartuliortarputit; kisivit Gátivutit.*

24. narssak kajússiagssalik.

(93). naussorigsaissup isumagigsup kitornaminut nu-
-nautine orpípagssuítldlo pigissane takúítarpai ajokersor-
-niarumavdlugit Gútip isumagssuineranik párssineranigdlo,
kanordlo nuna naggorigsúngortartok kiangmit sialungmitdlo.
uvdlut iláne sila kiakingmat, táuna kitornailo narssamítit-
-dlutik kagdílísangmat angerdlarasuarput. tikileriartut si-
-lapilugssuángorpok siagdlersorssuángordlunilo. uvalilersok
kagdlernungaeremat, narssaliarkigput; sunauvfale narssap
kajússiagssagdlop ássigikánerpá avkusinek, sialugssúp ivig-
-ssuit úpítíngmagit tamaisa. takugamíkik, mêrkat alia-
-sulerput, aserorsimasoralugit; angutâtdle nivdlíngilak. tau-
-valo angerdlarput. akagúngmat sekinek nuilerâ silagigsor-
-ssuángormat, âma narssaliarput. tupigusungâlexaut tauva,
ivigssuit tamarnik úpítitaugaluit naparkingmata, narssardlo
kajússiagssalik alianaitsorssússok takorkigpât. tauva mêt-
-kat Gútip asangnigssusia ilisimássusialo nalujungnailerpait,
sialungmit nutángortíngmagit ivigssuit tamardluínaisa, tipait-
-sungârdlutigdlo okarput: »Gútip píngortítai tamarnik ajú-
-gitdlúinarput«.

*tugs. 19, 8. Nálagak nalunaiarutai ilumórput, ilisima-
-ngângitsunik ilisimatûngortitsissarput.*

25. mêtak ánúussak.

(94). iláne nivarsiaránguak isávfíngme kekarpok a-
-ngúne utarkivdlugo, tikilermat kimugserdlune ivigssuarnik
kivdlugkanik isertitagssanik iserterivingmut angerdláussiler-

-dlune. angutátale paningue sianiginago súkassuatsiamik ingerdláinarpok; tauva kimugtuarssuit ardláta mênax sakag-dlugo ordlutípâ kamutitdlo kigdleralânguáne ordlorkavok. kimugtuarssuitdle tássángáinarlutik unigput, angutivdlo iperartoraluardlugit autdlartínek sapilerpai. tauva kamutinit arkarpok misiligkumavdlugo suna akornutigigât, tu-pagdlunilo takuvá panínguane kamutit agssakâssuisa su-junínguáne nalassok. sule arkunarsimángitsok kajagssût-dlugo tiguvá kivssumiardlugulo nuliáminut erkúpâ, tipait-sungnermitdlo kiavdlune okarpok: «panínguarput auna Gûtíp áipagssânik uvavtínut túniússâ Gûtivdlo íngilíminut kimug-tuarssuit unigtítíngigpagit, tokungassok ílingnut mána er-kutísagaluarpara».

tugs. 34, s. mianeringnigtai Nálagkap íngiliata tang-márfigissarpai avataisigut kaujatdlagdlugit, ánavutdlugitdlo.

26. nerriverujugssuak.

(95). písórssuak tatdlimanik kulilingnik ukiulik inû-vigsiortok ernerisa kussanartúnguanik nalingínarnik pajug-pât, nuliatalo mamartuliúpâ, íkingutaisa kaerkusimassut nerekatigisangmatik. nerrívik pínersarnekarpok nerissagssa-mautitdlo mamartut savssarnekalerdlutik. nukardlít mardluk Emílíp Avgustusivdlo tamaisa nuánârutigait, aitsât taima pínerdigissut takugamíkingók. ajokersortáta najuissup okarfigai: «taimáitok akago angajorkávse perkugpánga, nerrívig-ssuarmut angnerujugssuarmut písikumárpavse. nukagpiarkat nerrívigssúp tamatuma sússusia nalujungnaerumagaluaakât. uvdlaungmat ajokersuissup alianaitsorssuarmut tasiarpai. kaulermat sekínerdlo nuileríarmat tássunga píput. takuga-míko, nukagpiarkat ataútsíkut okarput: «íla alianaekaok». sekínek nuerérmat, tamarmik úmarkilerput; orpigssuit or-pigkatdlo ígítidlo tipígíput, tingmíssatdlo kardlortardlutik tingerarput nerissagssarsíoriartordlutik avalexutit pílutitdlo akornínut, nerssutautitdlo ívigtulerput, avatímingnilo takuler-pait kívdluissut kívdlítitik síligkait ípígsardlugit sulíler-dlutik. ajokersuissup okarfigai: «ájuna nerriverujugssuak

avativsínitok takutitagssara ilivsínut, tássa silarssuak; uv-
-dlutdlo nungutdlugit taima Gútip isumagssuivdlune píngorti-
-tarpagssuane tamalât nerissagssamautigssainik avalaivfigi-
-ssarpai«. Avgustuse tauva okarpok: »aitsât tusâvdlualer-
-para okausek mána: »tamarmik issait ilingnik utarkíput,
Nálagak-â, ivdlitdlo nerissagssainik tunissarpatit nagdliú-
-tarângat, agssatit magperdlugit úmassut tamaisa kârsit-
-dlartítarpatit nuánarinékartumik«. (tugs. 145,15. 16.)

27. savat kapinartut akornánit.

(96). nálagarssuak erneralo ilâne únulerâ igpiup kâne
igsiavdlutik kimerdlôrpât sekinek tarrilersok. taimaititdlugit
pârssissup savautine kílassut pangaligtutdlo ungordlugit a-
-ngerdláuniarpai; avkutigissâtale sania kapinartuligssúvok.
Vílalmip malugilerpai sávat tamangajaisa kapinartut mer-
-kuitsiarait. ajuatdlautigigamiuk angúne sâgfigâ okardlune:
»atâta, sôk Gútip kapinartupilugssuit píngortínerpai? akago
sekinek nuilísagpat kivdloriartorumagaluarpâka«. angutâ-
-tale akivâ: »avâlekíssanut merkuminínguáinait atáput, i-
-nuitdlo ukiut nungutdlugit atausiardlugit merkuerdluartar-
-pait«. ernerata sâpâ: »ilumúme uvagutdle merkue ajú-
-ngekutigâvut avâlekíssatdle atorfekartingilait«. angutâ oka-
-rujok: »nalussúngûgavit, taima okarsimavutit«. akago kau-
-leriarmat Vílalme panalissardlune autdlarpok avâlekíssat
kapinartut kivdloriartorumavdlugit angutâtalo maligpâ. ka-
-pinartut tikileramíkik, angutâ okarpok: »uvatse, ernínguara,
utarkigatdlait«. unigkatdlardlune Vílalmip tingmiarpagssuit
kapinartut akornánut katerssortut takuvai imáitut kugsagtat
únuariánguitdlo tuluvárnatdlo siggúnguamingnik merkuminí-
-nguit katagtut katerssorkârdlugit tingúkait. Vílalmip angúne
aperâ: »suvdlutik taima?« angutâta sâpâ: »tássa Gútip
píngortítarpagssuane isumaguarmagit; kapinartut uko ajuat-
-dlautigíssatit tingmiarpánguit iluakutigivigipait, savat merkue
táukunúnga nipigtut tingmiánguit inilíutígíssaramíkik. ka-
-pinartut tauva mána sule kivdlorumatdlerpigít?«. Vílalmip
akivâ: »nâggalúnít, aitsât nalujungnaerdlualerpara, atátap

kilangmiussup tingmissat kilaup atânîttut táukunûnátaok paorkissarai.

*Mt. 6, 26. tingmissat kilaup atânîttut issizisigik: siaruar-
-terinatigdlo katersssuinatigdlo kuimutdlo kimatulingitdlat; tai-
-máitok atatavse kilangmiussup neristarpai.*

28. sákutók nākingnigtok.

(97). sákutúp ilāne siutitórnaċ pûnik Alagsanterssúp aningaussautainik imalingnik agsartortok ungorpá. siuti-tórnap artulermagit, sákutúp ilait ilangerdlugit nangminex agssortorniarpai kúngerssúp tovkant. kúngip terdlinganit kanok iliortok takugamiuk ornigdlugo okarfigá: «ajunge-kautit nerssutinik agdlát nagdligtuissutit, taima ungasig-sigissumut pût uko agssartoragkit; taimáitok sule ing-mánguak agssartorniartdlákit igdlungnut, pigilisagagkit tamaisa».

*tugs. 74, 19. tuinguarutit kuluartartok túniunavérük pile-
-ritüssusianut, nāgdliugtortavitdlo inüssusiat puioordlunakinago.*

29. kingmiarak ánáussak.

(98). Anna kúngúp sināne angalagame, nukagpiarkat nāpipai, tárkualo kingmiarak ipisarniaraluarpát. kingmiar-rardle nāgdliginermiċ Annap pisiará angerdlaudlugulo. tamatna. ornagut kingmiarkap maligtáinarpá, sumut-dlúnit an. ne. iċāne Anna sinigtarfingminut isermat inariartorum. ne, kingmiarak kilugtuáinalekaok sinigfiup atá ornigdlugo. takujartoramiuk süssusia, tupagdlune ma-lugilerpá tigdlingniartok issertorsimassok sinigfingme atānut. suaorngármat, kivfat tamarmik aggerasuardlutik tigdingni-artok tiguvát. kigdlisiormāne okarpok Anna tokúniaru-mavdlugo ilakutailo tamaisa tigdligfigiumavdlugit. Gútip taima páringmane, kutsavigingárdlugo okarpok: «isumaliú-ngíkaluarpunga, kingmiarkap taimane ánáussama tokumit ánáusagānga».

*tugs. 41, 2. pivdluarpok nikanartunna ilisimassutut ilior-
-tok; Nālagkap ánáukumárpá, uvdlor ajortok nāgdliugpat.*

30. tingmissat kardlorigsnt.

(99). igdlorpánguit ilaisa avatānīpok paormalingnik orpigtók takorānersok. upernalerāngat orpīt táuko tipigig-dlutigdlo pīnersunik kávekutekararaut. avalekutaisa akor-náne tingmiarpagssuit kardlorigsut uvdlokararaut; ukia-lerāngatdlo orpīt paormarpagssuarnik tamalānik mamar-tunik ulivkāraraut. ukiutdle ilāne nukagpiarapalānguit tingmissat uvdloe aserortalerpait. taimáitumik tingmissat kimávdlutik autdlarput. nautsvingne kardlorpalungnerat tusarssaujungnaerpok. sugdlinerit serdlernartut erniait ku-perdlugssat tingmiānguit nerissartagait amerdliartuálnaler-mata, orpīt pilutaerutilerdlutigdlo kávekutaerutilerput, sôr-dlo ukiume ítartut. nukagpiarapalátdlo sujornagut mamar-tunik paormartortaluartut píngitdlat atautsimigdlūnīt, nu-ngutdluinarmata paormait.

Mal. 2, 10. tamavta atausek atálaginginerparput? Gátip atautsip píngortinginerpátigut?

31. úmassúnguanik ániartitsissartúngua.

(100). nukagpiarak ilerkupilokarpok, tingmissat pia-rāngue úmatitdlugit merkuiartaramigit, aitsátdlo nuánāpi-lugtaraok, piarkat ániarnermit pikileriarāngata. najāta ilerkorigsúngúp angúne nalunaerfigā angajugdlerme ilerku-piluunik piarkat nagdliginermi. tauva angutāta erne ing-minut kaerkuvdlugo nujaialerpā tugdlerigsítardlugit. nu-kagpiarak kínarssordlune kiangálerpok. angutātale okar-figā: •árit, taima agtigissumik ánerissakartarput piará-nguit, merkuiarāngagkit, kisiánile táukúnguit okarnerdlūnīt kianerdlūnīt ajorput. sungmatit, ániartípigit?»

tugs. 94, 23. ajortulíait táukunúnga pisisavai, ajorssu-siatigut nungúkumárdlugit; Nálagkap Gátivta nungúkumárpai.

32. pissaminik nāmagingnigtok.

(101). nálagarssuit ilāt Aasiamītok píssarssuak pisô-rujugssuardlo inúvdluangárpok, kisiánile nuánarissakarna-

-nilo nuánãngilak. ingiminik náparsinasorinarpok, taimaing-
-matdlo nakorsanut kavsinut ikiorkussarpok. kisa iláta ilu-
-mórtumik okarfigá timágut nápautekánginerusoralugo, ki-
-siáne tarnágut, okautdlugulo angutip nuánártup ilugdliã
ativdlugo siningniarkuvdlugo, ajorungnaertutigisináusangma-
-gugók. tauva kivfat nunákutdlo imákutdlo autdpartitáuput
nuánágínartorsiorkuvdlugit ilugdlianigdlo nagsarkuvdlugit.
kisiáne angilugtorput, tamarimik ajokutekatdlatsiartarmata.
kísame nápipát mípersok pivdluartok nuánártok ajokutig-
-ssakángitdluinartok. tipaitsungárdlune nálagarssúp kivfáta
pítsok táuna aperssorkigsárdlugo ima okarfigá: »úmá iki-
-ngutigá! atausinarmik sule okausigssakarpunga: ilugdliã
pilara, akilerdluartisavat«. mípersordle okarpok: »ka-
-nok-â? ilugdlera? ilugdlekángilanga«.

ilumut inûmek pivdluarnerdlûnit pekuterpagssuarnit pi-
-ssaringilak.

*Ebr. 13, 5. ilerkoristuk piumatânase, pingvase nãma-
-galugit.*

(R. B.)

33. tigdligtok arnálo.

(102). tigdligtok kimilísangmássuk, arná nivíngarfig-
-ssáta atáne kekardlune aliasungárdlune upípok: kimititag-
-ssap arne takugamiuk najuissut kínuvigái inûvdluarkugat-
-dlarumavdlugo. orningmane, arnáta kiangárdlune kunga-
-siagut ekípá, kisiánile ernerata siutátigut kíngármane, arná
nivdliakaok. tigdligtok aperinekaramé, sók taimailiortumik,
okarfigái: »pissagssane pivá; méraugatdlarama, inertitsiar-
-nerdlûnit ajorpânga; kingornalo míperkungmanga, inorujú-
-ngulerdlungalo tigdligkajugtorssuángulerpunga; iluamigdle
ajokersornaviángilánga Gútimik Gútivdlûnit perkussainik ná-
-langnermik; táuna kisime pissûvok, mãna nivíngaivingmut
matumúnga ersinartumik tokuleriartorama; iluángínerpa
tauva navítsiaravko tokutínanga; ilumut inerterdluarnaviã-
-ngínamínga uvavnik tokutsissûvok«.

Sir. 30, 1. ernerminik asangnigtup inertertásavá kása tipaitsûtigssarserkuvdlune táussumánga.

tugs. 94. 12. pivdluarpok inuk inertigkat, Nálagan-á, inatsisingnik ajokersugkat.

34. ípangmio.

(103). merkat iláta takuvai inuit kavsit ípangmiumik pigingnigtut amussardlugo issigissarát nalujungnaerumavdlugo piniarfigssartik nagdlersíssak, tainalo iluamik inûniarumavdlutik. angutáta tauva okarfigá: »ivdlítaok ípangmio taimáitok pigát«. ernerata sáþá: »nágga, atáta, sule taimáitumik tuníngilarma«. angutá okarpok: »ilumiokánginerpit tauva tigdertumik ingerdlassumigdlusók ípangmiutut?» akivá: »nágga! úmatiga tigdlerpok«. angutáta okarfigá: »Gútip inuit tamaisa máne inútitdlugit tupingnartumik ilumiokartípai; tássauvordlo tarnip nalúngíssusia. iluartuliarángavit ajúngitsuliardlutitdlo, tauva akugtusúmik úmatit tigdleraraok missigissakarátitdlusók, tarnerpit nalúngíssusia agssuarissakángingmat ilingne; ajortuliarángavitdle agssuarnartuliar-dlutitdlúnit Gútipdlúnit perkussai alardlugit, tauva úmatit akulikitsumik tigdílísavok ilerasulerdlutitdlo; tássa tarnerpit nalúngíssusiaata sujórasármaitit. uvdlut tugdlerít návdlugit napáinaruvit ekiasuínardlutitdlo, tauva úmámiup erkaisisavátit, inûnerpit naggatigssá nagdliúkiartortok nangminerdo savssarumárdlutit Gútip sánut pissagssakásavdlutit kanok-iliornitit migssiliordlugit. taimáitumik misiligdluarteruk úmámiúnguak tarkamanítok, tarnerpit nalúngíssusia, Gútip níþá táussunalo túniússá ilingnut«.

tugs. 25, 5. Nálagan tasissersúnga ilumórssutsit ator-dlugo ajokersordlungalo.

35. Juan Hús.

(104). ukiut 1400ngormata Juan Hús palasiuvok ilinartitsissúvdlunilo Bujumát nunáne. ilisimatúvdlunilo isumagigsúvok. Gútip okausé misiligtaramigit, nalujungnailerpai þáve palasíktudlo katúliussut ajokersuinerdlugtut. taimáitumik ajokersugkane ajokersordluarniarpai Gútip okausé

maligdluardlugit agssuardliutigalugulo agdlagkamigut katûgdilit ugpernerdlungnerat. taimáitunik katûgdilit palasísa kíngari-ngálerpát. ukiut 1414ngormata kaerkuvát katisímavígssua-míngnut. okautsinile tássane misiutigiumángíngmagit, íng-nermik tokuterkuvát. kristumiuvdluartutut aulajangerdlune ánáussíssime ajokersûtá sagdlusuíssutdlo misiutigiumanagít tokorkussínerat tusarpá. palasíp ássútaiardlugo pápiarái-narmik anernípílungrik píngasunik agdlalíngmik atítítdlugo, tarná tórnrássungmut perkuvát. sulile aulajangerdlune kú-ngujulavdlunilo okarpok: «atíssara tamána narrunángine-ruvok ánáussíssima níakorutánit kapínartulingmít». takor-dlûgkersárdlunilo okalugfigái: «mána íkívkartileraluaparse nerdlek — (arka, Hús, íngtut ímáípok: nerdlek), — arssag-ssavnít sarkúmerumárpok kúgssuk — (Lútere pívá) — táu-ssumúnga kíngarkúpunga». anerníne Jísusímút perkuvdlugo íkívkartítauvdlune tokuvok. taimáitunik erkaimassagssauvok táuna ílumórtok ugperdluartok Krístusíp ajokersûtá íluartok pívdlugó nágdliugtítaussok ánerntorssuarmík.

Mt. 10, 32. Jísuse okarpok: uvavník ínungnut angtautí-gíngnígtok uvangátaok angtautígíumárpara atátavnút kílang-míussumút.

36. ílumut písuússok.

(105). tulûp písrássûp takornartak kákívfíliamút písit-dlugo nunautíne tamáisa táussumúnga takutípái. avatímí-nítut tamáisa uparuartordlugít okarfigá: «nunautít tamáko tamáisa pígåka». táukualo úngatát uparuardlugo okarfigá: «ungalulíugak una nerssutáutílik íssígáíuk?» takornartak a-ngerमत tulûp okarfigá: «tamánátaok pígåra». takornartap okarfigá: «pítsausímakaut tamarmík; ívdlítidle íssígáíuk íg-dlúnguak úngatdle?» angermane, takornartap okarfigá: «tássa arnap pítsup ígdlukasia; taimáítok arnánguak táuna písuúnerusímavok ílíngnít». tulûp aperá: «kanok ílívdline písuúneruva?» takornartap sá pá: «ílumut; Krístuse ugperfi-galugulo malíngníaramíuk, okarsínauvdlunílo: Krístuse pí-gára». nívdleranílúnít písrássuak pakatsívok.

t a k. 21, 7. ajugaussok tamáník kíngornússíumárpok.

37. sivnissok.

(106). ajokersuissup ilâne iliniartitane ima okalugtigai: »Pauluse okarfigiguvne ima: perkússutika máko nálásavatit, táussumale nálagnagitdlūnīt ajortuliarune avdlatut, sumik pissagssakarpa tauva? ila, pitdlagagssáusavok agsut atuar-fingmitdlo anisitagssauvdlune? Jinsivdle tugsuigpane sar-
-kúmerdlunilo okarpat: Pauluse nagdlingnartok isunákêrfigi-giuk, uvangalo sivnerdlara pitdlarnekarlunga, Jinsilo tauva pitdlarnekarpat sivnerdlugo, Paulusip tauva asangāsángika-luarnerpauk? taimátaok Gútip perkússuminik tunivátigut nálagniarukvudlugit, nalingínardlo táukunínga nálángitsox ajortuliardlunilo pitdlagagssáinauvok tokutagssáinauvdlunilo. uvagutdle tamavta nálángitsúvugut ajortuliartarpugutdlo. taimáitok Gútip ernerata sivnerpátigut ajortivutdlo píssuti-galugit tokutagssáinágorpok kissungme sáningassulingme, tokutagssaujunguaerkvudluta. mēkat asassáka! kanok pí-savarput tauva taimailiormatigut?» ajokersuissup aper-ssútata tamatuma mēkat kivdlingárpai, ilátdlo ilungersor-dlune okarpok: »Gútip ernerata asanartok táuna ánáussi-sserput ūmativtigut ilūngardluta asaniásavarput«.

1 Pít. 2, 21. Kristuse ániarérpok pivdluta maligagssau-jumavdlune uvavtinut, tumai atuarkvudlugit.

38. ernek kaerkussaussok.

(107). arnak utorkarssuak ugperpok merngortulerdlune ilâne ungasiguatsiámnut autdlarpok ilerkumisut ugpekatine ilagalugit nálagiarumavdlune. táunale ernipilokarpok ajor-tuliarsínartumik ajortuliarumatūmigdlo. taimaigínarmat kí-ssatigissarpâ ingerdlatitdlune. katisimavfingmutdle iseriar-dlune ernipilune takugamiuk tupigutsagdlune nuánârdlunilo tordlorpok: »ernerata! sunauvfa ivdlítaok tássanīpit? Nálag-kap sivisūmik ujararaluarpátit avkusinipilungne kaerku-ssardlutitdlo. kísame nanisimavátit«. tauva kungasimíkut erkitdlutik kiajungnáernek ajungajagput. tamatumalo kingor-

-nagut arnap táussuma ernine inûtitdlune najorkutarîna-
-lerpâ ikiortigalugulo.

*Luk. 15, 24. tipaitsulerput tauva, ernera una tokuga-
-luardlune âma ûmalermat tamaraluardlunilo nanissaungmat.*

39. sákutôk avdlamik isumatártok.

(108.) sákutôk sujornagut ajortuliánartok Gûtíp okau-
-sînik tusardlune tarnime ánangnigssânik isumagingnilerame,
Nâlagkamut sângniarpok, kigaitsumik Gûtíp sáimáuneragut
sagdlusuissut nalujungnaeriartordlugo ugperututdlo inûnialer-
-dlune. taimaingmat ikingutaisa nâlagaisalo mitautigissa-
-lerpât. ilâne nâlagâta kivfartorfigissâta aperâ: »ûmâ, iluar-
-niarssutit sumik pigssarsissutigaiuk?« sákutûp ajuatdlâ-
-nguarnane akivâ: »iluarniartúngúngíkatdlarama, uvdlut ta-
-maisa putumassarpunga mássákutdle putumâsaerpunga; tai-
-mane iliniarama ekiasugtorssûssaraunga, mássákutdle ta-
-maisa iluamik nâmagsiniarpâka«. okausisa ilumôrssusiat
nâlagâta misiutigisínáungínamiuk, sákutûp isumagigssusia
kingerna mitautiginaviángilâ.

*Ap. sul. 3, 19. avdlamik isumatârniardluse sângniaritse
ajortise pérkuvdlugit.*

(L. M.)

40. tuneke nutâmik erniusimassok.

(109.) tuneke nangmineke ûmámigut misigissok nutâmik
erniusimassumik anerníkut iluartúkut kavdlunâp ilâne suju-
-nersiormane, kanok tamána misigigâ, akivâ takutíkumav-
-dlugo. autdlaramik orpigssuartûmut pivdlutik, tuneke unig-
-dlunilo kissugssanik katerssuilerpok kugdlugiáguardlo ker-
-kánut ilivdlugo ungaluvdluinardlugo kissugssat ikuatdlag-
-pai. kugdlugissap ingnerup kissarnera malugileramiuk ta-
-manut sangussalerpok; tamatigutdle ikumavok. taima
tamatigut aniguniaraluarame sapilerame, kingumut ker-
-kanut uterpok tasitsardlune kulardlunilusók. taimáilermat
tornup tiguvá okardlunilo: »tâssa Gûtíp uvavnut avkutigi-
-titâ ilitsorilerama ajortiliussunga misigalungalo navianar-

-tumîtdlunga, Gûtîp kamangnermine issigigângalusôk. ujar-niarparale ânangnigssara tamanut sangussardlunga; sangunivnile tamane ingnerssuak takuvara; igdluanut sanguga-luarama âma ingnerssuak tâssanîpok. taimalo ânangnig-ssavnik neriugkungnaerdlunga tokûsangalerpunga. Jîsusiv-dle tarniga ânâupâ ingnerssuarmit pèrsitdlunga».

Juan. 3, 5. ilumut ilumut okâupavkit: inuk Gûtîp nâ-lagawfianut pisinâungilak, kisiâne imermit anernermigdllo er-niusimagune.

(L. M.)

41. niuvertok Gûtîmik ûnersiutigingnigtok.

(110.) niuvertup utorkarssûp isumagigsup tokuvigssâ kanigdiartormat, nangminek nâgdliungâratdlardlunilo timimimigut âniangâkaok, Gûtivdle tâussumûnga inuit asangnigtut isumagigsutdlo pisîpai, tâukualo mèrkat asangâgât tâuna ornigpât kitornatik ilagalugit. mèrânguitdlo tâukua erinalingnik tûgsiardlutik Nâlagak ûnersiutigât asangnigssu-serssua ûnersiutigalugo. tauva utorkarssuartaok nangminek tipaitsugdlune tugsialerujok, mèrkat Gûtîmik ûnersiutigingnigtut iluaringâramigit: taima tokutinago uvdlut taimaisa najordlugo tugsiaakatigissarpât. kîsa niuvertup tâussuma kînuvigai, naggamêrdlutik tugsiaut mâna atorkuvdlugo: »pivfigssara kanigtûngûvok«, nangminerdo ilârsivok. taima tugsiaartitdlune angut tâuna ugperduartok atâtaminut kilangmiussumut angerdlarpok.

tugs. 96, 2. Nâlagak erinersârfigisiuk, arka nersorsîuk, ândaussinera okautigisiuk uvdlut nungutdlugit.

42. tunissut kujaniut iluartok.

(111.) inûsugtøk pisôk Rûmamio ilâne nâparujugssuar-aluarama sivisûmigdllo nalavdlune, kingumut ajorungnaerpok perkigsivdluardlunilo. sujugdlermik nautsîvingme anêrame pingortitat kimerdlôrdlugit silasungnilo naivdlugo sôrdlo inû-sekalersok nutâmik, Gûtîlo ûnersiutigâ okardlunilo: »ûmâ, tamanik tipaitsugtitsissartutit pivdluarkussissardlutitdlo, su-

-mingme inûp akilersínaunerpâtít asangnigssutsit pivdlugo? pigissavnik tamanik tunissiumagaluarpunga pivdlutit. tamána Hermasip utorkarssûp isumagigsup tusaramiuk, inû-sugtumut okarpok: »ajúngitsut tamaisa pavánga pissarpa-vut, tagpavungale utertisínaungilatit; kisiánile malínga, tauva nalujungnaersísavavkit, kanok ilivdlutit Gûte iluartu-mik kutsavigisínáusagit. inûsugtup ernînak maligpâ, ig-dlorujúnguamutdlo píput; tássanîput aliasungártut erdloke-kissutdlo, angutât náparsimangârmat arnâtdlo aliasugdlune mérkatdlo tamakángitsut kiavdlutik kângnermit. inûsugtup takussane ánilârutigai, utorkarssuardle okarpok: »ajuna tu-nissivik, tássunga tuníssutigssat ilisínaugit; inuit uko nag-dlingnartut Nálagkap ilingnut autdlartípai sivnerdlune; asagugkit ajúngitsuliorfigalugitdlo, tauva Gûte asavdluar-dlugo kutsavigivdluásavat. tauva inûsugtup písûp peku-terpagssuane avguarpai ajorssartunut táukunúnga mernguer-sardlugitdlo. pítsutdle pivdluarkuvât Gûtivdlo íngilianik taivdlugo. utorkarssuak kungujugdlune inûsugtok okarfigâ: »pítsut okausê ilumórtorssûput; kujaniardlutit kilangmut âr-dlorxâratdlait kingornalo nunamut issigingnigdlutit, tauva autdlartitaulísautit Gûtimit tugpatdlersaisussax mernguer-saisussardlo ániartunik aliasugtunigdlo, tauvalo Gûtíp iluarissânik tunississarumârputit«.

Mt. 10, 42. ukua mingninguit ilât ermutsip imáinânik nigdlertunik imikuniuk, ajokersugarungmat, ilumut okâupavse: pissagssaerutisángilak.

(R. B.)

43. nálagatsiak pítsordlo.

(112.) akimarnit ilât nunap tamatuma pînik písôr-ssuak Gûtimitdle ugpernikitsok únuit ilâne anivdlune nu-nautimine pisugtuarpok. avkutimine sanerkúpâ igdloru-júnguak angutip pítsorssûp kavsinik kitornagdlup najugâ. igdlup iluanit nipitâmik okalugpalugtok tusaramiuk, silatâne unigpok tupigusugdlunilo malugâ pítsok tugsiardlune kujaniartok atâtamut kilangmiussumut nákingnigtumutdlo, tu-nissarmatik nangminek ilakutinilo uvdlorumut inûtigissag-

-ssainik atissagssainigdlo. tauva nálagatsiak ilumigut oka-
-lugpok ima: »ata pítsup táussuma atissane nerissanilo
Gûtimut kujássutigai, uvangale piligssâusunga kutsavigissa-
-rîngilara«. kangusugdlunilo angerdlarpok; tássângarnitdlo
inûtsine misilingniarpâ, Gûtimutdlo silap tamatuma pînut
asangningnermit tunússaminut sângniarumalerssâlerpok. ilu-
-mutdlo sângniarpok, kujaniartardlunilo Gûtip angajorkaut-
-sernere ingminut pivdlugit. taimaingmat puiúngikujâ pît-
-sok angajorkautserfigalugo isumatârnerminut autdlarniu-
-taussok.

*tugs. 136, 2. kutsavigisiuk Gâtít Gâtíat: isumagssuinaera
nâgssâungilak.*

*1 Tim. 6, 8. nerissagssakaršinaruvta atissagssakaršner-
-dlutalo nâmagtsavarput.*

(a.)

44. arnatokak Gûtimik tatigingnigtok.

(113.) ukiok 1814 Suâmiut sorssuleramik iligissaitdlo,
avangnârdlît nunakarfiata Slesvigip erkânguanilerput. erkig-
-sivigssiokatigingniaraluaramik sorssugtut, akerkat ernînak
igdlorpagssuakarfik patdlingnek ajoratdlarpât. nunakarfig-
-mîutdlo tamatumane uvdlut tamaisa nikatdlornartunik tu-
-sagakartâinarput, akeraisa sâkutûisa ilait sorkusaitssorssûv-
-dlutik takussamingnik nalingînarnik aseruissarmata. sâ-
-kutûtdlo nangeriarpata nunakarfigmutdlo pivdlutik, suname
tauva ilimagisanerpât? ânîlângavdlutik ersivdlutigdlo Januâ-
-rip uvdluisa tatdlimâne sorssorkilernigssât ilimagât, taima-
-ne tássane uvigdlarnekk utorkarssuak 103nik ukiulik, Gûtimut
nâlangniartok, igdlokarpok. ikiortigssakângînerminilo ûmâ-
-migut ilungersordlune tugsîartuarpok tugsîautitorkat ilât
atordlugo: »avativtigut, Gûte-â, karmaliorit akerkavta pat-
-dligungnavêrutigssânik«. ernutâta ânane taima tugsîartok
tusaramiuk, tupigusugdlune aperâ: »sôk taima ajornartigi-
-ssok kínutigaiuk?« ningiuatale akivâ: »taimâinak isuma-
-kángilanga, Gûtip karmavik igdluvta avatâgut píngortisa-
-galuarâ, Gûtile kínuvigînarparê, igdlúnguarput igdlorpag-
-ssuakarfigdlo sernigerkuvdlugit akerkanut pitsailerkuvdluta.

Gútile piumagpat, karmaliorsínáungitsoraiuk? — kîsa uvdlok sujóragissát nagdliúpok akerkatdlo nunakarfik patdligkiar-tuínalerpát. tikiúkaluarput amerdlarpiaratigdle, ilisimaga-mik avangnardlît sákutûe tássanîngitsut. taimaitidlugit sákutût igdlunút tamanút uvigdlarnerup igdlúnguata erkânî-tunút kimugserdlutik pissarput piumassamingnik tamanik kinussardlutik. uvigdlarnerup igdlua avkutingnârissâta sá-neralánguanîpok ilaminitdlo angnerútsiaraluardlune. tai-máitordle sákutût kîmuáinarpát tamarmik igdlokángisitdlu-gulusók. uvigdlarneq tupigusulekaok erkánguamingne taima perpalugtigigaluartut ataútsimigdlúnît igalámik matuinik ka-sugtuissokángingmata. akaguane uvdlakut káumarmat a-kerkatdlo kimagungmata, malugá patsisá. uvdlut mardluk pingasutdlúnît sujornatigut kangnersorssúvok. únuamile ta-matumane sunauvfa persorssúp uvigdlarnerup igdluata sá kingartagkersimagá portussuatsiámik sákutútdlo taima pat-dligutsaillisimavdlugit. arnatorkap tauva ernutane okarfigá: »nera! takúsagit; Nálagak avativtigut akerkat patdligung-navéutigissánik karmaliornek ajúngekissok; ilumut táuna tatigituinásavarput«. ernutâle nivdligilardlúnît, Gútip tu-pingnartumik pakatsisarmane.

tugs. 34, 5. Nálagak ujaravko, akivánga, ánavutdlungalo sujóragissavnit tamanit.

(at.)

45. avkutigssatit Nálagakmut perkúkit.

(114.) Poul Gerharte, palase tusámassak ilumórtok, Lúterikut ilát, sulivfingminít pèrsitauvok soraerkussauvdlu-nilo kúngit katáliussut ilánit, Lúterip ajokersútai maligsi-narumagamigit. nunaminít autdlarkussaugaluardlune su-mutdlo autdlásassumik nalornileraluardlune anusíngúngilak. autdlarame nulê áiparalugo, akungnigtarfingmut píput. nulia angnikitdliordlune kiáinarpok. kisiánile uviata tugpatdler-sartarpá okautsinik ukunínga, Dávip agdlagainik (tugs. 37, 5): »avkutigissagssat Nálagakmut isumagerkuguk, isumavdluar-figalugulo, táussuma piumárpá«. tauva nautsíviliarpok ki-simítidlune Gúte tugsiarfigiumavdlugo. tássane igsiav-

-dlune agdlagpâ tugsiaut tusarnersok imáitumik autdlar-
-niutilik:

Nálagkamut perkúkit
avkutigissatit,
paorkivdluásavâtit,
tatigingnigkuvit;
ajortumut avsserpai
kitornarissane,
kimangnerdlo ajorpai,
asangningârame. il. il.

tugsiúsiane tamána nuliánguaminut takutípâ. sulile atua-
-ramigit, takuvai kúngip Kristiâp autdlartitai isertut. nu-
-liarít okalugtúpait autdlartitaussumik únerdlutik, kaerku-
-jartorkuvdlugo palase soraerkussak kúngimingnut, palasí-
-ngortikumangmago nunamine. ila tauva nuliarít táuko isu-
-magigsut nuánâvigput, nâgdliúsaileramik. tamatumale ki-
-ngornagut tatigingârneruvât Gúte.

Ebr. 13, 6. Nálagak ánáussissigigavko ersisángilanga.

46. Gútip igdluminut kaerkussarai tipaitsugtut aliasugtutdlo.

(115.) uvigdlarneq pítsoq atausînarmik nerssututilik
sapíngisaminik sulissarpok ilakutínguane inútigssarsiorumav-
-dlugit; taimáitok ajorssarput. kîsa naggordlungnerssuaka-
-lermat, nerssutautât tokuvok, tamarmigdlo inútigssaeruti-
-lerput. sapâtiugâ sujanerpalulermat panínguata arne okar-
-figâ: »anânâ, uvdľlune nálagiásángilatit? uvanga páisaunga».
arnâ okarpok: »sók nálagiásángínerpunga, uvdľlut nâgdliung-
-nartut nâgdliúkaluarmata? ajúngitsúinait Gútimít pissut
atúsángilavut, nâgdliungnartutdlo atúsagujavut». okalug-
-fíngmut pivdlune ingíname, ilungersordľlune Gúte tugsiar-
-figâ kiassorujgssúvdľlune ikiorkuvdlune nâgdliungnermine.
nálagiarêrame, tugpatdlilerdlune angerdlarniarpok. inger-
-dlatitdlugo angutip pigigsup kaníngarpâ aperalugulo, sók
nálagiartitdlune kuvdlilingártok. nâgdliungnerminik okalug-
-tángmane, autdlarpok. únulermatdle uvigdlarnínguak or-
-nigpâ, ugsik pítátalik pórssuardlo igfiagssanik imalik nag-

-sataralugit tamákuńgalo pajugdlugo okardlune: »uvdlume nálagiartitdlutit Nálagak tugsiarfigigagko kuvdlilivdlutit, tug-patdlersarpátit. Nálagkap táussuma kangale tunissarmanga ajúngitsuinarnik, uvdlume erkaivara kujaniutigssara táussu-múnga; nagsatáka máko pínákit, naggoringnermik tuning-manga; mána Gúte kutsavigára, nálagiartitdlunga nalú-jungnaersingmanga kanok iliornigssavnik, kivfatorfigiv-dluarumagângavne, nálagiardluarneĸ tássaungmat ajorssar-tut ikiorniardlugit«.

tug s. 50, 15. tordlorfiginga angnikitdliorángavit, ándu-kumárpavkit tauva; ivdlitdlo nálangnartikumárparma.

47. pisissok tunississordlo.

(116.) iláne nerssutinik tokoraissup púlukerpálunguit pisiariniarpai angúmit Gútimik mianeringnigtumit akigssai-nigdlo aperalugo. akigssai tusaramigit, mássa akikitsoru-jugssuit, okausipilugdlune okarpok, taima akisûtigissut atorfigssakartíngikine. tunissiniartup tauva akivá: »ilu-mórtumik okarfigisínáugaluarparma okausipiluit atornagit; ilisimángiliuk, Jísusip okausipilungnek inerterkutigingará okarame (Mt. 5, 27): »okausese imáikile: áp, áp; nágga, nágga; ilaliússat ajortumit píput«. kingorna nerssutinik to-koraissup táimáitok pisiariniaraluarpai púlukit akilerkussi-neratut akilerumavdlugit. tunissiniartordle ilumórtok okar-pok: »nággale, pisiaríngitdluinásavatit; okausipilugtorsúv-dlutit ugpernarsaigavit, púlukit taima akigdilit atorsínáu-ngíkitit; patsisaujumángilanga pinerdlungnerigaluit agdlisí-kumanago, tamatumúna ajorte nuták ilángutekinagagko sujugdlermut.

(a.)

48. sákutût nálagát palasilo.

(117.) sákutût ilitersortaisa ilát iláne ajuatdlagdlune palasimut okarpok: »sákutût ilitersordlugit ajornakaoĸ kri-stúmiuvdluarniartumut Nálagkavdlo perkussainik maling-ningniartumut imáitok pivdlugo: »okausipilungnane sáku-túgssat ilerkorigsártínek ajornaxingmat«. palasivdle akivá:

»taimáitok ilisimavara sákutût nálagát atausek okauspilú-
-ngitdluínartok; ilumut okausinai issimingnerínailo kivfaisa
nâlagtarmatigik«. tupagdlagdlune sákutût ilitsersortâta a-
-perâ: »kâ, angut táuna taiuk iliniarfigerkuvdlugo kanok
iliornigssavnik«. palasip sâpâ okardlune: »angut táuna
tâssa sákutût nálagát Kapernaumimio; táussuma kivfane ná-
-lagkersorpai okausinarnik ikigtúnguanik aulajangersunik,
ardlânut okardlune: karrît! tauya kaissaraok; ardlânutdlo
okardlune: autdlarit! autdlararaok tauva; pingajuánutdlo
okardlune: taima iliorit! taima ilioraraok tauva. Rûma-
-miut sákutûe Gûtimik nalussut taima nálagkersordlugit a-
-jornángingmata, avangnardlît sákutûe kristumiussut ajor-
-nâsángexókaut âma taimáinak nálagkersordlugit«.

(a.)

49. erkartüssissok sianisók.

(118). niuvertok pisôrssuak tigumatôrssûvdlunilo piu-
-matôrssûvok. taimáikame ingminik erkardliminigdlo neri-
-ssakitdliortitsivok. uvdlut ilâne iluarissaminik niuvfagiaramé,
anigaussivingminut ilivai anigaussat erdlingnartorssuit si-
-samanik untritigdlit, angerdlarune anigaussauterpagssuar-
-minut ilángússagssane. tamána pivdlugo nuánâvigpok.
ûminarsilatdle! tikikame anigaussivine pekángitsok. piv-
-dlerortutut uterpok avkúne atuardlugo, uyardleraluardlunilo
nanissíngilak. nunap nálagarssuanut tauva ornigúpok okar-
-figalugulo; kuvdlilivdlunilo kinuvok nâkigerkuvdlune. kîsalo
nálagarssuarmut agdlagtípâ nalunaerut tamanut atuagagssak
akilûumavdlune korûninik 320nik anigaussivingmik táu-
-ssumínga navssârtumut, pigingnigtumut utertigpago. — a-
-ningaussat navssârissáuput arnamit ilumôrniartumit avdlat
pînik angíússiumángitsumit. nalunaerut tusaramiuk, nuá-
-nârpok anigaussat akigssarssiagssane ísumaliûtigalugit;
ernînardlo anigaussivik nunap nálagarssuanut âpâ. táu-
-ssumalo aperssorkigsârmane kanok íssusianik, arnak okar-
-pok: »Fransiskamik atekarpunga, tâssalo ukiut pingasú-
-ngorput uvigdlarama: sulissartûgaluap nuliarânga. tokung-
-mat uviga, pîtsúngorpugut kitornákaló pingasut; atugag-

-ssavut ajorssautig sarpavut, ajorssangâlerângavtale, ikior-
-nekartarpugut. mánalo neriugpuaga, aningaussat táuko
akiniutigissat piguvkit Nâlagkavdlo sulissarnivne pivdluarkug-
-panga, ajorssardluarungnâisassunga kitornavnut ikiorsinâ-
-ngorserdlunga. arnap ilumôrniarsusia pivdlugo nâlagar-
-ssûp niuvertok ernînak tusardlerpâ, aningaussivik támag-
-kanik imalik nanissaussok arnamit pîsumit, piunagunilo
âsinaugai, akigiumassane erkortîsavdlugit. piunatôrssuak
mulungilat; piunapilugtorssugamile ingerdlavdlune isumalior-
-pok, kanok ilivdlune akigiumassane akilingitsôrniâsagine.
aningaussivik tiguavdlugo imai nerriviup kânut kuivai, atalo
tâssa ôrimigdlûnit anigartokângitdlat. taimâitok táunapi-
-lugssuak arnamut okarpok: »ilakaraluarputdle erdling-
-nartut untritigdlit sivnerdlugit; sumîpat táuko?» uvig-
-dlarneak ilumôrtoak síngortitdlunilo âsíngarpok, taima pa-
-singmane, píngitsûssusiminigdlo nalunaerniarpok. nâlagar-
-ssûvdle erkartûssissup piunatôrssûp ivssuma pilerssârutâ
misigâ, sujornagut ilerkorlungniartorssuak tusaramiuk, aki-
-giumassanilo akilerumajungnaermagit, iluaríngekâ. okarpok
tauva niuvertumut: »tâssame aningaussat taissatit aningau-
-ssivingmîngitdlat; Fransiskavdle ilumôrssusia kularíngitdluî-
-narpara. taimaingmat aningaussivik táuna ilingnut pigi-
-ngitsorâra«. piunatôrssuak ânîlârnermit âsíngartorssûvok.
erkartûssissuvdle arnak sâgfigalugo okarfigâ: »aningaussat
erdingnartorssuit sisamanik untritigdlit táuko tigusínauvatit
isumakulungnatitdlo atorsínauvdlugit ivdlit kitornavitdlo ilua-
-kutigssavsínut; pigingnigtorpiamik aggersokarpat kaerkuju-
-mârpavkit uvangalo pissûjumârpunga, ivdlitdle ajokutigi-
-sângilat; ilumôrssutsit kularíngilara«. taima niuvertupilug-
-ssuak susigdlanguarnane autdlarpok, sianîtsuliorneratalo
tamatumâ pikúngajagpâ.

*1 Kor. 6, 10. tigdligtutdlûnit piunatûtdlûnit imerajug-
tutdlûnit okarnigtutdlûnit arsaissutdlûnit Gâtíp nâlagauvfia ki-
-ngornûssartsângilat.*

(R. B.)

50. agdlisitsiut.

(119). angut kínguartautekarpok mardlungnik igalá-lingmik. igdluatigut kínguaráine, pít nalingínait agdlisitar-put, ípernúanguardlo kínguardlugo, angisórssuángoraraok; igdluatigutdle kínguaráine, tamaisa migdlisarpai sórdlo a-siane ítut. kristumiup kínguartaút tamána takuganiuk, okarpok: *makitasûnigdlo iluártûsugissunigdlo ûmatigdlit kínguartaútut táussumatut ísimáput; ajúngitsuliornitik kanordlo inûniarnertik erkarsautigissarângamikik, sórdlo agdlisitsiúkut takuvait tamaisa; tauva kanok iliorner tamarmik angnerujgssuángoraraút, usorssitsautigssakalerputdlo ingmingne. kisiánile misilingniarumagângamikik inokátínguamik ajúngitsuliornere, migdlisitsiúkut issingínârarait, taimalo súnguamik nersûtigssakángitsaraút táukunane, tamarmigdlo kanok iliorner mikissuararssuángoraraút. ajortuliornitigdle erkarsautigissarângamikik, migdlisitsiut ingwingne atorarát mikissuararssuángorkuvdlugit; inokatimigdlo ajortuliornere malgissarângamikik agdlisitsiut atorarát angnerujgssuángorkuvdlugit. tamána pivdlugo erkordluarput Jísusip o-kausê (Mt. 7, 3): *suvdlutit katángúpít íssiutá issiginiarpiuk, páukarut issingnitok maluginago*.

51. sáningassulik.

(120). kúngíngortínane Lútivik arkanek áipát kav-sínik kíngarssortekarpok. kúngíngorame, tamarmik táukua arke agdlarkuvai nalunaerkutserkuvdlugit sáningassugdlup ássinganik. kíngarssortaisa tamána tusaramíko, ersingáler-dlutik kimálerput. Lútivip autdlarêrsut tusaramigit, uter-kuvai nalunaerfigalugitdlo isumákêrfigumavdlugit okarfiga-lugitdlo: *atise sáningassugdlup ássinganik nalunaerkutsî-narpáka erkaiumavdlugit ánáussissima kissungmut sáníngá-ssúlingmut ivertitaussup okausê: *atâtak-â, isumákêrfigikit, sulissartik nalungmássuk*.

Mt. 6, 14. inuit lámartarnerinik isumákêrfigiguvsigik a-tátavsisaoak nilangmiussup isumákêrfigisaváse.

52. angut ernerilo pingasut.

(121). angutip iláne ernine pingasut autdlartípai ner-sornarnermik ajúngitsuliortok ujarkamik akisórssuarmik nerriorssordlugo, uterpata ukiok kángiugpat. ukiok kángi-útok uteramik, angajugdlek okalugtuarpok: »ingerdlagama, angutip pekutine tamaisa uvavnut túniúpai pârerkuvdlugit; kingornale piumangmagit, tamardluínaisa utertípaka«. nukále okalugtuarpok: »nangminek navíleraluardlunga mêrak issítok ánáupara«. angúmigdle okarfigai táuko: »ajúngit-sulioraluarpusime, kisiánile taina pissariakarmat nersor-nangāngilase«. nukardlerdle okalugtuarpok: »ingerdlagama akerartortiga nâpípara ivnarssúp saniane sinigtok; itersariartorparale kajagssútdlugulo pêrsitdlugo ivnarssuarmit navianartorssuarmit«. angutâta okarfigâ: »ivdlit ujarak akisórssuak pigísavat, akerartortine ajúngitsulivfigalugo ner-sornangârmat; taimailiortut kristumiuvdluarput«.

Mt. 5, 44. kingarssortise asaniarsigik; ilivstnik perdlor-kussissut pivdluarkusigik; ilivstnik ámigssuissut ajúngitsulior-figisigik; ilivstnik inardlissut kinugingnigtutdlo tugsíusigik.

53. Úmare tikerártordlo.

(122). aussame únulerâ silagigsorssúvdlunilo Úmare savanik pârssissok tuperme silatáne igsiavok sekernup tar-rilersup alianáissusia nuánârutigalugo. tauva inutokak or-pigssuartúnit erkânítumit aggersok takulerdlugo nagdligâ, kêrsorssúngmat ujáupiardlunilo mernguersernialermat aut-dlarkigkumavdlune. pârssissup ornigdlugo tuperminut iser-kuvâ únueikuvdlugulo kasuenseratdlarkuvdlugo, akago kisiáne autdlarkerkuvdlugo. tikerártok piumavdluángika-luardlune, inalermanile angînarpok. utorkarssúp isigai uvfarêramigit, imungmik paormanigdlo avalagfigâ, savauti-minutdlo arpagdlune savârkamik tokútsiumavdlune únú-korsiutigssamingnik. nerileramigdle Úmarip malugâ tug-siángíkatdlartok. tupigusugdlune aperâ: »sunauvfa Gûte kilangmíussok tugsíarfigíngiliuk?« okarpok: »Gûtít ilisári-

-ngilara; kisiánile igdluvne Gútiutitara saviminînak pigâra, táunalo tugsiarfigissarpara, táussumalo inûtigssavnik tuni-ssarpânga. — pârssissup tauva kamalerdlune Gútipilug-siortok ingminêrkúngilâ ernînardlo pêrkuvâ. únuardle Nâlagkap pârssissok singnagtortitdlugo okarfigâ: «úmâ, nauk tikerártok ilingnut iserkussara ajúngitsuliorfigerkuvdlugo?» pârssissup akivâ: «Gútipilugsiortorssûngmat ivdlitdlo tug-siarfigiومانak, pêrkuvâ». Nâlagkap sâpâ: «uvanga Gútipilugsiortora támartarnerilo ukiut 90 nâvdlugit kajag-ssûkaluarpâka, sernigssordlugulo igdlokartitdlugulo neri-ssagssainigdlo atissagssainigdlo tunissarpara, ivdlitdle ú-nuardlûnît atausînak nâvdlugo sinekatigiumángiliuk, mássa inokatigigaluarit?» iterpok tauva pârssissok utorkarssuardlo ujariartordlugo. kisiánile naníngilâ. tauva perkigsimilerpok inokatine inardlingâramiuk sule Gútiuvduartumik nalussok, nâkingínamiugdlo inokatinguane támartok, mássa nâking-nigtorssûp tagpikanitup nâkigissará.

Mt. 18, 33. ivdlit kiofanatit nâkigisángiliuk, sórdlo uva-nga nâkigissarivkit?

54. kâkâ, amarok aggerpok.

(123). nukagpiarak umigtôrmiut nunânîtok savanik pârssissok asulinak suaortarpok: «kâkâ, amarok aggekaok», mássa aggersokángitdluinartok. suaornera ânîlârutigalugo inuit aggerasuarângata kivdlútit ajagssáussuitdlo sákuga-lugit amarok tokúniumavdlugo, nukagpiarkap igdlautigî-nararai. taima kavêsrsuarnik sagdlokítarmatik, kîsa sua-ornera sokutigungnaerpât asulinarsoralugo. kîsalo amarkut mardluk savautit sorssungmatigik kavsitdlo tokorardlugit, nukagpiarardlo âsît suaormat: «kâkâ, amarok aggekaok», okausia ugperingilâ* atautsimigdlûnît aggersokarane. sag-dlutûp inokatine mitautigînarunigit, ugperinekarungnâisavok asiginagauvdlunilo, kîsalo nangminek ajunâraok.

Kul. 3, 9. sagdlussaraunase ilavsinut.

55. sagdlutünguak.

(124). nivarsiarak iläne sagdluvok ajortuliornine á-
-ngigiumavdlugo. ajokersortâta tamána tusaramiuk, ilinia-
-katai tamaisa atuarfingme okalugtüpai tamatumínga, sag-
-dlutüngûvdle arka tainago. tauva merkat okarfígai: »ing-
-mivsinik issiginiaritse; sagdlutünguak malungnarumârpok
mángertíngikune«. issigingnâramik erninax nivdlerput: »Suv-
-fia tássa«. tauva ajokersuissup sâgfígai okardlune: »ar-
-dlavse kia sagdlunaviángitsup Suvfia agssaisigut tiguvdlugo
uvavnut písísavâ«. tamarmigdlâ táutuit inardliordlutik igtôr-
-dlutigdlo aulángitdluinarput.

*Evf. 4, 25. sagdlujungnaerdluse nungutdluse ugpennar-
-tumik okausekaritse inokatívstinut, avatekatigtghavta.*

56. kúnge pítsordlo.

(125). tuluit kúngiat Alfred artorssardlune sorssorêr-
-dlune igdlorssuit iläne unigkatdlarnat, písup ornigdlugo
kínuvigâ tuníssutíngumamik tunerkuvdlune. kúngip nuliata
akivâ: »atausínarmik timiussiakarpugut; íkingutivta iligi-
-ssavta inûtigssarsioriartoraluarpâtigut, naluvugutdle písa-
-nersugut písánginersugutdlünit«. tauva k'unge okarpok:
»taináitok timiussiautínguarpup avigdlugo agfânik pítsok
tunigiuk; Gûtíp inuiagssuarnik tatdlimanik túsintilingnik
nerdlíssup uvagútaok mardluínaussugut kârsitdlarsarsínau-
-vâtigut timiussiángûp agfânik.

*Hisík. 18, 7. nalinginak kâgtok avivfigiguniuk nerissag-
-ssaminik, mátángassok anorártártikuniuk, táuna iluartávos,
táuna inúsavok, okarpok Ndlagak.*

57. timiussáinak inûp inûtigingilâ.

(126). inuk Gûtímitik mianeringnigtok aperinekarame,
sók Gûtíp okausê atuartáinarine, mássa kavserssuarnik ná-
-saraluardlugit, okarpok: »sók uvdlume nerigavit, mássa

igpagssak nerigaluardlutit? áipáta akivá: nerissarpunga nerissagssat inútigigavkit nakússagsautigalugitdlo. Gútíp mianeringnigtáta sápa: ilumut sórdlo ivdlit nerissartutit, inúniumagavit timigkudlo nakússagtikumavdlutit, taima uvanga Gútíp okausé atuartarpa ka misiligtardlugitdlo, aner-nivnut inútigssarigavkit nakússagsautigiumavdlugitdlo.

Mt. 4, 4. timiussátnak ináp inútigingilá okauserdle nali-nginak Gútíp karnanil anissok inútigissaré.

58. piumasipiluit kunutikit.

(127). angúmut utorkarssuarmut Gútímik mianering-nigtumut iláne inúsugtut mardluk tikiúput kápialavfigalugulo okarput: kanok ilivdluta piumasipiluit ilerkupiluitdlo iperarniásavavut? malugávut ajortússut; anernerdlo kaju-migkaluarpok uvinigdle sángipok. tauva utorkap inúsugtup áipá okalugfigá ima: atale orpigánguak una uvane napa-ssok; nusungniardlugo ókátásagit kangarssungitsox íkutak. inúsugtók taimailiorpok artornagulo, úgtútutit mardlugtut portutigingmat mánguilo itisúmut nausimanatik. áma utorkarssúp pilerujá: unátaok sanianitok amugatdlaux. taimailiorpok inúsugtók, kisiánile agsororniardlune, orpik táuna angnerungmat. utorkarssuardle pingajugssánik okar-pok: unátaok orpik ivssurrit amugatdlaux. orpigdle táuna inungmit portuneruvok, mánguilo itisúmut nausimav-dlutik. inúsugtup tauva timitá ekípá orpik nusungniardlugo; agsorungáraluardlunile artorpá; ikíngutátalo ikiori-artorpá, tamarmigdle agsororaluardlutik erdlokigaluaramik asulérput nusugsínaunago nunamit mánguanit. utorkak tauva pilerujok: ata asassánguáka, orpít táukua ássigait piumasipiluit uverinipiluitdlo úmativsinítut; táuko aulajangersimángigpata, tauva piunassup ilumórtup anernerup iluartup sáimáuneragut artorssartisavai kigaitdlagtitdlugitdlo; agdliartorpatdlárangamigdle, táuva ajornásakaut, ilame pèr-sitagssajungnaersinauvdlutik. taimáitumik piniardluarniar-dlusilo ajugauniaritse ilumórdluse inúsugkatdlarnivsinéaju-

-gavduarsínaorkuvdluse táukunúnga; pigârdlusilo tugsia-
-ritse navianartut ússernartutdlo amerdlakingmata».

*1 Kor. 16, 13. ernumagitse, aulajaitsumik ugperitse,
angutaugitse, nukigtoritse.*

(J. Ch.)

59. nangmagak okimaitsox.

(128). igdlorþanguakarfigme ípok uvigdlarneþ pítsox
nunaminiutíngumik igdlúngumigdlo pilik. uvigigaluane
tokulersox neriorssorfigâ þáriumavdlugit pigínarumavdlugit-
-dlo kitornatuamik kingornússagssai. nunavdle nálagâta
nautsívigssuane agdlisarúmatdleramigit, piniaraluarpâ uvig-
-dlarnerup nunaminiutíngua. mássa námagissânik akiler-
-sarumagaluarâ, uvigdlarnerup tuniumángilâ. taimáitumik
arnak kamautigingârdlugo nunautânik arsârdlugo igdlú-
-ngualo ingivtértipâ kivfaminut. níkatdlulerdlune arnap er-
-kartússissox ornigpâ. erkartússissordlo táuna ilumórþok
ilisimatúvdlunilo arnardlo neriorssorfigâ igdlersorumagaluar-
-dlugo okarfigalugolo: »akago ornísavarma siutitók þórssuar-
-dlo nivautardlo nagsataralugit». akagúngmatdlo arnap or-
-nigpâ. autdlarput tauva tamarmik uvigdlarnerup nunau-
-tânut. tássanþok nunap nálagâ kivfane ilagalugit nuá-
-nârtarfigssaliortugssat þínekissumik igdlorssualiortugssatdlo.
uvigdlarneþ issigileramiuk kamalekaok; tupigutsarkingneru-
-vordle, erkartússissup patdligfigingmane okardlunilo: »ná-
-lagara, þórssuak una nautsíviup matuma ivssuanik ímer-
-dlara». nunap nálagâta tauva þerkuvâ. þórssuardle íme-
-rêrmat, erkartússissup kissigtúvdlune nálagak okarfigâ í-
-kiorkuvdlune, þórssuak siutitúmut nangmagkiutisagamiuk.
nálagkap erkartússissup þiumassâ tupigusûtigigaluardlugo
þórssuak kivingnjalerpâ. okimáipatlâkaordle, mardlúka-
-luardlutik kangátáumitsiángilât nunamit. nálagak igdlaler-
-dlune okarþok: »erkartússissúnek-â! okimaekaok, oki-
-máipatlâkaok». erkartússissuvdle kanilârdlune okarfigâ:
»âþ, nálagara, nangmagagssak táuna okimáígekât; táussuma
ívssuminínánguak uvigdlarnermit þítsumit kúkuvdlutit uja-

-jâgkat imarigaluarpâ; kanok tauva ilivdlutit atorsináusa-viuk, Nâlagkap erkartüssiviup uvdlugssâne uvigdlarnerup nunaminiutigigalua tamât aperkutigísagpago nangmagkiut-dlugulusôk ilingnut. okautsit táukua nunap nâlagâta ũ-matâ kivdlingârpât, erkartüssissordlo iluamêrssusiagut er-singíssusiagutdlo nersorpâ, inatsivdlunilo uvigdlarnermut nu-nautâ tuniutísagât nuánârtarfiliarititanilo pínekissok agdlât igdlorujúnguanut ingivtertitaminut taortigerkuvâ.

Histk. 22, 12. tugdlit inardlersarpat píumatâvatdlárner-mít; uwangalo puiorparma, okarpok Nâlagak.

(at.)

I. okalugtualiat kivdlingnartut.

1. Kristufôruse.

(129). Kristufôruse taima atekalersok, ánaússisserput Kristuse kakagkamiuk, Kânâanime inúvok. inorujugssúgame ersinartumigdlo táutokardlune nakuarssúvdlunilo, píssauner-ssuak kisiat kivfartorfígumavâ sumigdlúnit silarssuarne er-sigíssakángitsok. kúngit ilānut perkârame, iluarâ siviúsú-migdlo táussumanîpok. kisiánile ilāne erinagigsok ilerkor-ssortartok kúngip igdluanut pingmat, tórnârssúvdlo arka taingmago, kúngip kristumiussup sáningassugdlup ássinga siláinákut agdlagpâ. taima Kristufôrusip nalujungnaera-miuk, kúngip tórnârssuk ersigingâra, táunalo nâlagkaminit píssarssúnerusimassok, nâlagke kivfartorfígiungnaerdlugo aut-dlarpok, tórnârssuk nâlagariumavdlugo. — tórnârssuk u-jariartordlugo kîsa puilassuitsume nâpípâ, aperalugulo tá-ssúna ingerdlassok, tusarpâ tórnârssússok. sivisuatsiâ-migdle ingerdlakatiígkamik, ilāne ingerdlatitdlutik saner-kúpât sáningassulik, tórnârssúvdlo avssaerdlugo tamána ki-marratiginiarpâ. Kristufôrusip aperingmane, sôk taimai-liortok, okarpok: sáningassulik ũmigâra, sáningassuling-

-mut ilāne Kristuse kikiagtormássuk, táunalo Kristuse a-
 -kerarujugssuarāra«. tamatumínga tusarame nalujungnai-
 -lerdlugo tórnárssungmit píssarssúnerussokartok, autdlarpok
 kúŋge Kristuse kisiat nálagariumavdlugo. — Nálagak Kri-
 -stuse ujariartordlugo nápipá mátútut ilát; táussumángalo
 tusarame Jísusip Kristusip píssaunerssuanik nálagauvña-
 -nigdlo pârssineranigdlo, okarpok: »táuna kivfartorfiguma-
 -kára«. mátútup okarfigingmane: »kisiāne sungiusarniar-
 -dlutit kivfartornigssangnut ísingínariatdlásautit«, Kristu-
 -fórusip akivá: »kágkángama nerisaunga; inássut avdla
 taigiuk«. okarmatdle: »pigártásautit«, akivá: »kasugánga-
 -ma sinigkumárpunga; inássut avdla taigiuk«. okarmatdlo:
 »tugsiartásautit«, akivá: »kanok tugsiartásaunga okausig-
 -ssakánginama; inássut avdla artornartorssuak taigiuk«.
 mátútup issigalugo okarfigá: »kúgssuácut ikártarfik máne
 ungasíngítok ilisimavat; ikárnigssá navianakaok; inuitdlo
 kavsit ikárnriaraluardlutik ajunártarput, kisiānile angísórssú-
 -gavit píssarssúvdlutitdlo ikártitarniákit kakagdlugit ikâr-
 -iartortut; taimailioruvit, Nálagarput iluartumik kivfartorfigi-
 -savat«. Kristufórusē angerdlune okarpok: »taimailivdlunga
 kivfartorfigísavara«. — ernerdlune kúgssuarmut pivdlune ig-
 -dluaraliorpok sināne. ingerdlassut amardlugit kúgssuácut
 ikárutarai uvdlúkudtlo únuákudtlo akigssarsinane Gútip
 iluaringningnera námaginardlugo. ilāne únúcut kasungárdlune
 sinilerame, tusalerpá mérkap nípá taigordlune kaerkugāne
 okardlune: »Kristufórusē-ā, tuaviordlutit ikáukiartorasuānga«.
 Kristufórusē makinasuardlune aninasuaraluarpok, inungmigdle
 takussakángilak. āma áipagssānik nipe tusaraluardlugo ta-
 -kussakángilak. pingajugssānik tusaramiuk, nukagpiará-
 -nguak takulerpá kúgssúp sināne kekartok ikárterkuvdlune
 kinussok. ernīnak ajáupíssane tiguvdlugo mérak kakagdlugo
 kúgssuarmut avalagpok. avalariartutdle kúk supilerpok
 mérardlo tuvínitok okimaitorssuāngordlune; artuleriartor-
 -aluardlugule ingerdláinarpok. erdlokingárdlune kīsa akia-
 -nut tulagpok, mérardlo kasunermit ilivdlugo okarpok: »nu-
 -kagpiarak-ā! tupigekávkit; sarfak sualokingmat sujóralera-
 -luarpunga tokúsasoraluta; okimaekautitdlo sórdlo silarssuak

nangmagkiga*. mērkavdle Kristufōruse issigalugo okarfigâ:
 »okimáikama tupigusokinak, silarssûp píngortitsissâ nang-
 magkagko. uvanga Kristusiuvunga, kivfartūpamato suliaġkut
 ajúngitsúkut. kúngigigangma, imáitumik nalunaerkutari-
 -savat: »ajáupíssat nunamut kápúkugko, akago nausimá-
 -rame paormakalerdlunilo«. nukagpiarak taima okaria-
 -rame erssikungnaerpok. Kristufōrusilo isumaliungárdlune
 angerdlarame, ajáupíssane nunamut kápúpâ ínardlunilo.
 akagúkut iterame takulerpâ igalâp sâne orpik palme a-
 -valekutiligssuak pínersorssuarnik mulekutilik paormarpag-
 -ssualigdlo.

kuisimángikatdlarame Riprobusimik atekarpok. tama-
 -tumale kingunínguagut kuisíkame, Kristufōrusimik (imáipok:
 Kristusimik kakagtok) atekalerpok. Gútimut ugperduar-
 -dlune inúvok Gútimigdlo nalussut kavšit sângniartitardlugit
 ajokersuinermigut inûnermigutdlo; kingornalo Kristuse na-
 -lunaerutigigamiuk nágdliugtitauvdlune tokutitauvok.

(R. B.)

2. ajúngínek.

(130). ilānigók angut paratísip isávfianut pivdlune
 kinuvok iserkuvdlune; isávfigssúvdle sâne íngile pârssissok
 kekarpok, táussumalo akivâ: »nágga! isísángilatit, kisiáne
 silarssuarmítok ajúngínek nagsatarigugko«. tauva angut
 táuna silarssuarmut autdlarpok ajúngínorsioriartorumavdlune
 táussumane. kísalo inuit tikípai sorssungnerssuarme artor-
 -ssartut kunutitaulerdlutigdlo nálagarssuarmít avdlanartumit.
 angúmik atausínarmik amiákokarput sákokartumik kunuti-
 -taujmángitsumik. nálagarssûp okarfigigaluarpâ: »uvavnut
 túniúnarit, tauva íuanāsautit; píumángíkuvitdle ajunāsautit«.
 akivâle nunasiara tokútigiumanerungârpara ilingnut túniú-
 -niarnermit«. taimalo okariardlune ernīnak karssumit er-
 -korsimavdlune nunamut nákarpok tokutauvdlune. tauva
 ajúngínorsioraluartup sákutûp táussuma sapítsup auata ku-
 -serníngua tigavdlugo paratísivdlo isávfianut nagsardlugo
 uterpok íngililo pârssissok aperâ: »ajúngínek mânia nagsa-
 -tarigavko isersínāngorsimavunga. íngilivdle sâpâ: »nágga!

ajúngínek nagsataríngilat«. tauva autdlarkigpok ajúngíner-
 -siorumavdlune. ingerdlagame ingerdlagame, inuilárssuar-
 -mut pivok. tássane inúsugtok nâpípâ âtsornartorssuamik
 nápautekardlune íngassok; inuitdlo nerssutitdlo agdlâ.
 âtsornekásasoralutik kimarratigât. tauva nuliagssiata or-
 -ningmane, okarfigâ: »uvavnit pêriarit, asassánguara, â-
 -sornekakinavutit«. akivâle: »najortuásavavkit tokokatigiu-
 -mavdlutit«. tauva asakatigígduartut táuko tokúput. angu-
 -tip ajúngínersioraluartup arnap auata kuserníngua tiguv-
 -dlugo paratísip isâvfia uterfigerkigdlugo íngile okarfigâ:
 »mâna ajúngínek nagsatarigavko, isertínga«. íngilivdle sâpâ:
 »nâgga, isertísínáungilavkit, ajúngínek nagsataríngínagko
 sule«. — tauva pingajugssânik autdlarkigpok ajúngínersioru-
 -mavdlune. sivistúmik ingerdlagame únulerâ kúgssúp sinâ
 iviligssuak tikípâ, igítidlo akornáne niviansiaránguak ikagtok
 nâpípâ. sekernup tarrilernerane sujanerpalungmat, píngua-
 -rissane kimagdlugit Nâlagkavtínut ilungersordlune tugsia-
 -lerpok. tunuanile kekarpok ujajaisorssuak kuvdlilingâr-
 -dlune tusarnârdlugo tugsíartúnguak; kîsalo ujajaisok okar-
 -pok: »merdlertúnguartut taimáitutum uvangátaok kangale-
 íkaluarpunga«. tauva angutip ajúngínersioraluartup ujajai-
 -ssorssúp táussuma kuvdlilinerisa iláinât tiguvidlugo nagsar-
 -dlugulo paratísip isâvfianut uterpok íngililo okarfigalugo:
 »mâna ajúngínek nagsatarigavko ajortuliartup perkigsimissup
 kuvdlilinerâ, isersínângulerpunga?» íngilivdlo sâpâ okarfi-
 -galugo: »âp, iserniánguarit, ajúngínerssuak nagsatari-
 -gagko mâna«.

II.

tugsiautínguit.

Gútimik atátamik.

- (131). Gúterssuak nersor-
-dlíssuk
okausigdlit tamarmik,
sanaisa nalunaermássuk
píssaunera tamarmik.
2. savssarunik tugdlerígsut
kúngit píssauneritdlo,
píngortísfángilait pilut
párisínaunagitdlo.
3. naussuínaup karríngua
tupigusútigára,
kanordle pínerssusia
okautigífsakára?
4. nunamiutdlo inuit
kisínek ajoravkit,
súsaunga tauva, nerssutit
tamaisa takuguvkit?
5. súsaunga, issigiguvkit
úmassut imamítut
tamaisalúnít sulugdlit
kilagssúp atánítut?
6. súsaunga, kimerdlóruvkit
kilagdlo pekutailo,
káumarkutit mardlorssuit
uvdloriánguitdló?
7. súsaunga, piguma agdlát
atátarssúp inánut
takuvdlugit íngilerpait
nálagtut perkussánut?
8. sáimáunera, píssaunera
sulflo tupigāka,
tamaisalo okausima
nersúttait sugdlugāka.
9. agpingmata anernigdlit
nálagtut Gútip sáne
nersormássugdlo nipigdlit
tamarmik nunap káne,
10. taimáitumik ilárdlāka:
alílúja, píssauvok!
tamátigut párssinera
tamáne takugssauvok.

(P. Kr.)

jâtdlisiutit.

(132). kutsingnermit ornig-
-dluse
tipaitsugtkumârpavse!
tamássa Gútip íngilê,
ánáussissok! inôvingne.

2. sujugdliit ilimagissât
kúngerssuitdlo kúngiat,
ánáussissugssak uvdleme
inúngorpok Bítldímime.

3. tipaitsugitse Gútilo
únersiutigalugo!
inúngormat ilivsinut,
písaue kísa kilangmut.

4. inânutdlo iseruvse,
nâpísínaujumarpare
nâlungiak íngassok,
tamássalo ánáussissok.

5. iserdlutigdlo takuvât
ajortigdlit ánáussissât;
patdlorfigât kujavdlutik
soraiuersfnardlutik.

6. atâtap Gútiokatâ,
Mâriap erniángua!
uvangátaok ujarpavkit,
kanortordlo nâpilagit!

(K. K.)

(133). jâtdlime íngilit
Gútimít
inungnut pilersarput
okartut:
tipaitsungâleritse,
inúvok Gúterse;
merdlertutut pigitse,
mêraungmat Jísuse.
nâlagdlugit pissarta,
ugperdluta okarta:
ánáussissúnguak
Gúte kujanak!

2. mêraungmat Jísuse
nuname,
uvnitdlo Nâlagaussok
píssaussok,
sujulerssortigârput
merdlertúnigssamik,
kanortok malingnârput
nâlangniarnermik,
pissartalo imána:
atâtarput tagpavna!
kitornaritigut,
úmâ, ernigkut!

(H. J.)

pòrskisiutit.

(134). Gulgata ornigpara,
Jísuse, kujavdlutitdlo,
tokugkut sivnerangma
sáimarsaissigigavkitdlo;
puiornavêrdlagit
pivdlunga tokussutit.

2. sòk perkúngínerpiuk
kíngarssortivit perdlútát?
sugavit atorpiuk
pinerdlugtut nâgdliútát?
sugamik, auernerit
pivdluautigísvát?

3. angekaut ajortivut
tokumigdlo akekarput,
tokungnigdle tarnivut
tokumit ánagdluarput,
perdluit nungutdlugit
timingnut pisfkagkit.

4. kujanak, nāmagsivok,
niakut ukutilermat;
kujanak, ánáussissok,
ánangnigssak pissarêrmat,
kujanardlo, ikisit
nakorsautigigavkit.

5. Jísuse, maligdlutit
uvangátaok tokúsaunga,
Gútivdle atáavit
pivdlutit ilagsivânga,
sáimáunekalerama
augkut, kúngmat pivdlunga.

(135). nuánekaok, alflúja!
tamána pòrskip uvdlua,
ánáussissok makingmat;
ajortivut pílermata
tokuvdlo píssaunerssua,
tòrnârssuk kunutingmat.
nuánârta!
ániartok nâlangnartok
ûmarkigpok!
kilak māna angmarkigpok.

2. nāmagsivok! ajortigdlit
nāmagsissutdluarmagit
tokutigalugitdlo.
ánáussissok, kujavugut
makíkvit, makísvaugut
najúsavavtigitdlo.
malungnarpok
makínernit, inüssutsit
ilumórtok
tokutdlo nāmagdluartok!

(H. J.)

<p>(136). Jfsuserput ūmarpok,
ajugauvdlune makfpok,
ilivek ajorssfpok,
toko ersinarungnaerpok.
mássákut tugpatdlísaunga,
mánalo erkigsísaunga.</p> | <p>2. ajugaujumarþunga,
Jfsusiga ajugaungmat;
tatigigínauvara,
avkutauvdlune inûngmat;
sórdlo tokutigigânga,
ūmartíkumârujânga.</p> |
|--|---|

pinsisiutit.

- (137). angneruvsârtok anernek, arkarna,
Gûtip anernera, kainiarit!
tarnivut katitíngârdlugit mána
Gûtimut pissarêrsásagitit;
kaerkussissardlutit katerssortákit
ugpilersitatit Jfsusimut!
ilumúme suliagssakakautit,
sulivfigíkítaok ūmativut!

(H. J.)

<p>(138). ajokersordluartigut,
anernek iluartok!
ánáussisserput ilumut
sáimauvdlune pissartok
asatuínarkuvdlugo,
ugperníkut nálagdlugo
ánagdluásagavta.</p> | <p>2. okautsisit torkordlugit
pigituínarnâvut,
tarnivífnut pisitdlugit
inüssutigssarâvut!
pêrsitdlugit ajortivut
inûlata ugperutut!
kristumiúngoravta.</p> |
|---|--|

3. nâlerpatdlo inûnerput,
aneringileruvta,
paorkingnigssutsit ilumut
misiginârput tauva!
erkigsisitdluartigut.
perkulavutdlo tarnivut
ánáussissup agssainut!

(H. J.)

uvdlársiutit.

(139). ekêrdlutit, tarniga!
māna
kujavdlutit Gûtímut sângna!
nersúsavat nálangnavigsok,
pigáussissit isumagigsok.

2. atâtartut isumagânga,
sinigkamalo najorpânga;
inûnera pârivdluarpâ,
kilangdlo uvavnut angmarpâ.

3. kujavdlunga ugperfigâra,
kinuvdlunga ornilekâra;
ajortivdlo nauk pilerânga,
taimáitok tusarumavânga.

4. suliguma, pivdluarnaunga,
ivdlitdlo, atâtak, pigâunga;
artugkavnik ikiorínga,
navêrumalo, sernigínga!

5. nāmagsiniardlunga mâne,
sakivdlunga kinavit sâne!
anernernik, ûmâ, najûnga
kilangmutdlo tasfssersûnga!

6. inûnivne taima sáimâunga,
ajortulíssavnit ánâunga!
tokuguma, erkigsisânga,
kilangme ilagsiniânga!

(H. J.)

(140). uvdlok nuilermingmat,
Gûte-â, nuánarâra,
sáimâunerssui pigâra,
uvdlortut pilermingmat;
mānalo kutsavigâvkit,
timiga pârigagko,
ilumutdlo nersokâvkit,
tarniga ánâukagko.

2. tasiorkigsârdlunga
ilaginiânga mâne,
iluartut avkutâne
ingerdláinarkuvdlunga!
tokussutdlo ilersínut
pisitaugpat timiga,
íngilit tipaitsugínut
kaerkugûk anernera!

(H. J.)

únugsiutit.

(141). únungmat tugsiale-
-kaunga
atâtaga nersordlugo,
tarnivkutdle erkumâsaunga
ánâussissok nálagdlugo.
nunarssûp pê tunólâka
kilangmut piniardlunga!

2. uvdlorssuak nârêrmat
māna,
ajúngingmatdlo timiga,
kutsavigâvkit, Gûte ûmâ,
sáimauvdlutit pârigangma;
tássûgulo ínaruma,
pârínga sinigtitdlunga.

3. nunarssuarne târsilermat,
ánáussissok! ornigpavkit:
ilingnit kaumassok pilermat,
tarnínguavnut iserit,
tamâne târsiorama,
pigínga káumarsardlunga!

4. tamássak^o erkailekára
karugo tokuvigssara;
erkaivdluartuñnâra
kilangmut avkutígssara;
tamâne inûtitdlunga
perkussatit nâlagdláka:

(H. J.)

(142). mânia kasokigama
ñnalerniarpunga;
|: kasuerdle timiga
agssangne, atâtak-a! :|

2. asassáka inuit,
mêrkat agdlât mingnerit,
|: Gûte-â, nungutdlugit
sernigituñákit! :|

3. pinerdlugsimagama
uvdlume, sáimáukinga,
|: Jîsusip sivnermanga,
pîaruk ajortiga! :|

4. ajulersut ûmatit
nagdligtorniardlugit,
|: Gûte-â, pigáutíngit,
ugperavta ernernut! :|

iliniartut tugsiautait.

(143). ilñiásagavta,
kinuniaratdlarta
kilangmiussumut:
ajokersornekarta,
ilñiardiarta
inûvdluarnigssavtínik!

(H. J.)

(144). soraerkajâleravta,
kujavugut tamavta
ilingnut, Gûterput!
okautsivit ilainik,
kitornavit pigssainik
ilñiartíkvíngit!

(H. J.)

(145). Gûterput nâlásavarput
mâne najugkvíne,
kisiat asásavarput
agdiartornivíne.
suna atdlarnerdlugo,
suna nâmagivdlugo
Gûte ikiortigârput,
tamanut pârssissigârput.

2. Jîsusip ajokersûtâ
mâne piniartigo,
anersâvdlo ikiûtâ
tunâriuartigo;
táussumáme kínutit
iluarsartarmagit,
ilumut kinuniarta:
pokersíngit tamavta!

(N. J.)

(146). pigárput māna, Gúte-á,
 okautsit ivdlernartok,
 pigilarput soraerata
 ánássutigssakartok!
 sakíminarsile
 nunánguavítne,
 tamánêrkuvdlutit
 úpilerserdlugit
 kákarssue kingigtut!

(K. K.)

(147.) pivduartúngúmivok
 kilamik ánáussissok,
 ivna Nátsaratime
 mērángúgatdlarame.

2. agdlivok timíngua,
 píssagtípok tarninga,
 arne atarkivdlugo
 Gútilo asavdlugo.

3. Jísuse asassara,
 tusaruk kínutiga:
 ássiginiardlagit
 tumisit atordlugit!

4. ūmativkut kisivit
 asatúfnardlagit
 taimalo kujavdlutit,
 pivdlunga tokugavit!

5. pífaruk ajortiga,
 iluarserkuvdlunga,
 ilísimatíngalo
 Gúte nálarkuvdlugo!

6. nálagaussut uvavnut
 nálagdláka ilumut,
 nalingínait inuit
 asassarniardlugit!

7. taima piniardlunga
 kísa tokuleruma,
 nākígínga aungnigdlo
 tarniga ánautdlugo!

upernârsiut.

(148). ūmarkilerput kīsa narssángŭp naussue,
kutdlardlutik kugsagtat kituŭput;
kīmagtalerput āma nunarssŭp inue
siuterkutdlŭnīt aulatŭput.

2. kilangmiup najorpai tamaisa ūmassut
sulugdliŭlo tamaisa nerdlersarpai,
pingârdlugitdle inuit kuvdlilissut
sāimautdlugitdlo kuvdliŭgiarpai.

3. inŭnguartut pingmat tamāne ernerā,
ajortigdlit ānagŭgssaringârpāt;
asassarai inugtai atātap pavssuma,
nuānexissordlo piumārpāt.

4. ānāussissŭnguavta asakigātigut,
kilangmut tarnivut pisfkumārpai;
nagdligtorpailo nuname erdlokissut,
mērānguit pivduarkungârpai.

5. ānāussisserput ūmā! najortuartigut,
ajŭngŭnek ilingue pigssarârpūt;
kilangmut Gŭtimut ârdlortŭkavtigut,
aterssuiŭt māna nersokârpūt!

(149). inŭvduarkokatigŭlexisa,
imāna kigsardluangârta:
erkigsilernaugut tamānguavta,
ānāussissok āiparinârpūt
ornigdlugulo,
kīmagkuvtigo
tamāna najugarissarpūt!

(Th. S.)

i m á t.

I. okalugtuat.

A. okalugtuat ilumórtut (1—12; 26—33; 49—63).

B. okalualárutit (13—16; 34—36; 64—65).

D. ássersútit (17—25).

E. ássersútaussat (37—48).

F. kalátdlit iliornerinik okalugtuat (66—69).

G. okalugtuat ajokersútgldlit (70—128).

I. okalugtualiat kivdlingnartut (129—130).

II. tugsiautínguit (131—149).

okalugtuanik tugsiantinigdlo agdlagtut uvangáungitsut arke atátigtut nalunaerssornekartarput imána:

a.	ajokitigsat.	P. Kr.	P. Kragh.
at.	atuagagdliutit.	K. K.	K. Kjer.
k. o.	kalátdlit okalugtualiait.	H. J.	H. F. Jørgensen.
R. B.	Rasmus Berthelsen.	N. J.	Nathanael Johansen.
J. Ch.	Jens Chemnitz.	J. L.	Jacob Lund.
K. Ch.	Kristian Chemnitz.	J. M.	John Motzfeldt.
J. D.	Johan Dahl.	L. M.	Lars Møller.
A. E.	Anton Elberg.	Th. S.	Thøger-Sørensen.
M. Kr.	M. Kragh.	V. S.	Vittus Steenholdt.

nt

